

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

SKRIVELSE
2024-05-15

Ärendenummer:
NV-02676-24

Samlad statistik om miljöprovning för 2023

Redovisning av regeringsuppdrag

BESÖK: STOCKHOLM – VIRKESVÄGEN 2
östersund – forskarens väg 5, hus ub
post: 106 48 stockholm
tel: 010-698 10 00
e-post: registrator@naturvardsverket.se
internet: www.naturvardsverket.se

Innehållsförteckning

1.	SAMMANFATTNING	3
2.	INLEDNING	5
2.1	Uppdrag	5
2.2	Tidigare uppdrag	5
2.3	Arbetets genomförande	6
3.	UTVECKLING AV STATISTIKEN	7
3.1	Uppföljning av de nya rättsakterna	7
3.2	Övrig utveckling	7
4.	STATISTIKINFORMATION	9
4.1	Utformning och avgränsningar	9
4.2	Om miljötillståndsprovningen	10
4.2.1	Regler om tillståndsplikt	10
4.2.2	Förfarandet vid en tillståndsprovning	12
4.3	Felkällor	13
5.	RESULTAT	16
5.1	Mål- och ärendebalans	16
5.2	Andel beviljade ansökningar	19
5.3	Ansökan om tillstånd	22
5.3.1	Antal mål och ärenden	22
5.3.2	Handläggningstid	24
5.4	Ändringstillstånd	27
5.5	Villkorsändring	30
5.5.1	Antal mål och ärenden	30
5.5.2	Handläggningstid	31
5.6	Olika typer av miljöfarliga verksamheter	33
5.6.1	Antal mål och ärenden	34
5.6.2	Handläggningstid	36
5.7	Industriutsläppsverksamheter	38
5.7.1	Antal mål och ärenden	39
5.7.2	Handläggningstid	40
5.8	Sevesoverksamheter	42
5.8.1	Antal mål och ärenden	43
5.8.2	Handläggningstid	44
5.9	Olika typer av vattenverksamheter	46
5.9.1	Antal mål	46

5.9.2	Handläggningstid	47
5.9.3	Den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften	48
5.10	Handläggningstidens fördelning i första instans för mål om tillstånd	49
5.11	Överklagade mål och ärenden	52
5.11.1	Antal överklaganden	53
5.11.2	Ansökan om tillstånd	54
5.11.3	Ändringstillstånd	61
5.11.4	Villkorsändring	63
5.11.5	Överklagandeparter	65
6.	KÄLLFÖRTECKNING	67
	BILAGOR	69

1. Sammanfattning

Naturvårdsverket har av regeringen fått i uppdrag att ta emot, sammanställa, analysera och presentera statistik för miljötillståndsprövningen för år 2023.

Statistiken omfattar antal mål och ärenden samt handläggningstid för:

- mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet som prövas av mark- och miljödomstol i första instans,
- ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som prövas av miljöprövningsdelegation, och
- överklagade mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet.

Sammanställningen bygger på uppgifter om statistik för ovanstående prövningar som Domstolsverket och länsstyrelserna fått i uppdrag av regeringen att ta fram och överlämna till Naturvårdsverket.

Under 2023 meddelade mark- och miljödomstolarna ett första avgörande för 47 mål om tillstånd och ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet. Av dessa fick 37 mål ett beslut som innebär att ansökan om tillstånd beviljades, vilket motsvarar 79 procent. Handläggningstiden från inkommen ansökan till ett första avgörande för ansökningar om tillstånd i mark- och miljödomstol hade en median om 428 dagar. För ändringstillstånd var medianen 352 dagar.

När det gäller tillstånd till vattenverksamhet meddelade mark- och miljödomstolen ett första avgörande i 193 mål under 2023. Av dessa beviljades 166 ansökningar, eller 86 procent. Handläggningstiden för mål avseende tillstånd till vattenverksamhet från inkommen ansökan till ett första avgörande hade en median om 330 dagar. Statistiken för handläggningstid innefattar, till skillnad från fördelningen mellan beviljande och avslag, inte mål som handläggs inom ramen för den Nationella planen för omprövning av vattenkraft.

Under 2023 meddelade miljöprövningsdelegationerna ett första avgörande för 223 ärenden gällande tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Handläggningstiden för de ärendena hade en median om 335 dagar. Statistiken för utgången i ärenden som prövades av miljöprövningsdelegationerna innefattar ett urval av många olika ärendetyper och omfattar totalt 443 ärenden. Av dessa var det 356 ansökningar som beviljades, eller 83 procent.

Handläggningstiden för överklagade mål avser tidsåtgången från ansökan i första instans till dess ett slutligt avgörande i överinstans får laga kraft. För ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som prövats i mark- och miljödomstol i första instans och Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) i andra instans var handläggningstiden i median 966 dagar och för vattenverksamhet 981 dagar. För

mål som inletts i miljöprövningsdelegation och fått slutligt avgörande i mark- och miljödomstol eller MÖD under 2023 var medianen för handläggningstiden 806 dagar.

I skrivelsen ingår även uppgifter om handläggningstidens fördelning från ansökan till kungörelse samt från kungörelse till beslut och redogörelse för behov och möjligheter till utveckling av statistiken.

2. Inledning

2.1 Uppdrag

Naturvårdsverket har i regleringsbrevet fått i uppdrag att sammanställa, analysera och presentera statistik över mark- och miljödomstolarnas provningar av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter och tillståndspliktig vattenverksamhet och om miljöprovningensdelegationernas provningar av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter under 2023.

I uppdraget ingår även att med utgångspunkt i rapporten Statistik för miljöstillståndsprovningen (NV-08966-16) analysera om det finns behov av och möjligheter att utveckla statistiken. I denna skrivelse redovisas Naturvårdsverkets uppdrag i sin helhet.

2.2 Tidigare uppdrag

Den 15 juni 2023 redovisade Naturvårdsverket uppdraget att sammanställa, och presentera statistik för provningar av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet för år 2022. Den 13 maj 2022, redovisade Naturvårdsverket motsvarande uppdrag för tillståndsprovning år 2021.

De regeringsuppdragen följde på en rad tidigare uppdrag från regeringen till de tre deltagande myndigheterna. Statistikunderlaget som Domstolsverket och länsstyrelserna överlämnat till Naturvårdsverket följer en modell som togs fram gemensamt av de tre myndigheterna 2017.¹ Under 2018 fick Domstolsverket och länsstyrelserna i uppdrag att genomföra de system- och verksamhetsanpassningar som krävdes för att bidra till en samlad statistik för miljöstillståndsprovningen.² Domstolsverket och länsstyrelserna fick 2019 i uppdrag av regeringen att bidra med statistikunderlag för miljöstillståndsprovningen.³ Underlaget sammanställdes och redovisades av Naturvårdsverket till regeringen (dåvarande Miljödepartementet) första gången 2021.⁴

¹ Se regeringsuppdrag i regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Naturvårdsverket (M2016/02982/S[delvis], M2016/02923/S, M2016/02948/Mm m.fl.): *Statistik för miljöstillståndsprovningen*.

² Se regeringsuppdrag i regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Sveriges Domstolar (Ju2017/09598/LP[delvis]): *Sammanhållen statistikredovisning avseende miljöprovning* och regeringsuppdrag i regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende länsstyrelserna (Fi2017/00989/SFÖ, Fi2017/04512/SFÖ, Fi2017/04748/SFÖ): *Statistikredovisning för miljöprovning*.

³ Se regeringsuppdrag från regeringsbeslut M 2018/02949/Me: *Uppdrag att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljöstillståndsprovningen*.

⁴ Naturvårdsverket (2021). Redovisning av regeringsuppdrag (M 2018/02949/Me): *Uppdrag för att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljöstillståndsprovningen*.

Denna redovisning är därmed den fjärde gången som Naturvårdsverket har tagit emot, sammanställt, analyserat och presenterat den aktuella statistiken till regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet).

2.3 Arbetets genomförande

Uppdraget har genomförts i nära samarbete med Domstolsverket och länsstyrelserna. Naturvårdsverket har haft ett möte med representanter från länsstyrelserna den 22 mars 2024 och med representanter från Domstolsverket och flera domstolar den 27 mars 2024. Vid mötena diskuterades utvecklingsmöjligheter för statistiken.

Statistikredovisningen redogör för antal mål och ärenden och för hur lång tid miljötillståndsprövningen har tagit. Statistiken avser mål och ärenden som avgjorts under 2023 men ansökningarna har i flera fall lämnats in under tidigare år. I redovisningen ingår även uppgifter för år 2020–2022.

Den statistik som Domstolsverket och länsstyrelserna har tagit fram består av delvis automatiserade rapporter där uppgifter ur myndigheternas diarie- och ärendehanteringssystem har sammanställts till statistik. Naturvårdsverket har i ett tidigare regeringsuppdrag tillsammans med Domstolsverket och länsstyrelserna utarbetat en modell som beskriver och strukturerar de uppgifter som redovisas till Naturvårdsverket.⁵ Domstolsverket och länsstyrelserna har upprättat statistikinformation som redogör för hur statistiken har tagits fram, eventuella felkällor samt innehållet i de båda underlagen. Statistikinformationen för de överlämnade uppgifterna avseende 2023 återfinns i bilaga 1 och 2.

Domstolsverket och länsstyrelserna har uppgifter om tillståndsprövningar som de ansvarar för i sina respektive verksamhetssystem. Uppgifterna hanteras inte inom ramen för respektive myndighets särskilda verksamhet för framställning av statistik och omfattas därmed inte av lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Domstolsverket och länsstyrelserna har gjort bedömningen att uppgifterna som överlämnas till Naturvårdsverket inte omfattas av sekretess eller på annat sätt är olämpliga att lämna ut.

Uppdraget har för Naturvårdsverkets del genomförts av en arbetsgrupp bestående av handläggare och miljöjurister. I arbetsgruppen har Ian Kindstrand (projektledare), Lina Tengvar, Malin Blohm och Moa Ek ingått.

⁵ Naturvårdsverket (2017). Redovisning av uppdrag i regleringsbrev (M2017/02351/Me): *En modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljötillståndsprövningen.*

3. Utveckling av statistiken

Som en del av årets uppdrag ska Naturvårdsverket analysera om det finns behov av och möjligheter att utveckla statistiken. Klimat- och näringslivsdepartementet har bett Naturvårdsverket att särskilt titta på om uppföljning av de tidsfrister som anges i de tre rättsakterna nettonollakten, Critical raw materials act (CRMA) och förnybartdirektivet kan genomföras inom ramen för statistiken för miljötillståndsprövning. Naturvårdsverket har haft en dialog med länsstyrelserna, Domstolsverket och domstolarna för att ta in deras synpunkter på förslag och slutsatser som presenteras.

3.1 Uppföljning av de nya rättsakterna

I de tre rättsakterna nettonollakten, CRMA och förnybartdirektivet finns tidsfrister för hur lång tid en tillståndprocess får ta för vissa verksamheter. Dessa tidsfrister är bindande. En uppföljning av tidsfristerna behöver vara möjlig att genomföra för varje enskilt ärende som omfattas av rättsakterna.

Den statistik Naturvårdsverket sammanställer inom ramen för detta uppdrag är inte spårbar ner på enskilda ärenden utan syftar till att visa hur handläggningstiderna ser ut i stort. Underlaget för redovisningen av statistiken är utformad så att enskilda prövningar i de flesta fall inte går att följa upp eller urskilja. Att följa upp tidsfristerna för ärenden som omfattas av de tre rättsakterna genom det aktuella statistikuppdraget, är därför inte möjligt. Denna slutsats har stämts av med Domstolsverket och länsstyrelserna som instämmer i Naturvårdsverkets bedömning. Ett alternativ för uppföljning av enskilda ärenden som omfattas av rättsakterna kan vara genom en sammanställning av de specifika prövningarna. Med en sammanställning kan handläggningstiden för enskilda ärenden spåras.

3.2 Övrig utveckling

Det underlag som Naturvårdsverket får in från länsstyrelserna och Domstolsverket behöver i vissa delar utvecklas för att statistiken ska bli tydligare och mer tillförlitlig. Naturvårdsverket har stämt av dessa delar med länsstyrelserna, Domstolsverket och domstolarna.

I statistikunderlaget redovisas de mål som fick prövningstillstånd i MÖD tillsammans med de mål som inte fick prövningstillstånd. Att redovisa dessa mål tillsammans är inte ändamålsenligt eftersom handläggningstiderna skiljer sig åt vid prövning i sak jämfört med vid ett nekande av prövningstillstånd. Dessa

uppgifter behöver därför kunna särskiljas i underlaget. Enligt Domstolsverket skulle en uppdelning vara möjlig att genomföra men kräver viss IT-utveckling.

För ärenden som har påbörjats i miljöprövningsdelegation och överklagats visar underlaget handläggningstiden från det att ansökan inkommer till miljöprövningsdelegationen till dess att ett överklagande vinner laga kraft. Det går inte att utläsa i vilken överinstans som ärendet får sitt slutliga avgörande. Statistiken är alltså en sammanställning av ärenden som kan ha prövats i två respektive tre instanser. För att statistiken tydligare ska visa hur lång handläggningstiden är behöver det ur underlagen kunna särskiljas om ärenden har prövats i två respektive tre instanser, så dessa kan redovisas separat från varandra. Enligt länsstyrelserna skulle detta vara möjligt, men kräver ändringar i diariesystemet och handläggningsrutiner. Även för de mål som har påbörjats i miljöprövningsdelegation och överklagats behöver det ur underlaget kunna särskiljas vilka som har prövats i sak av MÖD och vilka som endast nekats prövningstillstånd.

I underlaget från länsstyrelserna framgår vilka typer av miljöfarlig verksamhet miljöprövningsdelegationen har prövat. Verksamhetstyperna sorteras utifrån vilken huvudkod enligt miljöprövningsförordningen (MPF-kod) som en viss verksamhet avser. Den MPF-kod som registreras för ett visst prövningsärende i ärendehanteringssystemet för prövning, Platina, kommer från handläggarsystemet för tillsyn, Nikita. I Nikita läggs MPF-koden in för huvudverksamheten antingen i samband med att tillståndet tas i anspråk eller i samband med det första tillsynsärendet. För ett prövningsärende som rör en ny verksamhet krävs det därför att tillståndet tas i anspråk för att någon MPF-kod ska registreras på prövningsärendet. I de fall prövningsärendet avser en ändring av en befintlig verksamhet kommer den gällande MPF-koden att registreras för prövningsärendet, även om prövningen avser en annan MPF-kod, om inte tillståndet tas i anspråk innan statistikuttaget sker. Detta leder till att underlaget i denna del inte är helt tillförlitligt. Naturvårdsverket och länsstyrelserna har båda identifierat detta problem och ser att ytterligare dialog krävs för att kunna svara på hur underlaget ska kunna göras mer tillförlitligt.

4. Statistikinformation

Statistikens tillförlitlighet bygger på att länsstyrelsernas och domstolarnas registrering av tillståndsansökningar är korrekt och komplett utförd. Domstolsverket uppger att kvalitetskontroller av 2023 års uppgifter har genomförts av två mark- och miljödomstolar samt av MÖD.⁶ För en utförligare beskrivning av kvalitetskontrollerna, se bilaga 1 och 2.

4.1 Utformning och avgränsningar

Handläggningstider anges i dagar från det att ansökan inkommit till dess att beslut i tillståndsfrågan fattats i första instans samt i förekommande fall i överinstans. Uppskjutna frågor som satts på prövotid är inte del av statistiken. Tid för samråd som föregår tillståndsansökan ingår inte heller i statistiken. Angivelse av verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) avser huvudverksamhet.

De delar av statistiken som avser handläggningstiden från ansökan till beslut i första instans respektive överinstans omfattar de mål och ärenden som avgjorts under 2023. Handläggningen har i flera fall påbörjats tidigare än 2023.

I underlagen kan konstateras en stor spridning med extremvärden som varierar från ett fåtal dagar till flera decennier. De låga minimivärdena i underlaget beskrivs av Domstolsverket vara mål som lämnats in till fel domstol och därefter överlämnats till rätt domstol, mål som felregistrerats, mål som avskrivits efter återkallelse eller som avvisades.⁷ De höga maximivärdena beror enligt Domstolsverket på mål som fått ett avgörande före mark- och miljödomstolarnas tillkomst och innan det var möjligt att hämta data om detta i statistiksystemet. Det kan då felaktigt framstå som att dessa har en längre handläggningstid än vad som är fallet eftersom statistiksystemet har noterat en senare dom eller beslut som målets första avgörande.⁸

Extremvärden redovisas till viss del i denna rapport men eftersom extremvärden kan påverka medelvärden i en missvisande riktning så används median, samt 75- och 90-percentil som beskrivande mått. Medianen är det mittersta värdet i underlaget där de observerade värdena sorterats i stigande ordning efter värdet. Percentiler visar på fördelningar, varpå värdena i de båda kolumnerna först rangordnats så att de för den 75-percentilen motsvarar att 75 procent av ärendena är under en viss gräns och resterande 25 procent av ärendena är över den. Det

⁶ Se bilaga 1, Domstolsverket (2024). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 1.

⁷ Se bilaga 1, Domstolsverket (2024). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 2.

⁸ Se bilaga 1, Domstolsverket (2024). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 3.

betyder att tre fjärdedelar av handläggningstiden för en viss ärendetyp har tagit som mest den tid som redovisas i 75-percentilen. På motsvarande sätt illustrerar 90-percentilen att 90 procent av ärendena har haft en handläggningstid som är mindre än den aktuella gränsen och att 10 procent av ärendena har tagit längre tid än så. När det saknas värden för 75- och 90-percentilen beror det på att det finns för få värden i underlaget för att göra beräkningar.⁹

4.2 Om miljötillståndsprövningen

I Naturvårdverkets leverans av regeringsuppdraget *En modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljötillståndsprövningen*¹⁰ ingick en redogörelse av miljötillståndsprövsprocessen. I det här avsnittet återges utvalda delar av denna.

Miljöprövningens övergripande syfte är att verksamheter som påverkar miljön ska prövas på ett effektivt och rättssäkert sätt, för att skydda människors hälsa och miljön. Miljöprövningen ska även säkerställa att allmänheten ges insyn och inflytande samt att Sveriges åtaganden internationellt och inom EU uppfylls.

Mål och ärenden kan vara olika komplexa beroende på bland annat vilken typ av verksamhet som prövningen avser och hur omfattande prövningen är. I många prövningar krävs en bedömning av om verksamheten uppfyller förutsättningar enligt ett flertal bestämmelser i miljöbalken och förordningar under miljöbalken. Det kan till exempel vara fråga om en verksamhet som kräver tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken, tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken, ett Natura 2000-tillstånd och dispens från förbud i artskyddsförordningen.

4.2.1 Regler om tillståndsplikt

Bestämmelser om tillståndsplikt för miljöfarliga verksamheter finns i 9 kap. miljöbalken. I miljöprövningsförordningen (2013:251) finns en förteckning över tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter. I förordningen anges om en verksamhet klassas som A-, B- eller C-verksamhet, vilket avgör vilken instans som ska pröva målet/ärendet. Detta illustreras i figur 1.

- **Tillståndsplikt A** innebär att det är mark- och miljödomstol som prövar ansökan.
- **Tillståndsplikt B** innebär att det är länsstyrelsen som prövar ansökan. Besluten fattas av miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen.

⁹ Se bilaga 2. Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljötillståndsprövning"*, sida 19.

¹⁰ Naturvårdsverket (2017). Redovisning av uppdrag i regleringsbrev (M2017/02351/Me): *En modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljötillståndsprövningen*, sida 12 – 16.

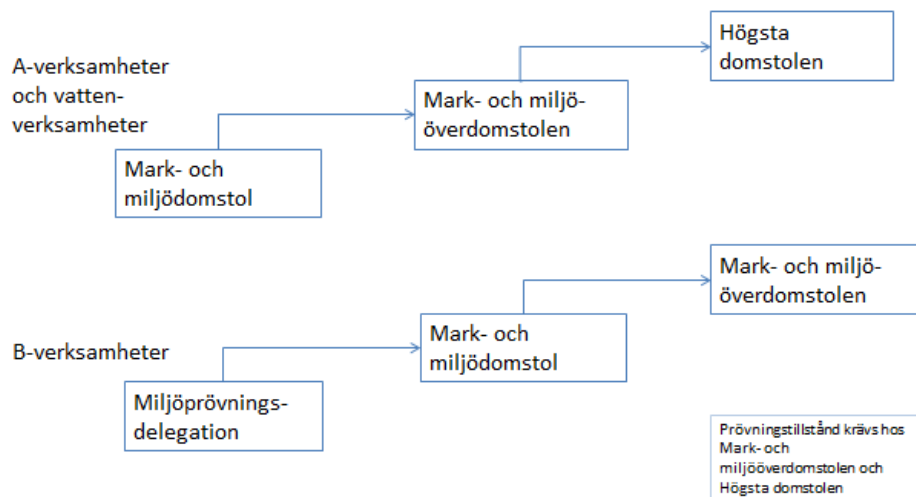
- **Anmälningssplikt C** innebär att verksamheterna inte får bedrivas utan att vara anmälda till tillsynsmyndigheten (kommunen). C-verksamheter kan dock prövas av länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen om de ingår som en del i en tillståndspliktig verksamhet, om verksamhetsutövaren valt att genomföra en frivillig prövning eller om tillsynsmyndigheten förelagt verksamhetsutövaren att söka tillstånd.

Den statistik i avsnitt 5 avseende miljöfarlig verksamhet som återfinns under rubriken *Mark- och miljödomstolarna respektive Mål som inleddes i mark- och miljödomstol* rör A-verksamheter. Den statistik som återfinns under rubriken *Miljöprövningsdelegationerna respektive Mål som inleddes i miljöprövningsdelegation* gäller B-verksamheter.

Vattenverksamheter är sådana åtgärder som vidtas i ett vattenområde, bortledning av yt- eller grundvatten, tillförsel av vatten för att öka grundvattenmängden eller markavvattning som anges i 11 kap. 2 § miljöbalken. Vattenverksamhet är som huvudregel tillståndspliktig enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av mark- och miljödomstol med undantag för markavvattning. Även en ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som innefattar vattenverksamhet prövas av mark- och miljödomstol, vilket innebär att en ansökan om tillstånd till B-verksamhet kan prövas av mark- och miljödomstolen som första instans.

Tillståndsplikt gäller som huvudregel även för ändringar av tillståndspliktig verksamhet. Vid tillståndspliktig ändring av en miljöfarlig verksamhet finns det, enligt 16 kap. 2 § första stycket miljöbalken, möjlighet att begränsa tillståndet och prövningen till att enbart avse ändringen, genom ett s.k. ändringstillstånd.

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas till mark- och miljödomstol, vars avgöranden i sin tur kan överklagas till Mark- och miljööverdomstolen. När det gäller mål som inleds i mark- och miljödomstol (A-verksamheter och vattenverksamheter) kan Mark- och miljööverdomstolens avgörande överklagas till Högsta domstolen, vilket illustreras i figur 1.

Figur 1. Schematisk figur över instansordningen

4.2.2 Förfarandet vid en tillståndsprövning

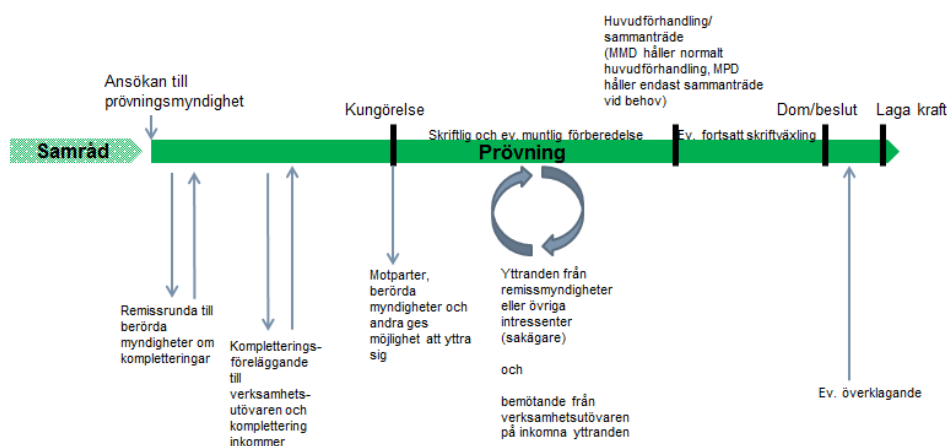
Förfarandet vid en tillståndsprocess regleras huvudsakligen i 22 kap. miljöbalken, men även i bland annat rättegångsbalken (1942:740) och förvaltningslagen (1986:223). Bestämmelser finns bland annat om tillståndsansökans och tillståndsbeslutets innehåll, kungörelse, kommunikation med myndigheter, enskilda och miljöorganisationer samt om huvudförhandling och syn.

Innan en ansökan om tillstånd lämnas in ska verksamhetsutövaren samråda med myndigheter, berörda enskilda och eventuellt allmänhet och andra intressenter. Därefter tas en miljökonsekvensbeskrivning fram. Regler om krav på upprättande av och innehåll i miljökonsekvensbeskrivningar och annat beslutsunderlag samt om samråd finns bland annat i 6 kap. miljöbalken.

När en ansökan kommer in till prövningsmyndigheten kan handlingarna sändas ut på en så kallad kompletteringsrunda där berörda myndigheter ges tillfälle att yttra sig över om ansökan behöver kompletteras, se figur 2. En sådan kompletteringsrunda är inte obligatorisk, men förekommer i de flesta tillståndsprövningar. Om prövningsmyndigheten anser att ansökan är ofullständig, föreläggs sökanden att komplettera ansökan med risk för att den annars kan avvisas. När ansökan är komplett och kan tas upp till prövning kungörs ansökan och remitteras till berörda myndigheter och sakägare för yttrande. Om synpunkter på ansökan kommer in får sökanden möjlighet att bemöta dessa. Efter eventuell ytterligare skriftväxling eller muntlig förberedelse håller domstolen som huvudregel huvudförhandling med eventuell syn. Även miljöprövningsdelegationen kan hålla sammanträde och syn, men vanligtvis avslutas ärendet utan sammanträde. Prövningen avslutas genom att

prövningsmyndigheten meddelar ett avgörande genom dom eller beslut. Sökanden eller annan som berörs av avgörandet kan överklaga domen eller beslutet om den är missnöjd med utgången. Prövningsmyndigheten kan vid meddelande av tillstånd besluta att skjuta upp en villkorsfråga under en provotid.

För tillståndsprövning av vattenverksamhet finns vissa särskilda regler, bland annat om vad ansökan ska innehålla, särskilda förutsättningar för tillstånd och vad en dom ska innehålla. Processen för tillståndsprövningen motsvarar emellertid i huvudsak prövningen av miljöfarlig verksamhet.

Momenten i illustrationen är sådana som kan ingå i en tillståndsprövning. Vissa moment kan upprepas, medan vissa moment inte alltid ingår i en enskild prövning.

Figur 2. Schematisk figur över olika steg i tillståndsprövningen

4.3 Felkällor

Det här är den fjärde gången som en sammanställning av handläggningstider för miljötillståndsprövningen redovisas. Statistiken baseras på delvis automatiserade rapporter från Domstolsverket och länsstyrelserna. För en långsiktigt konsekvent rapportering av hög kvalitet krävs ett löpande utvecklingsarbete. Det är samtidigt av vikt att noga överväga vilka förändringar som görs så att jämförbarheten inte går förlorad. Utöver kvalitetsförbättringar och justeringar av datamängder finns också möjlighet att utveckla de ingående analyserna.

En ständig utveckling av statistiken sker genom att de uppgifter som antingen är nya för domstolar och länsstyrelser att registrera i handläggning eller som registreras på ett nytt sätt hanteras alltmer konsekvent och komplett. Det gäller bland annat datum för kungörelse, notering av överklagandeparter och redovisning utifrån verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen. En

redogörelse för kvarstående felkällor följer härnäst. Domstolsverket och länsstyrelserna redogör även för felkällor i bilaga 1 och 2.

Bortfall

I underlagen från Domstolsverket och länsstyrelserna återges statistiken avseende miljöfarlig verksamhet också fördelad utifrån huvudkod enligt miljöprövningsförordningen, MPF-koder. I dessa delar finns bortfall då huvudkod inte har kunnat anges för samtliga ärenden^{11 12}.

Under 2023 avgjorde MÖD inga mål, varken avseende miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet, som gällde ansökan om ändringstillstånd med mark- och miljödomstol som första instans. Detsamma gäller för redovisningen för 2022 och även för 2021. Domstolsverket har tidigare bekräftat att avsaknaden av avgjorda mål om ändringstillstånd i MÖD sannolikt är felaktig. Enligt Domstolsverket introducerades koden för måltypen ändringstillstånd vid redovisningen 2020. För de mål som gäller ändringstillstånd och som inleddes innan målkoden introducerades har troligen en annan målkod använts i registreringen av målen.¹³

Mätfel

När det gäller redovisningen av överklagandeparter för 2023 noterar länsstyrelserna att det kan finnas fler överklaganden än vad underlaget visar.¹⁴ Länsstyrelserna har nationella riktlinjer om att ett ärende ska registreras för varje inkommen överklagandeskrivelse, innebärande att om flera personer och/eller organisationer överklagar samma beslut ska det registreras lika många ärenden. Länsstyrelserna anger dock att det eventuellt finns län som inte följer riktlinjerna. Det innebär att statistiken gällande parter inte blir korrekt vid jämförelser, då det i vissa fall registreras ett överklagningsärende som innehåller alla överklagningar och statistiken därmed endast redovisar en part.¹⁵

Urval av ärenden

Informationen i länsstyrelsernas underlag om verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen, överklaganden, industriutsläppsverksamheter och Sevesoverksamheter är en sammanställning av ett brett urval av ärenderubriker för prövningsärenden, vilka skiljer sig från den övriga redovisningen. För uppgifterna om verksamhetskod rör det sig om sju ärenderubriker, nämligen:

¹¹ Se bilaga 1, Domstolsverket (2024). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 2.

¹² Se bilaga 2, Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 31.

¹³ Naturvårdsverket (2022). Redovisning av regeringsuppdrag från regeringsbeslut (M2022/00161): *Uppdrag att samlas in och analysera statistik för miljöstillståndsprövningen för år 2021*, sida 10.

¹⁴ Se bilaga 2, Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 36.

¹⁵ Se bilaga 2, Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 37.

- Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet.
- Ansökan om ändring av villkor.
- Ansökan om ändringstillstånd.
- Ansökan om förlängd igångsättningstid.
- Ansökan om förlängd prøvotid för slutliga villkor.
- Prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor.
- Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån Industriutsläppsdirektivet (IED).¹⁶

För Domstolsverket är de motsvarande ärenderubrikerna i underlaget:

- Hel tillståndsprovning vilket i länsstyrelsernas ärendeindelning motsvarar ansökan om tillstånd,
- Ärenden som avser ändringstillstånd,
- Ändring av villkor i medgivet tillstånd för miljöfarlig verksamhet.

Denna skillnad i urval kvarstår från tidigare redovisningar eftersom det inte är möjligt att filtrera ärenderubrikerna i de båda underlagen. För att åtgärda urvalsfelet krävs att detta justeras för att ytterligare möjliggöra jämförelser mellan olika år och mellan Domstolsverket och länsstyrelsernas uppgifter.

Tolkningsfel

Domstolsverket beskriver att det för ett mål som återförvisats från Mark- och miljödomstolen eller Högsta domstolen till en underrätt, som sedan fortsätter handläggningen, inte är möjligt att följa den totala handläggningstiden för provningen. Handläggningstiden för sådana mål omfattar inte den återupptagna provningen, varför dessa mål har en längre handläggningstid än vad statistiken framställer. Återförvisade mål noteras i stället som ett nytt mål vid en mark- och miljödomstol. Andelen återförvisade ansökningsmål från MÖD, exklusive mål avseende villkorsändring, uppskattas av Domstolsverket variera mellan cirka 2,4 – 5 procent sedan 2020.¹⁷ Domstolsverket uppger även att vilandeförklarade mål är sällsynta men att de kan förekomma i statistiken.¹⁸ Vilandeförklaring bidrar till längre handläggningstider eftersom tiden som ett mål är vilandeförklarat räknas in i tiden från inkommande till första deldom.

När det gäller verksamhetskod för miljöfarlig verksamhet, MPF-koder, redogör länsstyrelserna för att en kvalitetsbrist uppstår avseende dessa till följd av att uppgiften hämtas ur anläggningsregister/handläggarsöd där uppgifterna inte ändras omgående när ett beslut har fattats avseende en anläggning utan först då tillståndet har tagits i anspråk och detta har registrerats av tillsynshandläggaren.¹⁹ Omfattningen av felet är inte känd.

¹⁶ Se bilaga 2, Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprovning"*, sida 9 och sida 30.

¹⁷ Se bilaga 2, Domstolsverket (2024). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 4.

¹⁸ Se bilaga 1, Domstolsverket (2024). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 4.

¹⁹ Se bilaga 2, Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprovning"*, sida 31.

5. Resultat

Statistiken för miljötillståndsprövningen redogör för antal mål och ärenden samt handläggningstid för:

- mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet som prövas av mark- och miljödomstol,
- ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som prövas av miljöprövningsdelegation, samt
- överklagade mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet.

Under resultatavsnittet redogörs inledningsvis kort för ärendebalanserna, följt av en redogörelse för antalet mål och ärenden samt handläggningstiden för ansökan om tillstånd, ändringstillstånd och villkorsändring i första instans. Därefter presenteras en sammanställning av handläggningstidens fördelning – från ansökan till kungörelse och från kungörelse till avgörande. Efterföljande avsnitt redogör för handläggningstid för miljöfarlig verksamhet utifrån fördelning på verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen. Sedan behandlas handläggningstid för industriutsläppsverksamheter och Sevesoverksamheter samt skillnader i handläggningstid för olika slags vattenverksamheter. Avslutningsvis redovisas handläggningstider för överklagade mål och ärenden samt uppgifter om överklagandepart.

Domstolsverket har uppgett att i flera mål med handläggningstider runt tre år, förekommer såväl brister i ansökan som längre anstånd. Ansökningsmål med en mycket kort handläggningstid fram till ett avgörande har haft flera olika förklaringar. Några mål har felaktigt getts in till en domstol och därefter lämnats över till rätt domstol, något mål var felregistrerat, några återkallades och ytterligare några mål avvisades eller avskrevs av en mark- och miljödomstol. I ett vattenmål med en handläggningstid med över två års handläggning i Mark- och miljööverdomstolen har handläggningen fördröjts på grund av gemensamma frågor med andra mål. Domstolen har behövt invänta avgörande i mål som i sin tur har haft beroenden till avgöranden i andra, prejudicerande, mål.²⁰

5.1 Mål- och ärendebalans

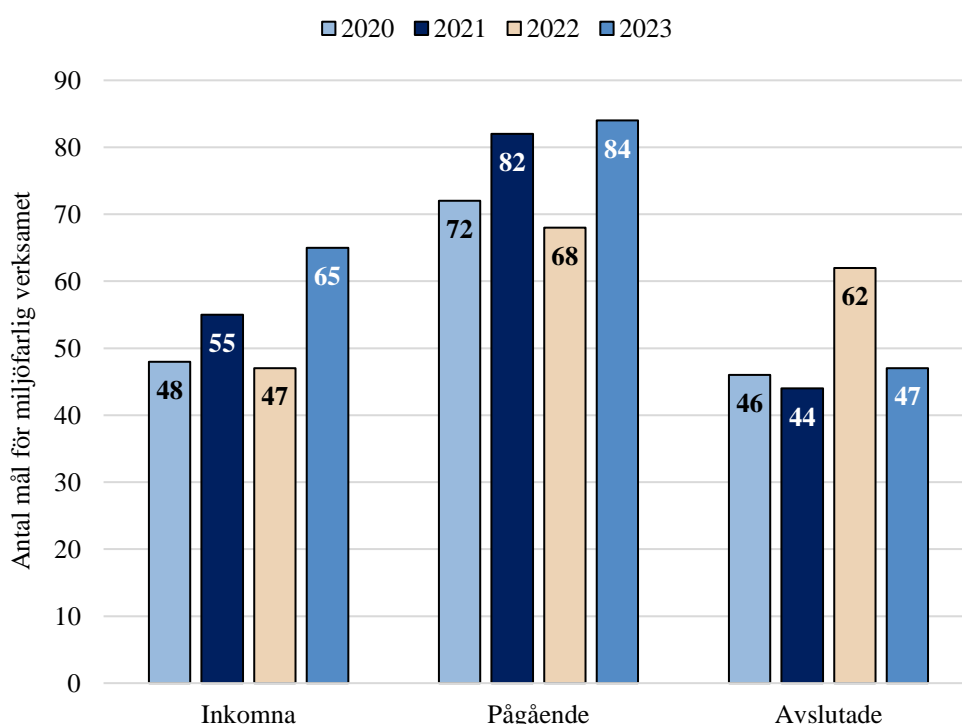
I det här avsnittet redovisas först mark- och miljödomstolarnas målbalans för mål om tillstånd och ändringstillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet, följt av en redogörelse av ärendebalansen för ansökan om tillstånd och ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet hos

²⁰ Se bilaga 1, Domstolsverket (2024). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 2.

miljöprövningsdelegationerna under 2020 – 2023. Pågående mål och ärenden är de som inte har fått ett slutligt avgörande vid utgången av respektive år.

Mark- och miljödomstolarna

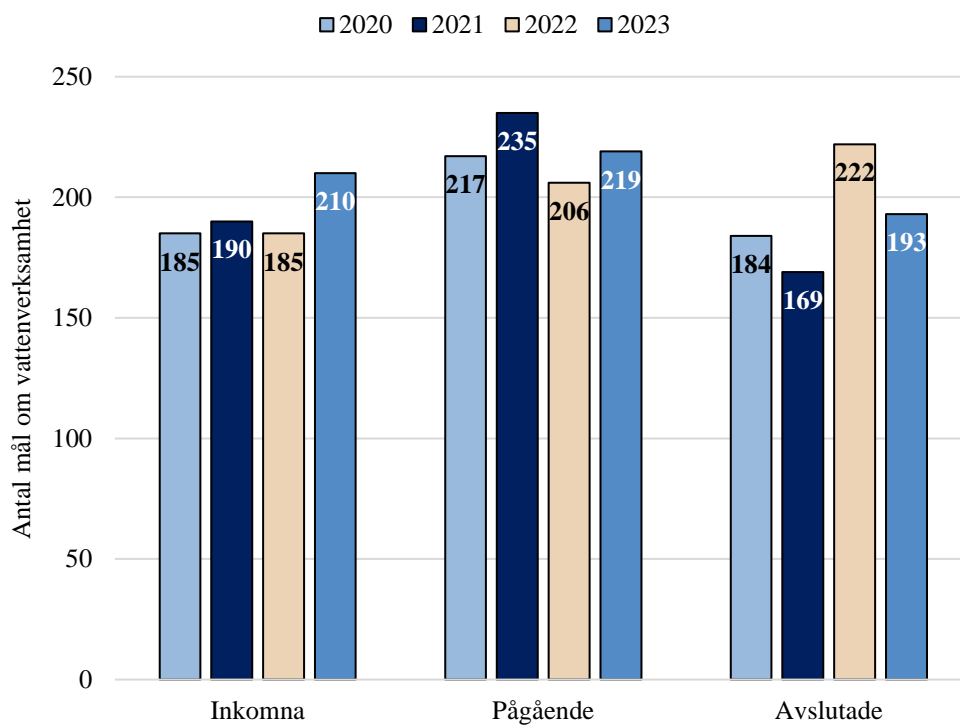
Under 2023 inkom totalt 65 mål om tillstånd och ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet till landets mark- och miljödomstolar. Vid utgången av 2023 hade mark- och miljödomstolarna 84 pågående mål i balans. Som framgår i figur 3 var såväl antalet inkomna som antalet pågående mål fler 2023 jämfört med de tre föregående åren. Mark- och miljödomstolarna meddelade ett första avgörande för 47 mål om ansökan om tillstånd och ändringstillstånd under 2023. Det är ett lägre antal mål som fått ett avgörande i första instans än under 2022 men i nivå med det antal mål som avgjordes 2021 och 2020.

Figur 3. Målbalans för ansökan om tillstånd och ändringstillstånd för miljöfarliga verksamheter hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Under 2023 inkom totalt 210 mål om tillstånd för vattenverksamhet till landets mark- och miljödomstolar. Vid utgången av 2023 pågick, i mark- och miljödomstolarna, 219 mål som inte hade nått ett avgörande. Som illustreras av figur 4 är antalet inkomna mål något högre för 2023 jämfört med de tre föregående åren. Mark- och miljödomstolarna meddelade ett första avgörande för 193 mål under 2023, vilket är en minskning jämfört med året innan men fler än åren 2020 och 2021.

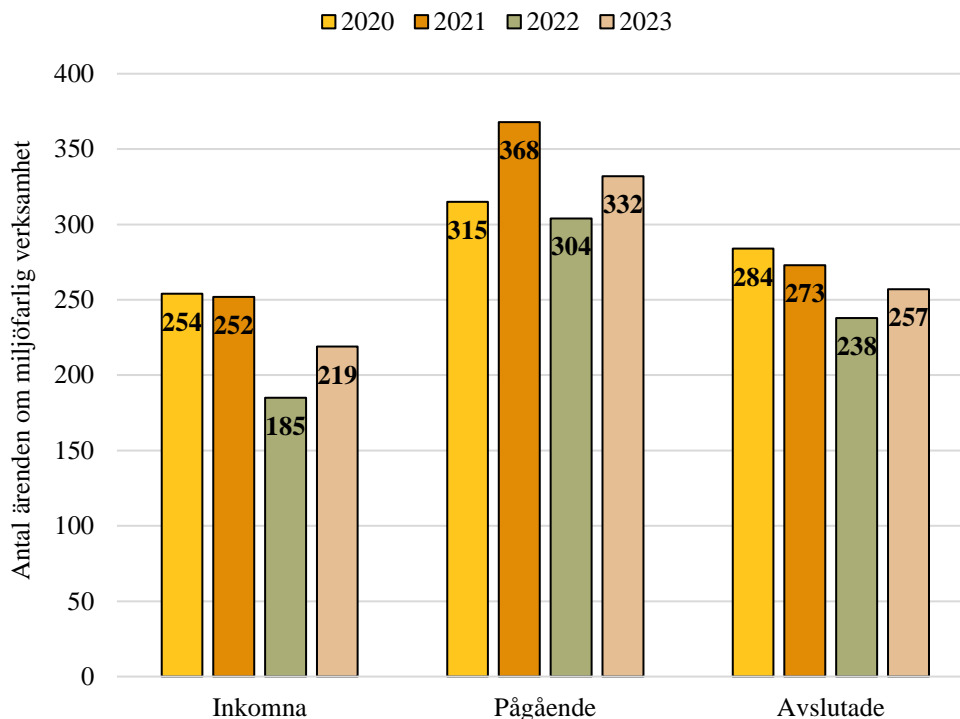
Figur 4. Målbalans för ansökan om tillstånd och ändringstillstånd av vattenverksamheter hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Miljöprövningsdelegationerna

Under 2023 inkom totalt 219 ärenden om tillstånd och ändringstillstånd till miljöprövningsdelegationerna. Vid utgången av 2023 hade miljöprövningsdelegationerna 332 pågående ärenden i balans.

Miljöprövningsdelegationerna meddelade ett första avgörande för 257 mål under 2023, vilket är en ökning jämfört med året innan men inte lika många som 2020 eller 2021.

Figur 5. Ärendebalans för ansökan om tillstånd och ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet hos miljöprövningsdelegationerna under 2020 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.2 Andel beviljade ansökningar

I statistiken ingår ärenden som fått tillstånd samt ärenden som fått avslag, avskrivits eller avvisats. Det innebär att:

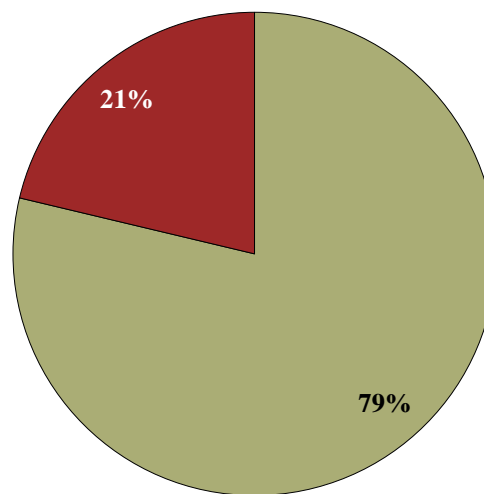
- En ansökan *avslås* om det, vid en prövning i sak, kommer fram att det inte finns förutsättningar för att ge tillstånd.
- En ansökan *avvisas* om det är sådana brister i underlaget att det inte bedöms vara möjligt att gå vidare till en prövning i sak eller om den aktuella instansen inte är behörig att pröva den typen av ansökningar.
- En ansökan *avskrivs* om verksamhetsutövaren väljer att återkalla sin ansökan.

I detta avsnitt redovisas andelen mål där tillstånd beviljats respektive inte beviljats för ansökningar om tillstånd och ändringstillstånd, för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet som har avgjorts av mark- och miljödomstolarna, och för ansökningar om miljöfarlig verksamhet som har avgjorts av miljöprövningsdelegationerna, under 2023.

Mark- och miljödomstolarna

Under 2023 meddelade mark- och miljödomstolarna ett första avgörande för 47 mål om ansökan om tillstånd och ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet. Av dessa fick 37 ett beslut som innebär att ansökan om tillstånd beviljades. Domstolsverkets redovisning skiljer inte på avvisade, och avskrivna mål eller ansökningar om tillstånd som avslagits, varför dessa presenteras gemensamt i figur 6.

■ Beviljades ■ Avslogs, avvisades eller avskrevs

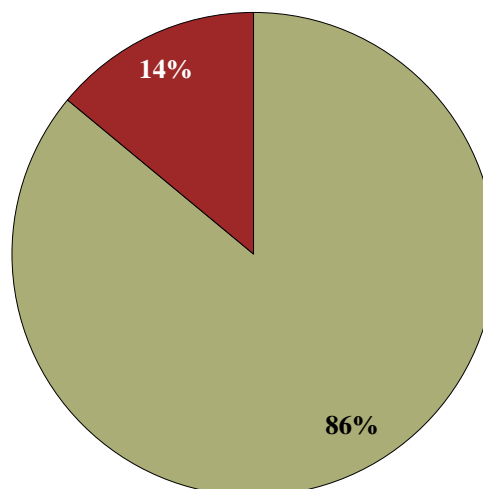

Figur 6. Andel beviljade ansökningar i första instans om tillstånd och ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet hos mark- och miljödomstolarna under 2023

Källa: Domstolsverket

Av de 193 mål om ansökan om tillstånd och ändringstillstånd för vattenverksamhet där mark- och miljödomstol har meddelat ett första avgörande under 2023 fick 166 mål ett beslut som innebär att tillstånd beviljades. Domstolsverkets redovisning skiljer inte på avvisade eller avskrivna mål samt ansökningar om tillstånd som avslagits, varför dessa presenteras gemensamt i figur 7.

■ Beviljades ■ Avslogs, avvisades eller avskrevs

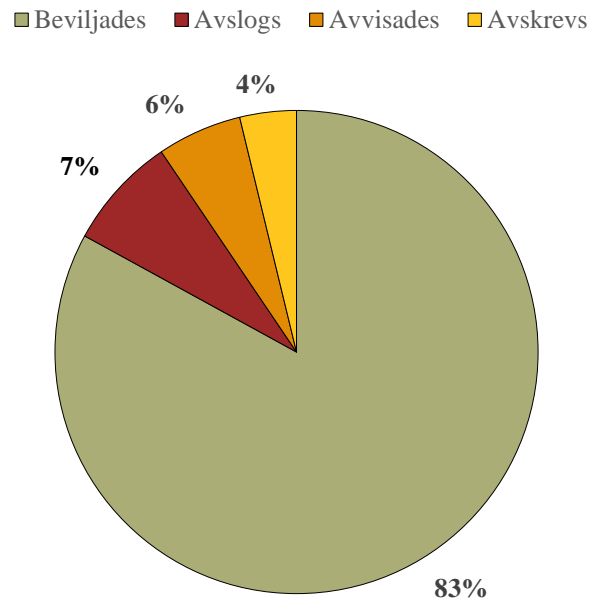
Figur 7. Andel beviljade ansökningar i första instans om tillstånd och ändringstillstånd för vattenverksamhet hos mark- och miljödomstolarna under 2023

Källa: Domstolsverket

Miljöprövningsdelegationerna

Miljöprövningsdelegationerna meddelade ett första avgörande i 443 ärenden under 2023. De av länsstyrelsen utvalda ärendetyper som ingår i det här urvalet är ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet, ändringstillstånd, villkorsändring, förlängd igångsättningstid, förlängd prövotid för slutliga villkor, prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor samt ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED.²¹ Av dessa 443 ärenden fick 351 ärenden ett beslut som innebär att tillstånd beviljades, 32 ansökningar avslogs, 24 ansökningar avvisades och 16 avskrevs, den procentuella fördelningen redovisas i figur 8.

²¹ Se bilaga 2. Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprovning"*, sida 8.

Figur 8. Andel beviljade, avslagna, avvisade och avskrivna ansökningar i första instans hos miljöprövningsdelegationerna under 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.3 Ansökan om tillstånd

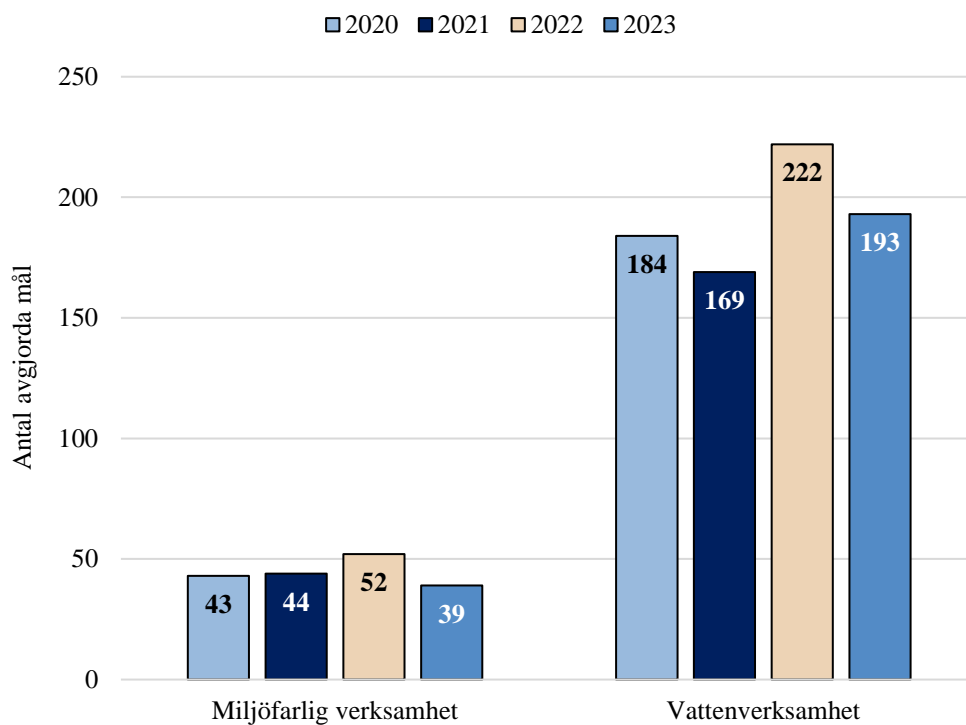
Ansökningar om nytt tillstånd för miljöfarliga verksamheter avser såväl nyetableringar som befintliga verksamheter. Även vattenverksamheter som prövas i domstol i första instans ingår i underlaget.

Avsnittet inleds med en redogörelse för antalet mål och ärenden som rör ansökan om tillstånd, för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet som avgjorts av mark- och miljödomstol, eller miljöprövningsdelegation som första instans, under 2020 – 2023. Detta följs av en beskrivning av handläggningstiden för dessa mål och ärenden.

5.3.1 Antal mål och ärenden

Mark- och miljödomstolarna

Under 2023 avgjorde mark- och miljödomstolarna som första instans 39 mål om ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet samt 193 mål om ansökan om tillstånd för vattenverksamhet.

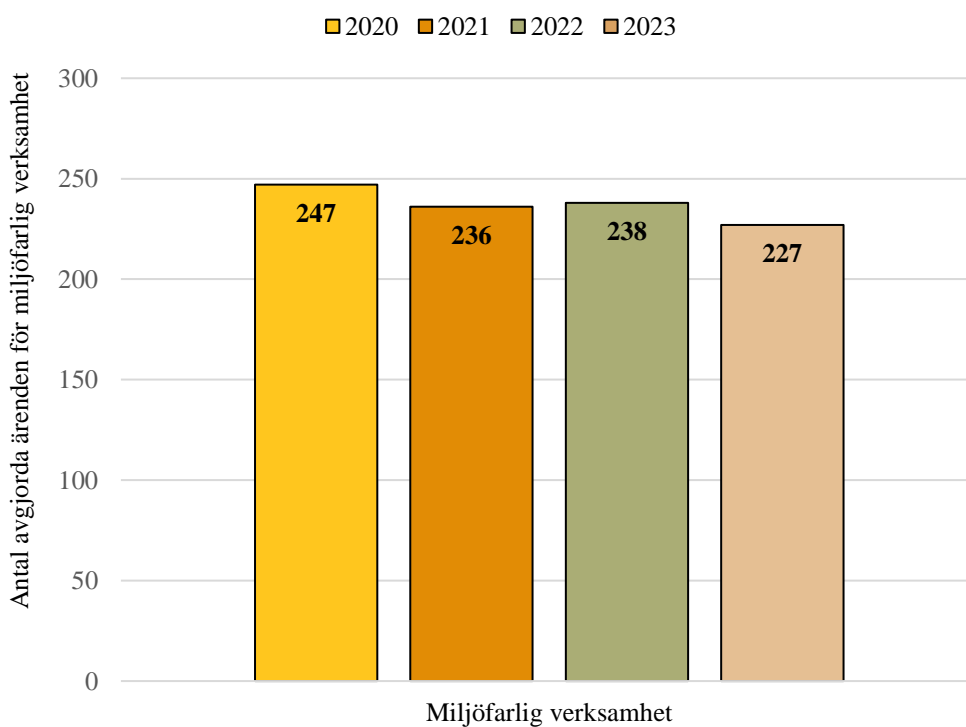

Figur 9. Antal avgjorda mål i första instans för ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Miljöprövningsdelegationerna

Under 2023 avgjorde miljöprövningsdelegationerna totalt 227 ärenden som gällde ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet.

Figur 10. Antal beslutade ärenden i första instans för ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet hos miljöprövningsdelegationerna under 2020 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.3.2 Handläggningstid

Mark- och miljödomstolarna

Handläggningstiden i första instans avser antalet förflutna dagar från det att en tillståndsansökan inkommit till dess att en första dom eller beslut meddelats. Under 2023 avgjorde mark- och miljödomstolarna 39 mål som gällde ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Handläggningstiden för dessa mål hade en spridning mellan 104 dagar och 2 461 dagar. Domstolsverket har uppgett att det höga maxvärdet avser ett mål med en längre vilandeförklaring i samband med annat mål, där domstolen behövt invänta regeringens prövning rörande slutförvar av kärnbränsle.²²

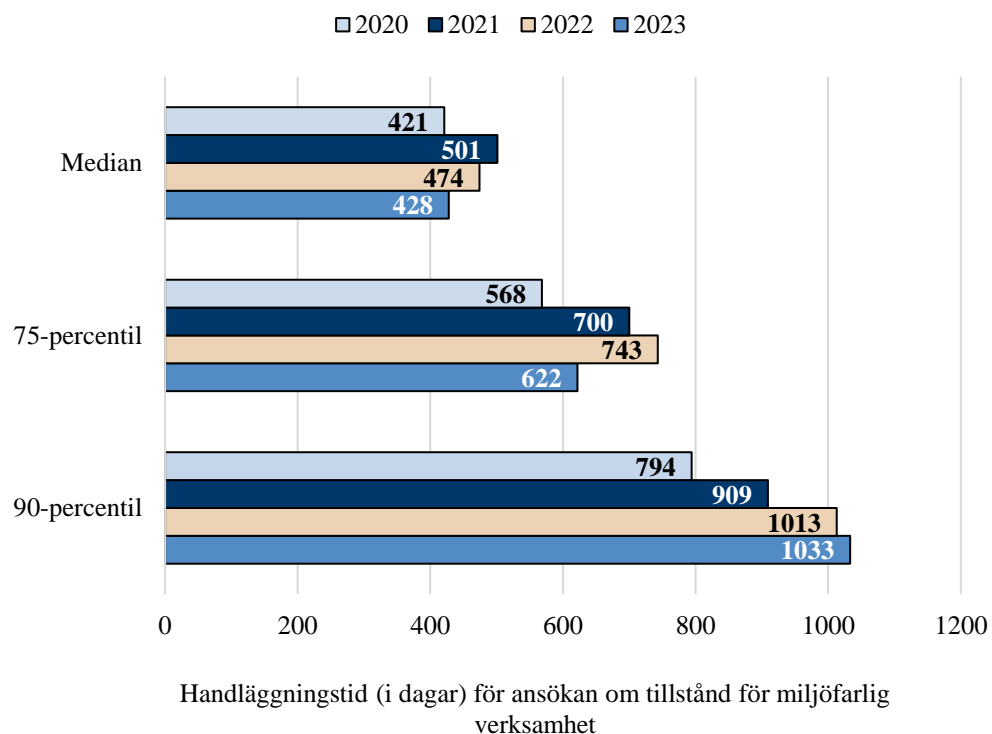
Som framgår av tabell 1 och figur 11 var medianen för handläggningstiden 428 dagar. Tre fjärdedelar av målen hade fått ett avgörande efter som mest 622 dagar. För 90 procent av målen var handläggningstiden som mest 1 033 dagar.

Handläggningstid för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet				
År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2023	39	428	622	1033
2022	52	474	743	1013
2021	44	501	700	909
2020	43	421	568	794

Tabell 1. Antal avgjorda mål i första instans för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet samt handläggningstid (i dagar) hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

²² Se bilaga 1, Domstolsverket (2024). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 2.

Figur 11. Handläggningstid (i dagar) för ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Under 2023 avgjorde mark- och miljödomstolarna 193 mål avseende ansökan om tillstånd till vattenverksamhet i första instans. Handläggningstiden för dessa mål hade en spridning mellan 2 dagar och 15 212 dagar. Domstolsverket har uppgett att maxvärdet avser ett mål som inkom 1981 och som redan har fått ett första, riktigt, avgörande. Detta är det sista, gamla, mål som kommer med i statistiken trots att det inte borde göra det.²³ Medianen för handläggningstiden var 330 dagar. Tre fjärdedelar av målen avgjordes på som mest 485 dagar och 90 procent av målen hade en handläggningstid inom 728 dagar.

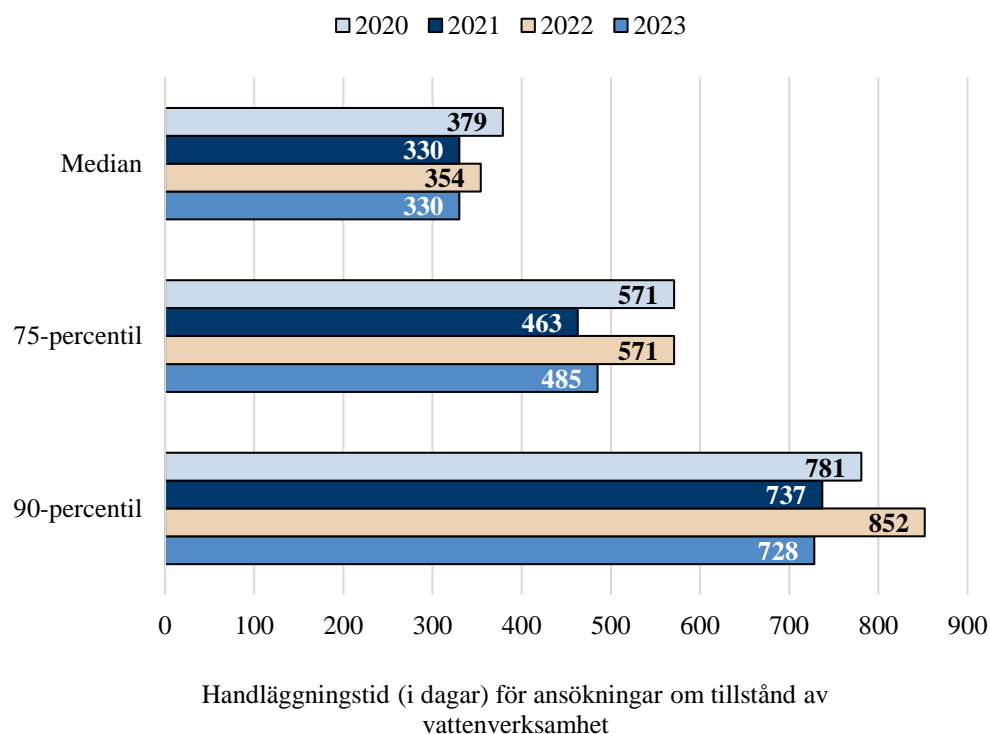
Som framgår av tabell 2 och figur 12 var medianen för handläggningstiden för dessa mål 2023 densamma som för år 2021 och något kortare än för år 2022 och 2020.

Handläggningstid för ansökningar om tillstånd för vattenverksamhet				
År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2023	193	330	485	728
2022	222	354	571	852
2021	169	330	463	737
2020	184	379	571	781

²³ Se bilaga 1, Domstolsverket (2024). Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor, sida 2.

Tabell 2. Antal avgjorda mål i första instans för ansökningar om tillstånd till vattenverksamhet samt handläggningstid (i dagar) hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Figur 12. Handläggningstid (i dagar) för ansökningar om tillstånd till vattenverksamhet hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Miljöprövningsdelegationerna

Under 2023 avgjorde miljöprövningsdelegationerna som första instans totalt 227 ärenden avseende ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet. Handläggningstiden för ärendena hade en spridning mellan 5 dagar och 2 926 dagar. Länsstyrelserna har uppgett att maxvärdet avser ett ärende om tillstånd till en vindkraftspark där det dröjde 6,5 år från det att ärendet kom in till att ärendet blev komplett för att påbörja prövningen. Generellt sett kan vindkraftsärenden vara oerhört komplexa med många faktorer att ta ställning till och många som ska yttra sig. Ärenden kan också bli vilande i långa perioder, till exempel i väntan på en komplettering av en utredning som bara kan göras under en viss årstid eller i väntan på svar om det kommunala vetot.²⁴ Medianen för handläggningstiden var 335 dagar. Tre fjärdedelar av ärendena avgjordes på som

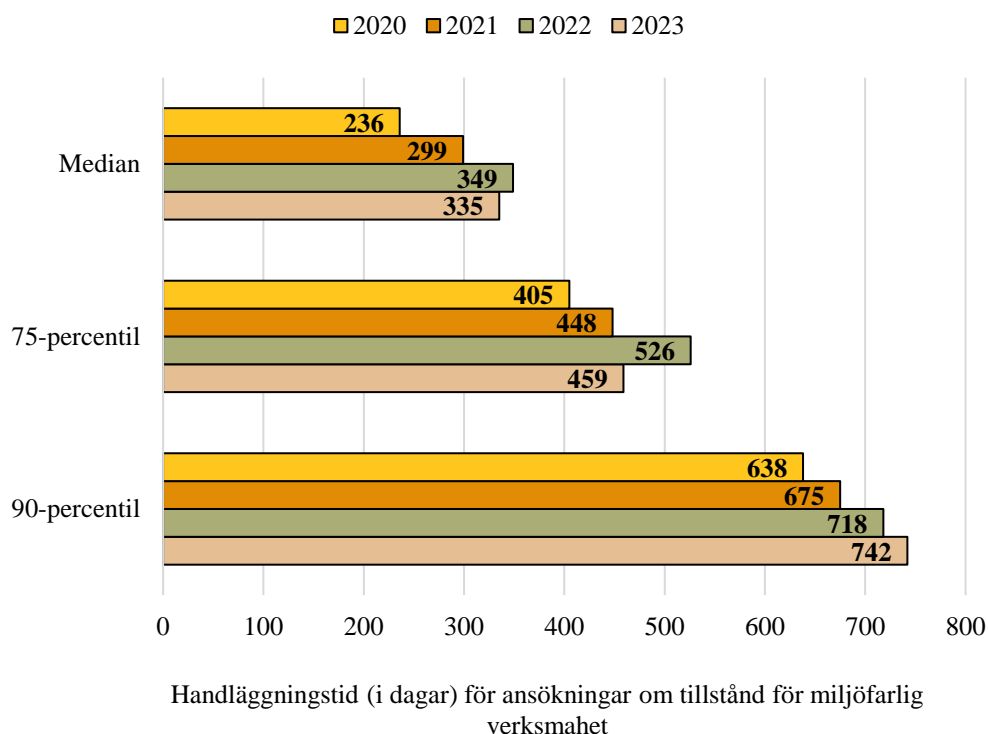
²⁴ Se bilaga 2. Länsstyrelserna (2024). Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljötilståndsprövning", sida 19.

mest 459 dagar och 90 procent av ärendena hade en handläggningstid inom 742 dagar.

Handläggningstid för ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet				
År	Antal ärenden	Median	75-percentil	90-percentil
2023	227	335	459	742
2022	238	349	526	718
2021	236	299	448	675
2020	247	236	405	638

Tabell 3. Antal beslutade ärenden i första instans för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet samt handläggningstid (i dagar) hos miljöprövningsdelegationerna under 2020 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

Figur 13. Handläggningstid (i dagar) för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet hos miljöprövningsdelegationerna under 2020 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.4 Ändringstillstånd

Vid ändring av en miljöfarlig verksamhet får tillståndet begränsas till att enbart avse ändringen, så kallat ändringstillstånd.²⁵ Prövningens omfattning påverkar handläggningstiden. I tidigare års statistikredovisningar har inte antalet beslutade

²⁵ Se 16 kap. 2 a § miljöbalken.

ändringstillstånd i mark- och miljödomstol kunnat redovisas på ett korrekt sätt, varför dessa uppgifter endast redovisas för 2022 och 2023.²⁶

I det här avsnittet presenteras först en redogörelse för antalet mål och ärenden som rör ansökan om ändringstillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet som avgjorts av mark- och miljödomstol under 2022 – 2023. Sedan följer en redogörelse över ansökningar av ändringstillstånd till miljöfarlig verksamhet som avgjorts av miljöprövningsdelegation under 2021 – 2023 samt en beskrivning av handläggningstiden för dessa mål och ärenden.

Mark- och miljödomstolarna

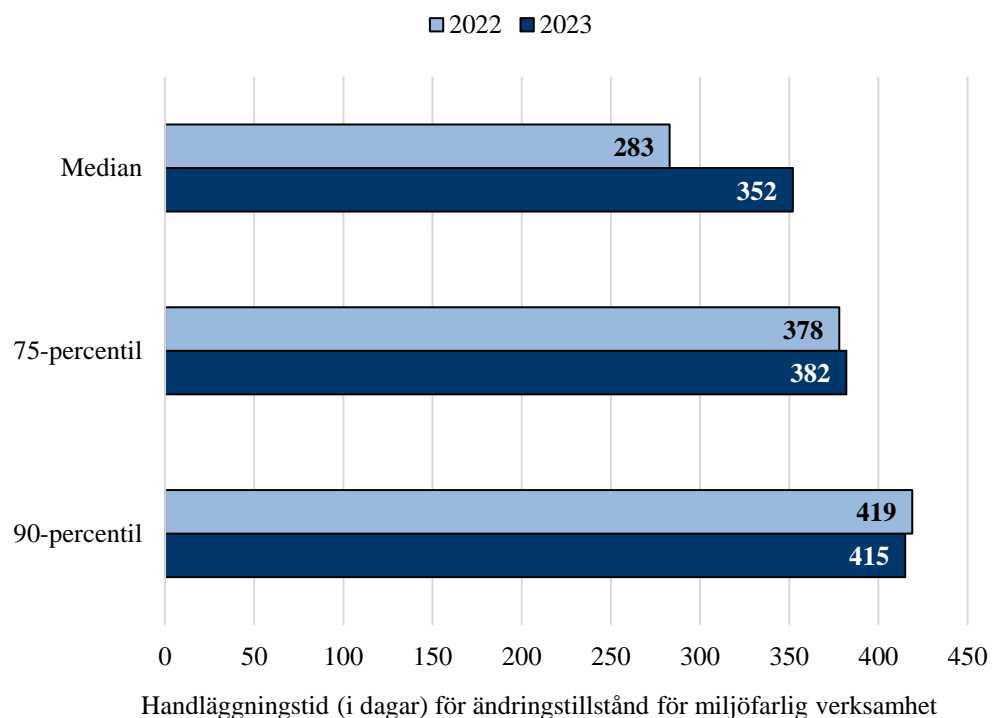
Under 2023 avgjorde mark- och miljödomstolarna 8 mål om ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet. Handläggningstiden för dessa mål i första instans hade en spridning mellan 119 dagar och 432 dagar. Medianen för handläggningstiden var 352 dagar. Tre fjärdedelar av målen avgjordes på som mest 382 dagar och 90 procent av målen hade en handläggningstid inom 415 dagar.

Handläggningstid för ändringstillstånd till miljöfarlig verksamhet				
År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2023	8	352	382	415
2022	10	283	378	419

Tabell 4. Antal avgjorda mål i första instans för ändringstillstånd till miljöfarlig verksamhet samt handläggningstid (i dagar) hos mark- och miljödomstolarna under 2022 – 2023

Källa: Domstolsverket

²⁶ Naturvårdsverket (2022). Redovisning av regeringsuppdrag från regeringsbeslut (M2022/00161): *Uppdrag att samla in och analysera statistik för miljöstillståndsprövningen för år 2021*, sida 24.

Figur 14. Handläggningstid (i dagar) för ansökningar om ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet hos mark- och miljödomstolarna under 2022 – 2023

Källa: Domstolsverket

Under 2022 och 2023 avgjordes inga mål avseende vattenverksamhet som gällde ansökan om ändringstillstånd med mark- och miljödomstol som första instans.

Miljöprövningsdelegationerna

Under 2023 avgjorde miljöprövningsdelegationerna 30 ärenden avseende ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet. Handläggningstiden för dessa ärenden hade en spridning mellan 20 dagar och 1 024 dagar. Medianen för handläggningstiden var 213 dagar. Tre fjärdedelar av ärendena avgjordes på som mest 296 dagar och 90 procent av ärendena hade en handläggningstid inom 494 dagar.

Handläggningstid för ändringstillstånd av miljöfarlig verksamhet				
År	Antal ärenden	Median	75-percentil	90-percentil
2023	30	213	296	494
2022	48	232	375	793
2021	37	202	310	455

Tabell 5. Antal beslutade ärenden i första instans för ändringstillstånd av miljöfarlig verksamhet samt handläggningstid (i dagar) hos miljöprövningsdelegationerna under 2021 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.5 Villkorsändring

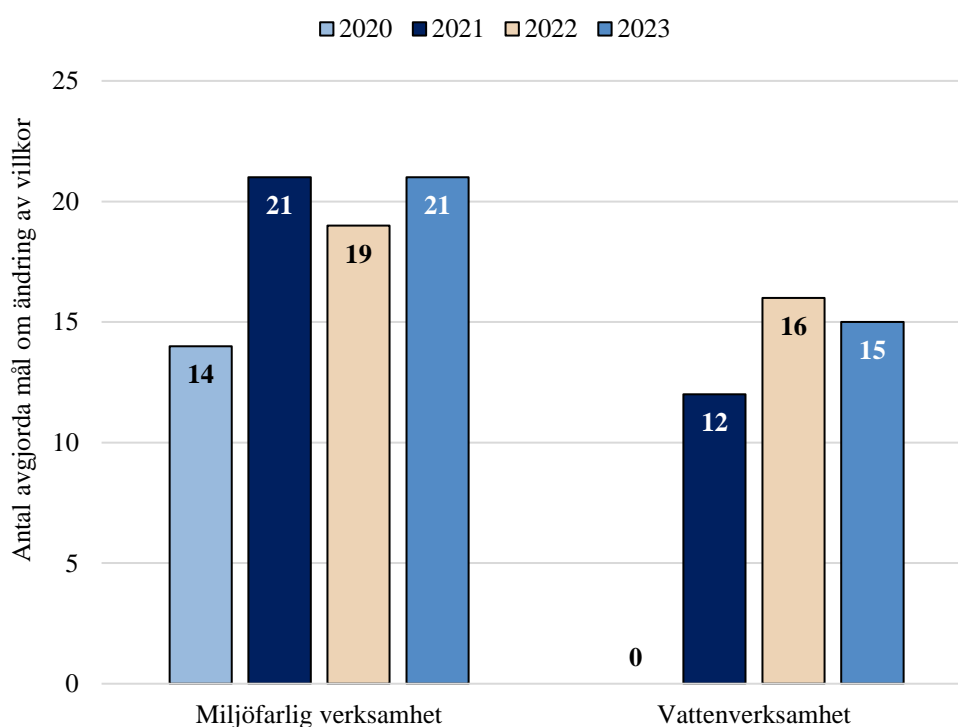
Innehavaren av ett tillstånd får ansöka om ändring eller upphävande av villkor i tillståndet.²⁷ Sådana ansökningar redovisas under kategorin villkorsändringar.

Avsnittet redogör inledningsvis för antalet mål och ärenden som rör villkorsändring, för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet som avgjorts av mark- och miljödomstol, eller miljöprövningsdelegation som första instans, under 2020 – 2023. Detta följs av en beskrivning av handläggningstiden för dessa mål och ärenden.

5.5.1 Antal mål och ärenden

Mark- och miljödomstolarna

Under 2023 avgjorde mark- och miljödomstolarna som första instans 21 mål om villkorsändring för miljöfarlig verksamhet samt 15 mål om villkorsändring för vattenverksamhet.

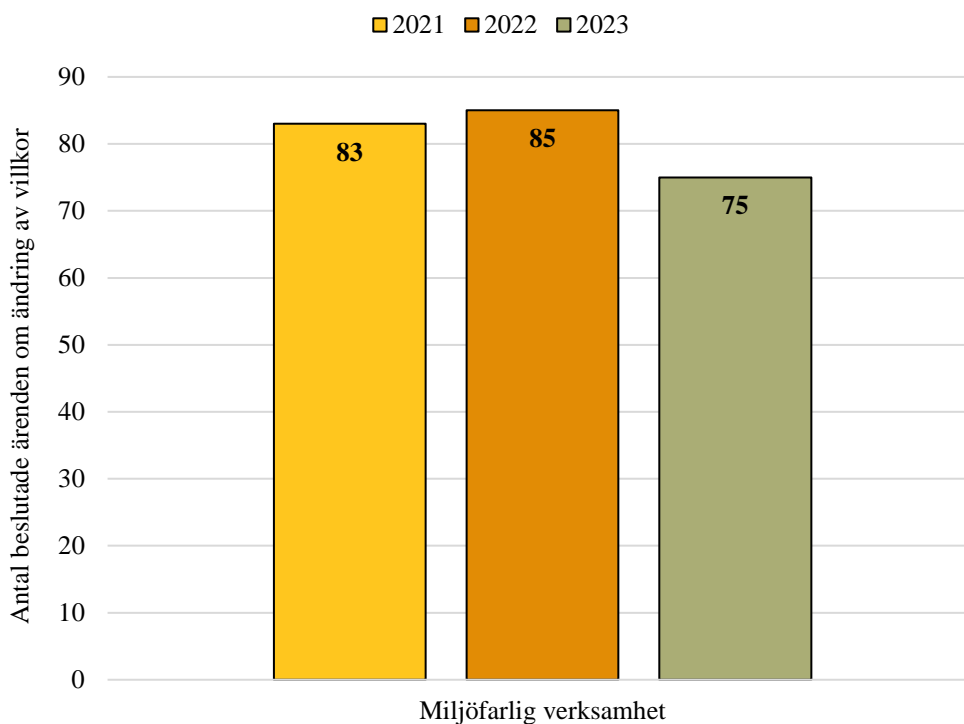
Figur 15. Antal avgjorda mål i första instans om ändring av villkor i medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023.

Källa: Domstolsverket

²⁷ Se 24 kap. 13 § miljöbalken.

Miljöprövningsdelegationerna

Miljöprövningsdelegationerna avgjorde som första instans totalt 75 ärenden om villkorsändring för miljöfarlig verksamhet under 2023. För år 2020 ingick inte ärendetypen ”villkorsändring” i redovisningen, vilket är anledningen till att endast åren 2021 – 2023 redovisas i figur 16.²⁸

Figur 16. Antal beslutade ärenden i första instans om ändring av villkor i medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet hos miljöprövningsdelegationerna under 2021 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.5.2 Handläggningstid

Mark- och miljödomstolarna

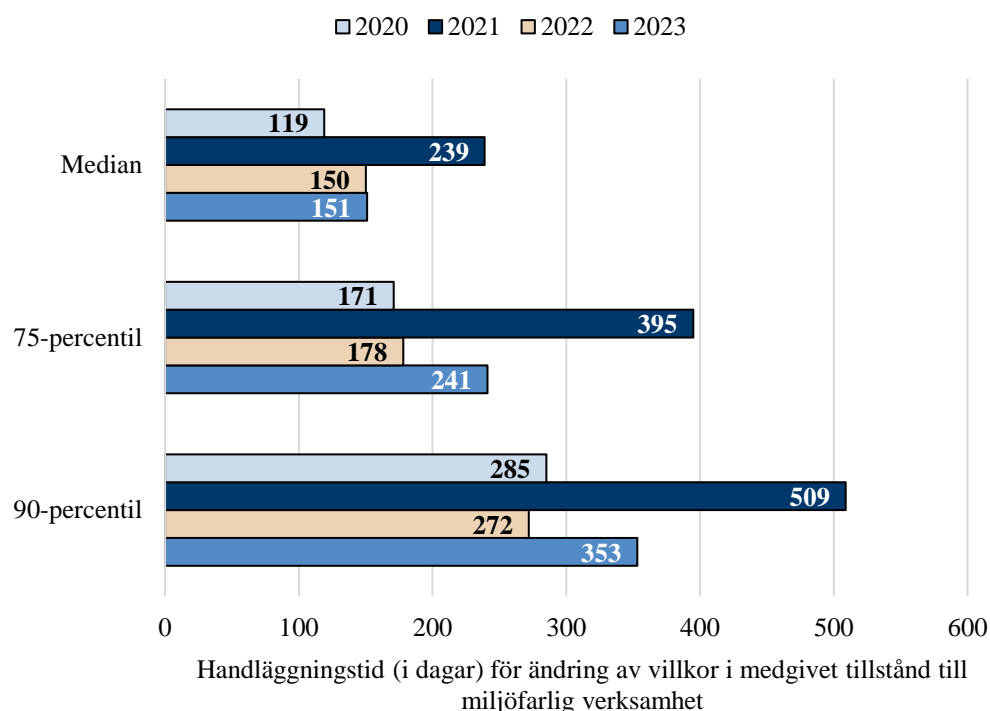
Under 2023 avgjorde mark- och miljödomstolarna 21 mål om villkorsändring för miljöfarlig verksamhet. Handläggningstiden för dessa mål i första instans hade en spridning mellan 6 dagar och 522 dagar. Medianen för handläggningstiden var 151 dagar. Tre fjärdedelar av målen avgjordes på som mest 241 dagar och 90 procent av målen hade en handläggningstid inom 353 dagar.

²⁸ Länsstyrelserna (2023). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljötillståndsprövning"*, sida 15.

Handläggningstid för mål om villkorsändring för miljöfarlig verksamhet				
År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2023	21	151	241	353
2022	19	150	178	272
2021	21	239	395	509
2020	14	119	171	285

Tabell 6. Antal avgjorda mål i första instans om ändring av villkor i medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet samt handläggningstid (i dagar) hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Figur 17. Handläggningstid (i dagar) för ändring av villkor i medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Under 2023 avgjorde mark- och miljödomstolarna 15 mål om villkorsändring för vattenverksamhet. Handläggningstiden för dessa mål i första instans hade en spridning mellan 72 dagar och 739 dagar. Medianen för handläggningstiden var 180 dagar. Tre fjärdedelar av målen avgjordes på som mest 198 dagar och 90 procent av målen hade en handläggningstid inom 358 dagar.

Miljöprövningsdelegationerna

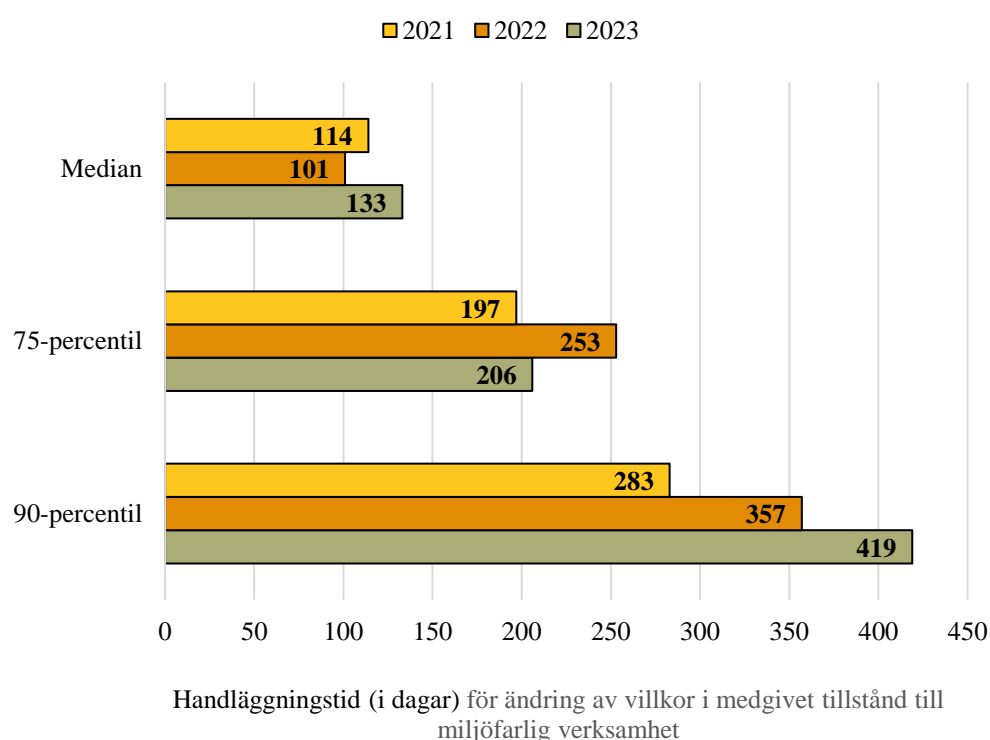
Under 2023 avgjorde miljöprövningsdelegationerna totalt 75 ärenden om villkorsändring för miljöfarlig verksamhet. Handläggningstiden för dessa ärenden hade en spridning mellan 3 dagar och 721 dagar. Medianen för handläggningstiden var 133 dagar. Tre fjärdedelar av ärendena avgjordes på som

mest 206 dagar och 90 procent av ärendena hade en handläggningstid inom 419 dagar.

Handläggningstid för ärenden om villkorsändring				
År	Antal ärenden	Median	75-percentil	90-percentil
2023	75	133	206	419
2022	85	101	253	357
2021	83	114	197	283

Tabell 7. Antal beslutade ärenden i första instans om ändring av villkor i medgivet tillstånd för miljöfarlig verksamhet samt handläggningstid (i dagar) hos miljöprövningsdelegationerna under 2021 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

Figur 18. Handläggningstid (i dagar) för ändring av villkor i medgivet tillstånd till miljöfarlig verksamhet hos miljöprövningsdelegationerna under 2021 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.6 Olika typer av miljöfarliga verksamheter

Vissa miljöfarliga verksamheter och åtgärder omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt miljöbalken. Vilka slags verksamheter och åtgärder som kräver tillstånd eller anmälan framgår av miljöprövningsförordningen. I bestämmelserna i 2–32 kap. miljöprövningsförordningen anges den verksamhetskod som gäller för den beskrivna verksamheten eller åtgärden. I underlagen från Domstolsverket och länsstyrelserna ingår information om antal

avgjorda tillståndsansökningar för miljöfarlig verksamhet per verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen.

I länsstyrelsens underlag hämtas verksamhetskoderna ur anläggningsregistret/handläggargstödet Nikita. Enligt länsstyrelserna ansvarar handläggare som arbetar med tillsyn för att uppdatera registret men uppdatering sker i allmänhet som tidigast i samband med att ett nytt tillstånd tas i anspråk och i vissa fall först vid första tillsynstillfället. För att få en mer rättvisande bild av vilken verksamhetskod som respektive avgörande avser behöver registreringen hos länsstyrelserna kopplas till beslutet och inte till respektive anläggnings status.

Länsstyrelsernas redovisning kring verksamhetskoder är en sammanställning av ett brett urval av ärenderubriker, vilka skiljer sig från den övriga redovisningen. För uppgifterna om verksamhetskod rör det sig om totalt sju ärenderubriker, nämligen:

- Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet,
- Ansökan om ändring av villkor,
- Ansökan om ändringstillstånd,
- Ansökan om förlängd igångsättningstid,
- Ansökan om förlängd provotid för slutliga villkor,
- Prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor, samt
- Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån Industriutsläppsdirektivet (IED).²⁹

För Domstolsverket är de motsvarande ärenderubrikerna i underlaget:

- Hel tillståndsprövning vilket motsvarar länsstyrelsernas ärendekategori ansökan om tillstånd,
- Ärenden som avser ändringstillstånd, samt
- Ändring av villkor i medgivet tillstånd för miljöfarlig verksamhet.

I det här avsnittet presenteras inledningsvis bortfallet i de båda underlagen. Efter det följer en beskrivning av antalet mål i mark- och miljödomstol, och ärenden i miljöprövningsdelegation, som redovisats utifrån verksamhetskod i miljöprövningsförordningen. Där anges även vilka verksamhetstyper som var vanligast förekommande under 2023 och handläggningstiden för dessa verksamhetstyper.

5.6.1 Antal mål och ärenden

Antalet mål och ärenden som registrerats med verksamhetskod för prövningar i första instans är färre än det totala antalet ärenden för både domstolarna och miljöprövningsdelegationerna. Orsak till bortfallen är mest troligt ofullständig redogörelse för MPF-kod vid registrering av nya mål, samt för

²⁹ Se bilaga 2, Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 30.

miljöprövningsdelegationernas del ofullständig redogörelse för MPF-koder i anläggningsregistret.

För mark- och miljödomstolarna var antalet avgjorda mål om tillstånd för miljöfarlig verksamhet i första instans fler, 68 stycken, än motsvarande antal som också registrerats med MPF-kod, 43 stycken³⁰.

I länsstyrelsernas redovisning har 443 ärenden noterats avgjorda i första instans. Motsvarande antal med registrerad MPF-kod är 387 ärenden.

I den följande redogörelsen för antal ärenden och handläggningstider har ett urval gjorts så att endast de av Domstolsverket redovisade förstainstansprövningarna angivna med kod för A-verksamhet ingår. För miljöprövningsdelegationerna är urvalet avgränsat till de redovisade förstainstansprövningarna markerade med MPF-kod för B-verksamhet.

Mark- och miljödomstolarna

Mark- och miljödomstolarna avgjorde under 2023: sju mål som hade en verksamhetskod enligt 29 kap. miljöprövningsförordningen och avsåg avfallsverksamhet, fem mål som hade en verksamhetskod kopplad till 4 kap. miljöprövningsförordningen och avsåg utvinning, brytning och bearbetning av torv, olja, gas, malm, mineral, berg, naturgrus och annat samt tre mål som avsåg massa, papper eller pappersvaror och hade en verksamhetskod enligt 9 kap. miljöprövningsförordningen, MPF.

Antal avgjorda mål för vissa typer av miljöfarlig verksamhet 2023	
Huvudverksamhet	Antal mål
29 kap. Avfall	7
4 kap. Utvinning, brytning och bearbetning av torv, olja, gas, malm, mineral, berg, naturgrus och annat	5
9 kap. Massa, papper och pappersvaror	3

Tabell 8. Antal avgjorda mål i första instans hos mark- och miljödomstol utifrån kapitelindelning i miljöprövningsförordningen under 2023. Listade verksamheter innehåller enbart A-verksamheter³¹.

Källa: Domstolsverket

Miljöprövningsdelegationerna

För miljöprövningsdelegationerna var i likhet med föregående år täkter vanligast förekommande bland de avgjorda ärendena under 2023, vid en avgränsning till

³⁰ Se Se bilaga 1, Domstolsverket (2024). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 1.

³¹ "Tillståndsplikt A" gäller tillståndspliktig verksamhet som prövas av mark- och miljödomstol som första instans, se 1 kap. 6 § miljöprövningsförordningen.

endast B-verksamheter. De uppgick till 85 ärenden. Avfalls- och jordbruksverksamheter samt vindkraft och förbränningsanläggningar utgjorde också stora kategorier, sett till en fördelning utifrån kapitelindelningen miljöprövningsförordningen, se tabell 9 nedan.

Antal avgjorda ärenden för miljöfarlig verksamhet enligt verksamhetskod 2023	
Huvudverksamhet	Antal ärenden
4 kap. Utvinning, brytning och bearbetning av torv, olja, kol, malm, mineral, berg, naturgrus och annat	85
29 kap. Avfall	67
21 kap. Gas- och vätskeformiga bränslen, el, värme och kyla	40
2 kap. Jordbruk	27
28 kap. Rening av avloppsvatten	26
12 kap. Kemiska produkter	24
5 kap. Livsmedel och foder	24
8 kap. Trävaror	16
24 kap. Hamnar och flygplatser	10
16 kap. Metall- och plastytbehandling, avfettning och färgborttagning	10
18 kap. Metallbearbetning	8
15 kap. Stål och metall	7
19 kap. Förbrukning av organiska lösningsmedel	7
20 kap. Hantering av bränslen och andra kemiska produkter	7
32 kap. Begravningsverksamhet	5
14 kap. Mineraliska produkter	3

Tabell 9. Antal beslutade ärenden i första instans hos miljöprövningsdelegation utifrån kapitelindelning i miljöprövningsförordningen under 2023. Listade huvudverksamheter innehåller enbart B-verksamheter.³²

Källa: Länsstyrelserna

5.6.2 Handläggningstid

Mark- och miljödomstolarna

Nedan redogörs för handläggningstider för A-verksamheter som prövats i mark- och miljödomstol i första instans. Urvalet ger exempel på handläggningstider för grupper av ärenden utifrån verksamhetskoder i miljöprövningsförordningen. Endast sådana kategorier som innehåller minst tre ärenden ingår.

För gruvverksamhet (13.10, gruvdrift eller gruvanläggning för brytning av malm, mineral eller kol³³) hade handläggningstiden från ansökan till beslut en

³² "B-verksamhet" är tillståndspliktig verksamhet som prövas av miljöprövningsdelegation som första instans, se 1 kap. 6 § miljöprövningsförordningen.

³³ 4 kap. 11 § miljöprövningsförordningen.

spridning från 359 till 1246 dagar. Medianen för handläggningstiden var 731 dagar. Tre fjärdedelar av målen hade fått ett avgörande efter som mest 1 095 dagar och 90 procent av målen hade en handläggningstid inom 1 185 dagar. För massa- och pappersindustri (verksamhetskod 21.10-i, anläggning för framställning i industriell skala av pappersmassa av trä, returfiber eller andra fibrösa material³⁴) hade handläggningstiden från ansökan till beslut en spridning från 124 till 887 dagar. Medianen för handläggningstiden var 442 dagar. Tre fjärdedelar av målen hade fått ett avgörande efter som mest 665 dagar och 90 procent av målen hade en handläggningstid inom 798 dagar. I båda fallen var prövningstiderna sett till median, 75- och 90-percentil kortare under 2023 än under 2022, dock rör det sig om ett begränsat antal prövningar.

Antal avgjorda mål och handläggningstid för vissa typer av miljöfarlig verksamhet 2023				
Huvudverksamhet	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
Malm och mineral ³⁵	4	731	1095	1185
Massa, papper och pappersvaror ³⁶	3	442	665	798

Tabell 10. Urval av antal avgjorda mål och handläggningstid från ansökan till beslut i första instans avseende gruvdrift och massa- och pappersindustri hos mark- och miljödomstol under 2023.

Källa: Domstolsverket

Miljöprövningsdelegationerna

I denna del redogörs för handläggningstider för B-verksamheter som prövats i miljöprövningsdelegation i första instans. De ingående ärendetyperna omfattar *Ansökan om tillstånd, Ändringstillstånd, Villkorsändring, Ansökan om förlängd igångsättningstid, Ansökan om förlängd prövotid för slutliga villkor, Prövotidsredovisning, samt Ansökan om alternativvärden utifrån IED*³⁷. Urvalet är begränsat till B-verksamheter och ger exempel på handläggningstider för de fem största grupperna av ärenden utifrån verksamhetskoder i miljöprövningsförordningen. Av dessa, som tidigare års redovisningar, utgör tåker, som tidigare år, den största kategorin. De längsta handläggningstiderna återfinns i kategorin vindkraft (verksamhetskod 40.90³⁸) och de kortaste i kategorin jordbruk (verksamhetskod 1.10-i³⁹). Eftersom ett flertal ärendetyper

³⁴ 9 kap, 1 § miljöprövningsförordningen.

³⁵ 4 kap. 11 § miljöprövningsförordningen.

³⁶ 9 kap. 1 § miljöprövningsförordningen.

³⁷ Se bilaga 2, Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljöstillståndsprövning"*, sida 31.

³⁸ 20 kap. 13 § miljöprövningsförordningen.

³⁹ 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen.

ingår i underlaget är det svårt att dra långtgående slutsatser av handläggningstiderna.

Antal avgjorda ärenden och handläggningstid för miljöfarlig verksamhet 2023				
Huvudverksamhet	Antal ärenden	Median	75-percentil	90-percentil
Berg, naturgrus och andra jordarter ⁴⁰	79	248	377	476
Rening av avloppsvatten ⁴¹	26	216	395	779
Vindkraft ⁴²	19	252	632	1357
Jordbruk ⁴³	19	129	250	375
Annan kemisk tillverkning ⁴⁴	17	183	251	552

Tabell 11. Urval av avgjorda ärenden för miljöfarlig verksamhet från ansökan till beslut i första instans hos miljöprövningsdelegation under 2023.

Källa: Länsstyrelserna

5.7 Industriutsläppsverksamheter

Vissa miljöfarliga verksamheter omfattas av särskild reglering som beaktas vid tillståndsprövning enligt miljöbalken. Om en verksamhet är en så kallad industriutsläppsverksamhet⁴⁵ omfattas den av reglerna i industriutsläppsförordningen (2013:250), vilket bland annat innebär att BAT-slutsatser⁴⁶ ska användas som referens vid tillståndsprövningen. Vid tillståndsprövning av industriutsläppsverksamheter kan det även vara aktuellt att pröva anpassade villkor avseende alternativvärden eller dispenser från BAT-slutsatser.

I statistikunderlagen har verksamheter som är industriutsläppsverksamheter särskilt markerats. Det kan förekomma att en verksamhet är klassad både som Sevesoverksamhet och industriutsläppsverksamhet i redovisningen. Information om industriutsläppsverksamheter uppdateras av handläggare på länsstyrelsen i det län där en verksamhet är lokaliserad medan prövningen av verksamheten sker vid en av de 12 miljöprövningsdelegationerna. Uppgifterna i länsstyrelsernas anläggningsregister gäller befintlig anläggning och kan ändras först när ett nytt tillstånd har tagits i anspråk av verksamhetsutövaren. Det medför att det finns anläggningar som har fått ett beslut som gäller en

⁴⁰ 4 kap. 3 § miljöprövningsförordningen.

⁴¹ 28 kap. 1 § miljöprövningsförordningen.

⁴² 21 kap. 13 § miljöprövningsförordningen.

⁴³ 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen.

⁴⁴ 12 kap. 45 § miljöprövningsförordningen

⁴⁵ Av 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen följer att de verksamheter som har en verksamhetskod i miljöprövningsförordningen som slutar med "-i" räknas som industriutsläppsverksamheter.

⁴⁶ BAT står för Best Available Technique. BAT-slutsatserna anger vad som utgör bästa tillgängliga teknik för olika industrier, vissa innehåller utsläppsvärden och andra anger bara vilka tekniker som är BAT.

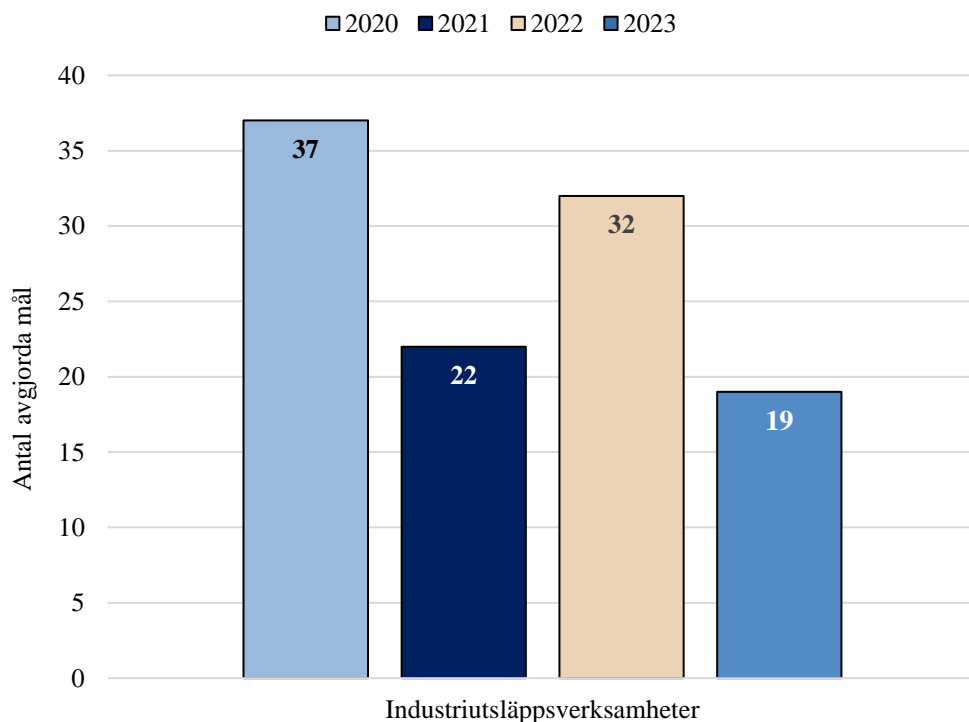
industriutsläppsverksamhet men att det inte framgår i anläggningssystemet, och därmed inte i statistiken, till dess att tillståndet tas i anspråk. I underlaget rörande miljöprövningsdelegationerna ingår ärendetyperna *Ansökan om tillstånd*, *Ändringstillstånd*, *Villkorsändring*, *Ansökan om förlängd igångsättningstid*, *Ansökan om en förlängd provotid för slutliga villkor*, *Prövotidsredovisning*, samt *Ansökan om alternativvärden utifrån IED*.⁴⁷

Avsnittet redogör inledningsvis för antalet mål och ärenden som rör industriverksamheter, följt av en beskrivning av handläggningstiden för dessa mål och ärenden. För en beskrivning av ansökan om tillstånd, villkorsändring och ändringstillstånd av övriga miljöfarliga verksamheter, se avsnitt 5.3 – 5.5.

5.7.1 Antal mål och ärenden

Mark- och miljödomstolarna

Under 2023 avgjorde mark- och miljödomstolarna 19 mål om industriutsläppsverksamheter.

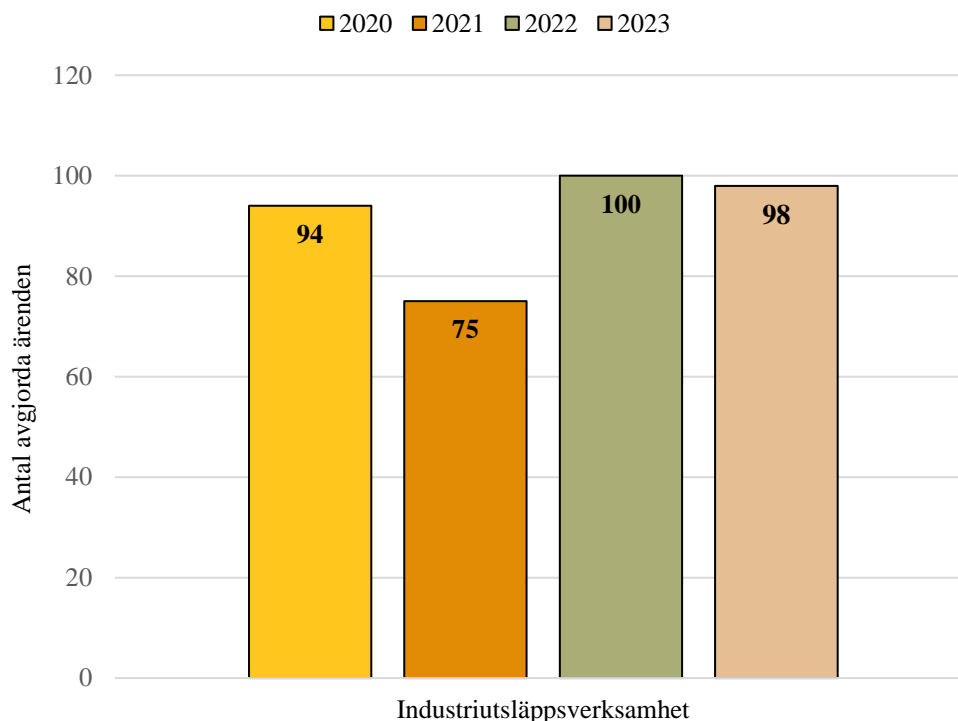
Figur 19. Antal avgjorda mål om industriutsläppsverksamheter hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

⁴⁷ Se bilaga 2, Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljötilståndsprövning"*, sida 8.

Miljöprövningsdelegationerna

Under 2023 har miljöprövningsdelegationerna fattat beslut om 98 ärenden om industriutsläppsverksamheter.

Figur 20. Antal avgjorda ärenden för industriutsläppsverksamheter hos miljöprövningsdelegationerna under 2020 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.7.2 Handläggningstid

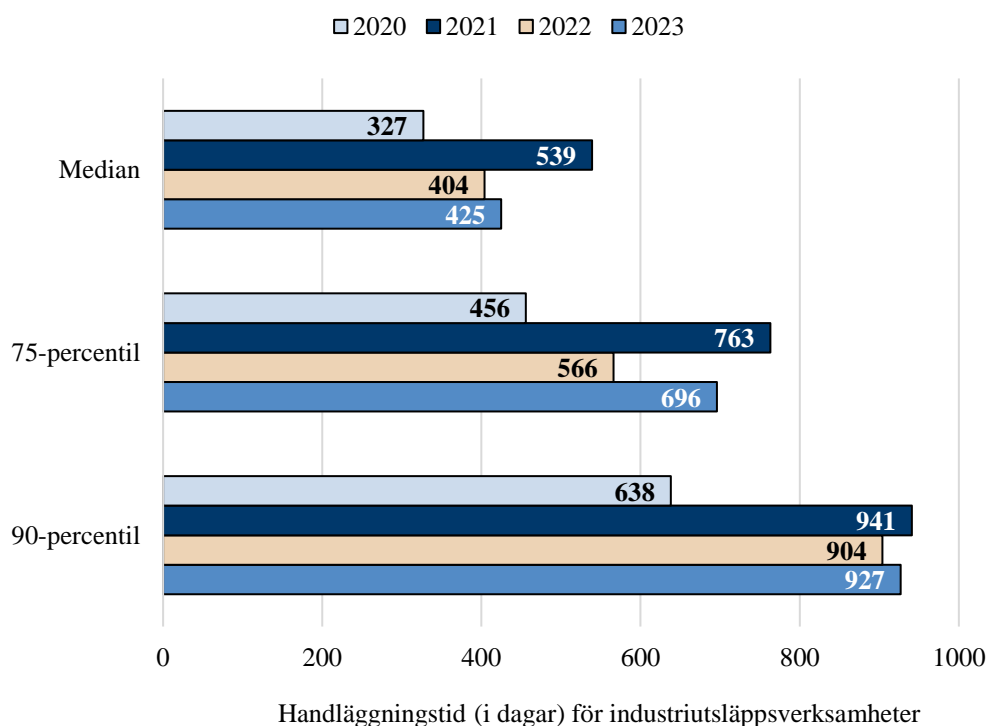
Mark- och miljödomstolarna

Under 2023 avgjorde mark- och miljödomstolarna 19 mål om industriutsläppsverksamheter. Handläggningstiden för dessa mål hade en spridning från 119 till 1049 dagar. Som framgår av tabell 12 och figur 21 var medianen för handläggningstiden 425 dagar under 2023. Tre fjärdedelar av målen hade fått ett avgörande efter som mest 696 dagar. För 90 procent av målen var handläggningstiden som mest 927 dagar.

Antal mål och handläggningstid för industriutsläppsverksamheter				
År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2023	19	425	696	927
2022	32	404	566	904
2021	22	539	763	941
2020	37	327	456	638

Tabell 12. Antal avgjorda mål om industriutsläppsverksamheter samt handläggningstid (i dagar) hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Figur 21. Handläggningstid (i dagar) för industriutsläppsverksamheter hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

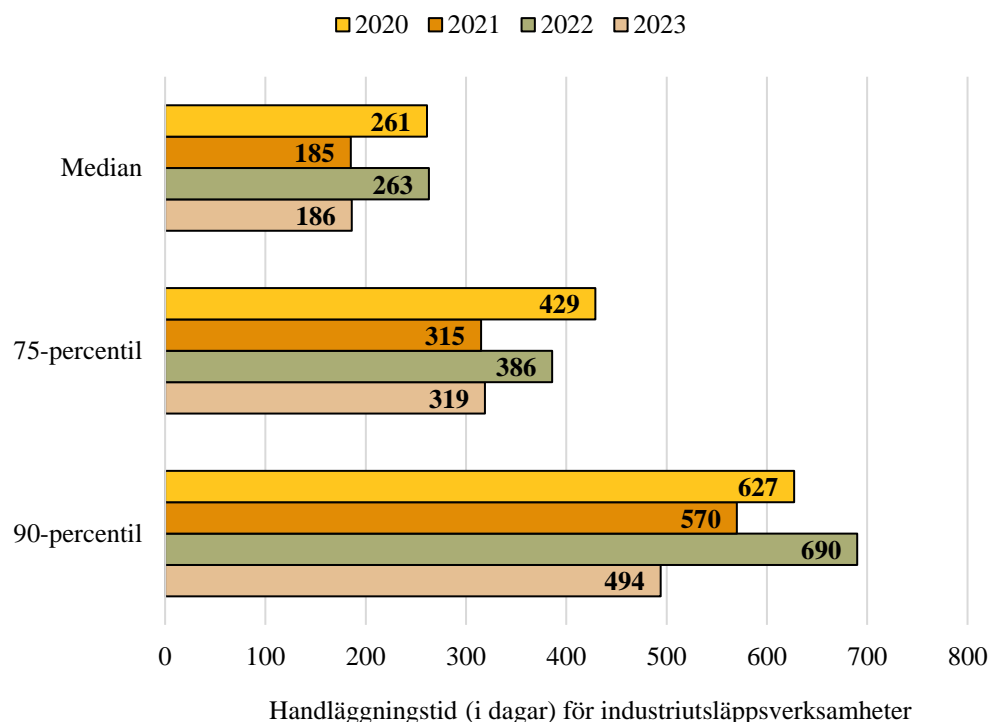
Miljöprövningsdelegationerna

Under 2023 har miljöprövningsdelegationerna avgjort 98 ärenden om industriutsläppsverksamheter. Handläggningstiden för dessa ärenden i första instans hade en spridning från 3 till 1385 dagar. Som framgår av tabell 12 och figur 22 var medianen för handläggningstiden 186 dagar. Tre fjärdedelar av ärendena avgjordes på som mest 319 dagar och 90 procent av ärendena hade en handläggningstid inom 494 dagar.

Handläggningstid för industriutsläppsverksamheter				
År	Antal ärenden	Median	75-percentil	90-percentil
2023	98	186	319	494
2022	100	263	386	690
2021	75	185	315	570
2020	94	261	429	627

Tabell 13. Antal beslutade ärenden om industriutsläppsverksamheter samt handläggningstid (i dagar) hos miljöprövningsdelegationerna under 2020 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

Figur 22. Handläggningstid (i dagar) för industriutsläppsverksamheter hos miljöprövningsdelegationerna under 2020 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.8 Sevesoverksamheter

Vissa miljöfarliga verksamheter omfattas av särskild reglering som beaktas vid tillståndsprövning enligt miljöbalken. Om en verksamhet hanterar farliga ämnen i viss mängd anses den vara en så kallad Sevesoverksamhet och ska uppfylla vissa särskilda krav.⁴⁸

Information om industriutsläppsverksamheter och Sevesoverksamheter uppdateras av handläggare på länsstyrelsen i det län där en verksamhet är lokaliserad medan prövningen av verksamheten sker vid en av de 12 miljöprövningsdelegationerna. Uppgifterna i länsstyrelsernas anläggningsregister gäller befintlig anläggning och kan ändras först när ett nytt beslut om tillstånd har tagits i anspråk av verksamhetsutövaren. Det medför att det finns anläggningar som har fått ett beslut som gäller en industriutsläppsverksamhet eller en Sevesoverksamhet men där det inte framgår i anläggningssystemet, och därmed inte i statistiken, förrän tillståndet tas i anspråk.⁴⁹ I underlaget rörande miljöprövningsdelegationerna ingår

⁴⁸ Se 5 och 6 §§ samt avdelning 4 i bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt lagen (1999:381) och förordningen (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor och föreskrifterna (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor.

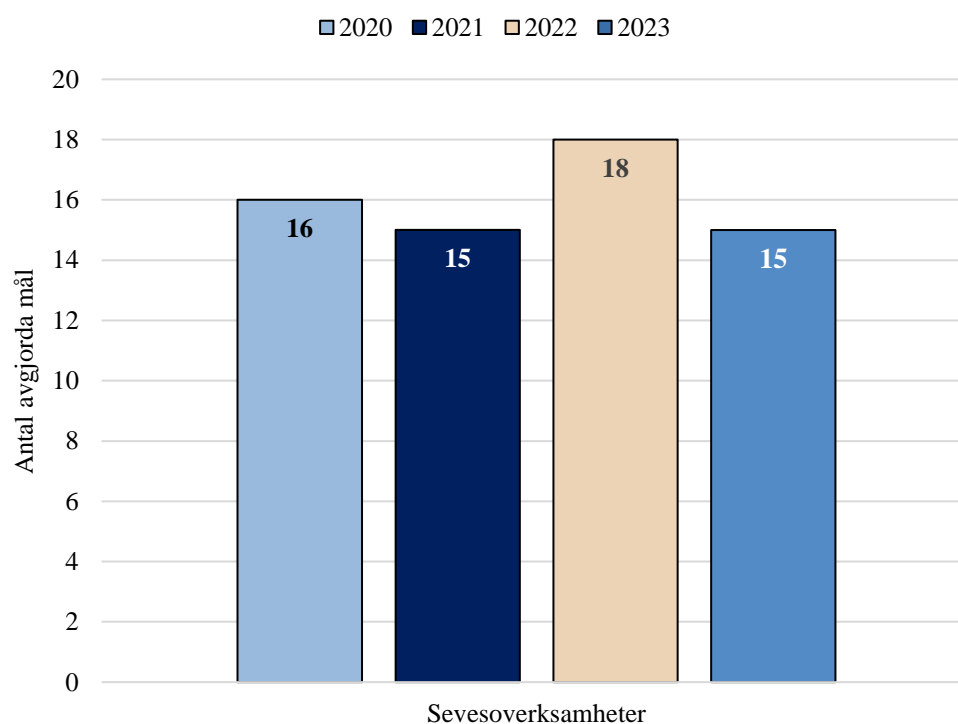
⁴⁹ Se bilaga 2, Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljötilståndsprövning"*, sida 7.

ärendetyperna *Ansökan om tillstånd, Ändringstillstånd, Villkorsändring, Ansökan om förlängd igångsättningstid, Ansökan om on förlängd provotid för slutliga villkor, Prövotidsredovisning, samt Ansökan om alternativvärden utifrån IED.*⁵⁰

5.8.1 Antal mål och ärenden

Mark- och miljödomstolarna

Under 2023 har mark- och miljödomstolarna har avgjort 15 mål om Sevesoverksamheter.

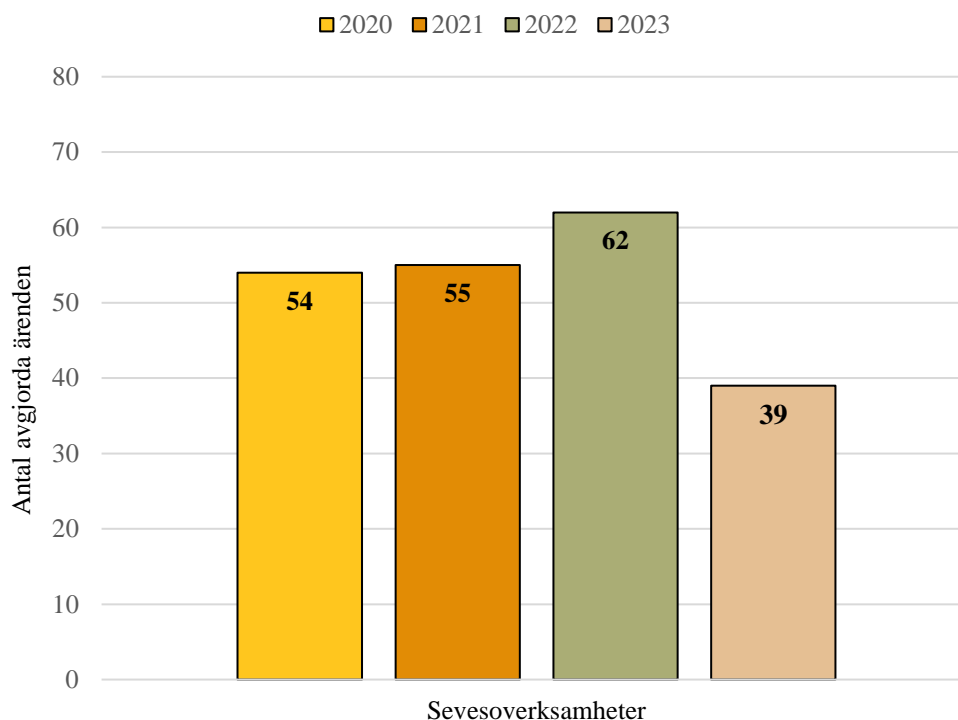
Figur 23. Antal avgjorda mål om Sevesoverksamheter hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Miljöprövningsdelegationerna

Under 2023 har miljöprövningsdelegationerna fattat beslut om 39 ärenden om Sevesoverksamheter.

⁵⁰ Se bilaga 2, Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljötilståndsprövning"*, sida 8.

Figur 24. Antal beslutade ärenden om Sevesoverksamheter hos miljöprövningsdelegationerna under 2020 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.8.2 Handläggningstid

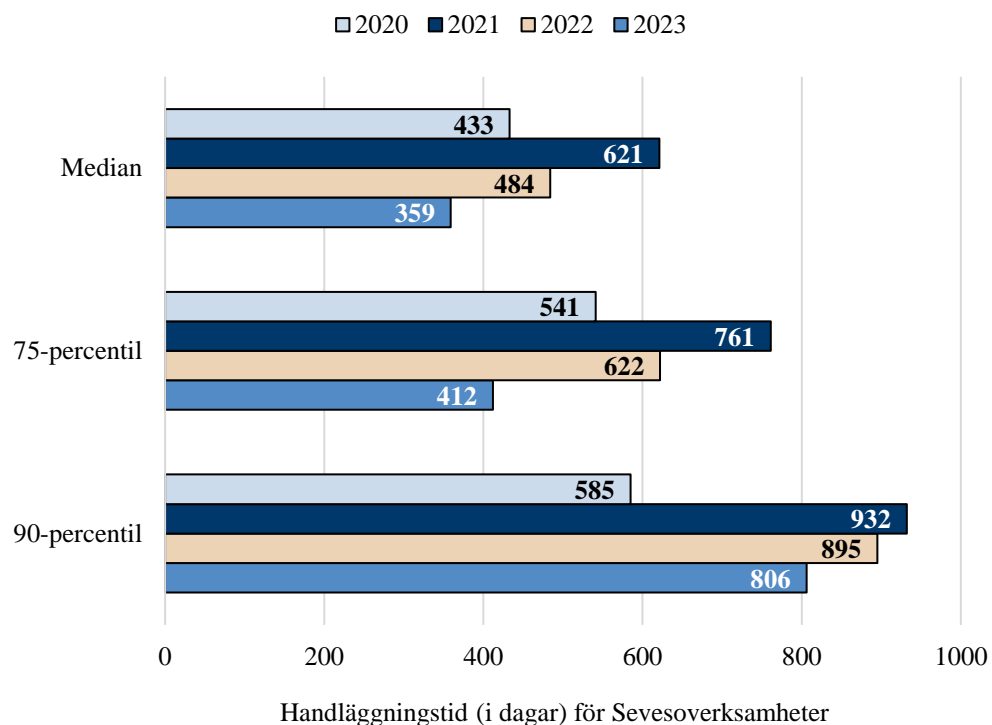
Mark- och miljödomstolarna

Under 2023 har mark- och miljödomstolarna avgjort 15 mål om Sevesoverksamheter. Handläggningstiden varierade mellan som minst 119 dagar och som mest 1246 dagar. Medianen för handläggningstiden var 359 dagar. Tre fjärdedelar av målen hade fått ett avgörande efter som mest 412 dagar. För 90 procent av målen var handläggningstiden som mest 806 dagar.

Handläggningstid för Sevesoverksamheter				
År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2023	15	359	412	806
2022	18	484	622	895
2021	15	621	761	932
2020	16	433	541	585

Tabell 14. Antal avgjorda mål om Sevesoverksamheter samt handläggningstid (i dagar) hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Figur 25. Handläggningstid (i dagar) för Sevesoverksamheter hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

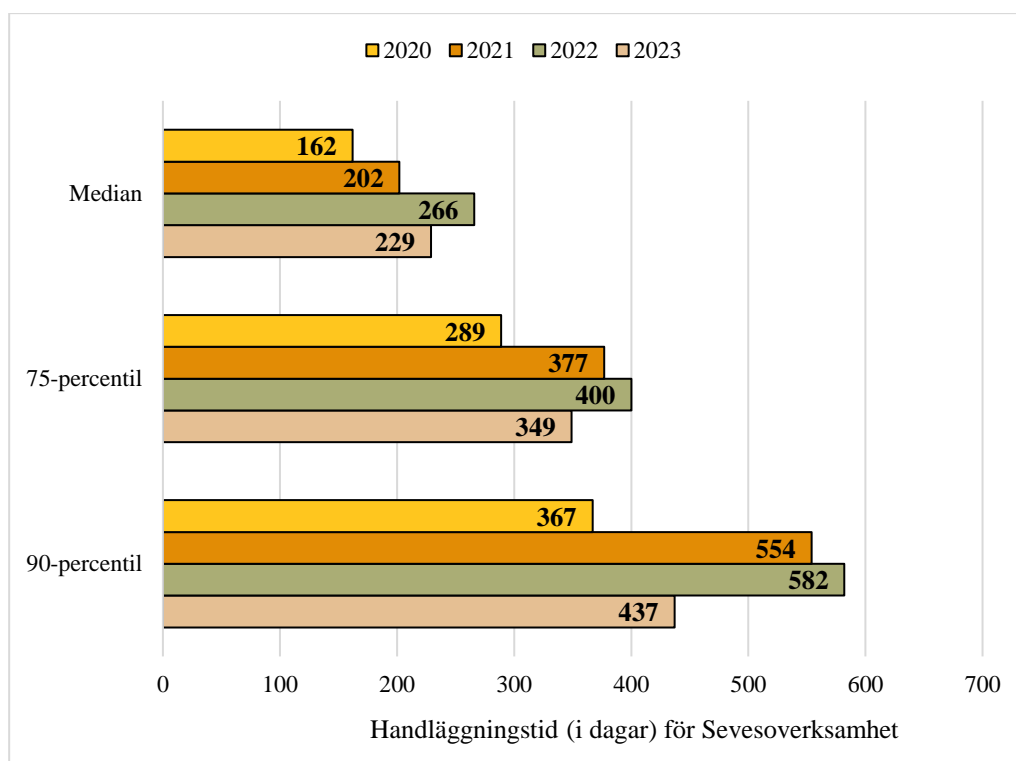
Miljöprövningsdelegationerna

Under 2023 har miljöprövningsdelegationerna fattat beslut om 39 ärenden om Sevesoverksamheter. Handläggningstiden varierade mellan som minst 23 dagar och som mest 1 038 dagar. Medianen för handläggningstiden var 229 dagar. Tre fjärdedelar av ärendena hade fått ett avgörande efter som mest 349 dagar. För 90 procent av ärendena var handläggningstiden som mest 437 dagar.

Handläggningstid för Sevesoverksamheter				
År	Antal ärenden	Median	75-percentil	90-percentil
2023	39	229	349	437
2022	62	266	400	582
2021	55	202	377	554
2020	54	162	289	367

Tabell 15. Antal beslutade ärenden i första instans om Sevesoverksamheter samt handläggningstid (i dagar) hos miljöprövningsdelegationerna under 2020 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

Figur 26. Handläggningstid (i dagar) för Sevesoverksamhet hos miljöprövningsdelegationerna under 2020 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.9 Olika typer av vattenverksamheter

Avsnittet redogör inledningsvis för antalet ärenden och ärendefördelningen för olika typer av vattenverksamheter som prövats i första instans under 2023, följt av en beskrivning av handläggningstiden för dessa mål. Avsnittet avslutas med att redogöra för mål som omfattas av den så kallade *nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften* (NAP). För en beskrivning av ansökan om tillstånd, villkorsändring och ändringstillstånd av vattenverksamheter, se avsnitt 5.3 – 5.5.

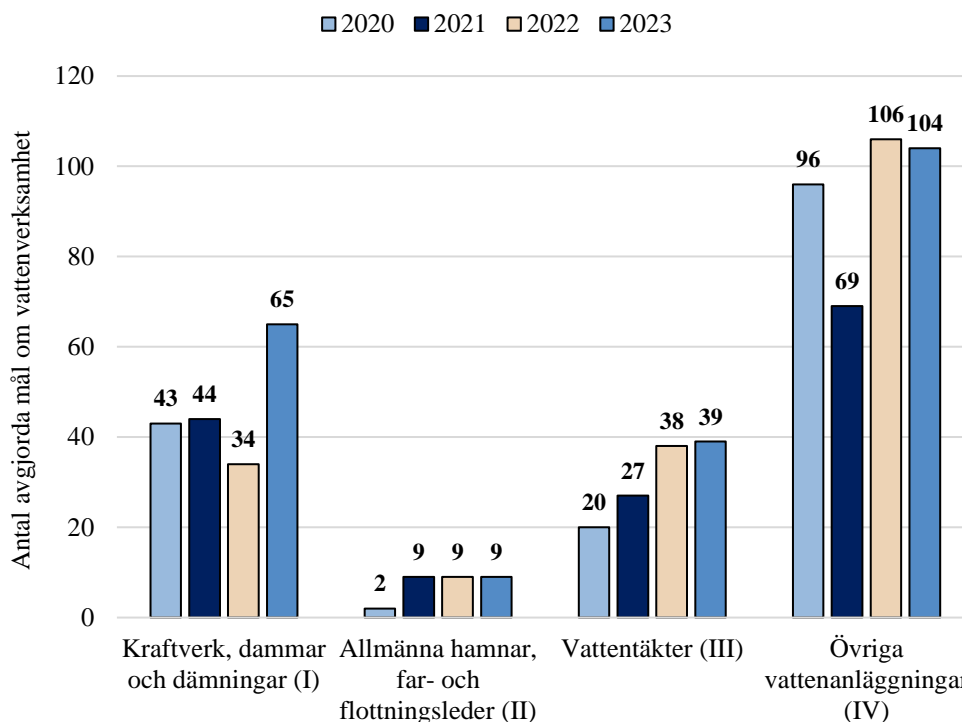
5.9.1 Antal mål

Vattenverksamheter som prövas i mark- och miljödomstol i första instans registreras i fyra av de fem så kallade avdelningarna baserat på fördelningen i miljöboken.⁵¹ De fyra avdelningar som ingår i den aktuella statistiken omfattar:

- **Första avdelningen (I):** vattenverksamhet och vattenanläggningar för tillgodogörande av vatten såsom drivkraft samt dammbyggnader, oavsett om de avser sådant tillgodogörande eller ej.
- **Andra avdelningen (II):** vattenverksamhet och vattenanläggningar för allmänna farleder, allmänna hamnar och allmänna flottleder.

⁵¹ Se 4 § i DVFS 2019:12, Domstolsverkets föreskrifter om miljöboken.

- **Tredje avdelningen (III):** vattentäkter för tillgodogörande av grundvatten eller ytvatten samt bortledande av grundvatten oavsett om det avser sådant tillgodogörande eller ej.
- **Fjärde avdelningen (IV):** annan vattenverksamhet och vattenanläggningar enligt miljöbalken och lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Figur 27. Fördelningen utifrån avdelning av antal avgjorda mål för ansökan om tillstånd av vattenverksamhet samt handläggningstid (i dagar) hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

5.9.2 Handläggningstid

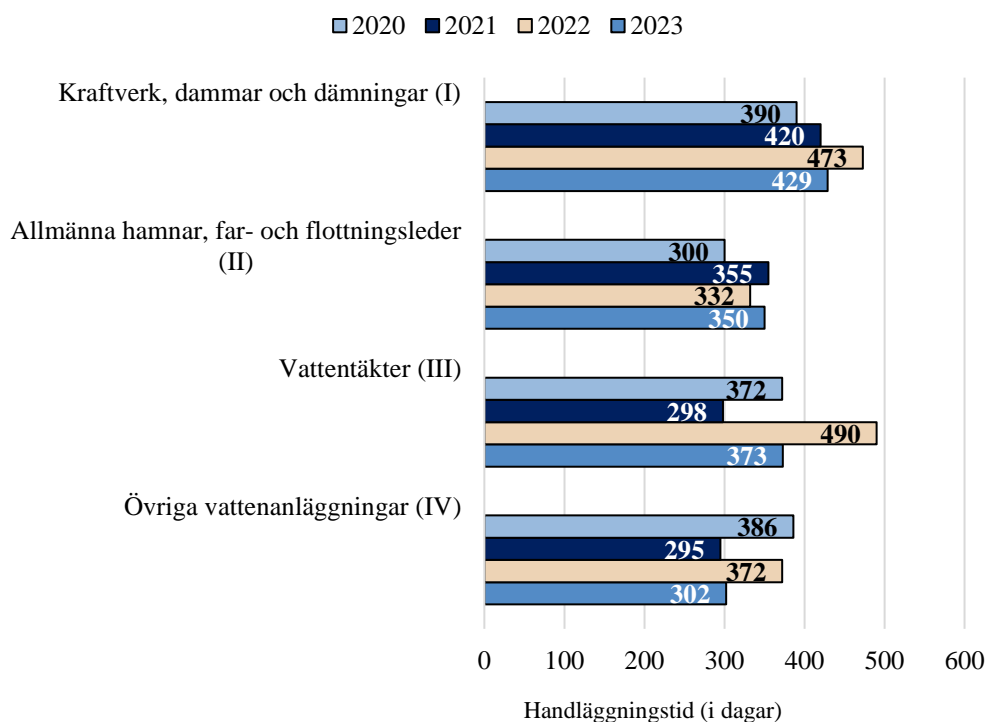
I tabell 16 redovisas handläggningstiden för de olika målen om tillstånd till vattenverksamhet fördelat på de respektive avdelningarna under 2020 – 2023.

Antal avgjorda mål och handläggningstid för mål om vattenverksamhet					
Avdelning och typ av vattenverksamhet	År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
(I) Kraftverk, dammar och dämningar	2023	65	429	522	686
	2022	34	473	853	1 255
	2021	44	420	759	826
	2020	43	390	864	996
(II) Allmänna hamnar, far- och flottningsleder	2023	9	350	695	843
	2022	9	332	481	647
	2021	9	355	435	459

Antal avgjorda mål och handläggningstid för mål om vattenverksamhet					
Avdelning och typ av vattenverksamhet	År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
	2020	2	300	327	343
(III) Vattentäkter	2023	39	373	424	605
	2022	38	490	621	866
	2021	27	298	414	738
	2020	20	372	520	698
(IV) Övriga vattenanläggningar	2023	104	302	458	706
	2022	106	372	558	746
	2021	69	295	396	574
	2020	96	386	595	700

Tabell 16. Fördelning utifrån avdelning av antal avgjorda mål i första instans för ansökan om tillstånd till vattenverksamhet samt handläggningstid (i dagar) hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Figur 28. Medianen för handläggningstid (i dagar) hos mark- och miljödomstolarna under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

5.9.3 Den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften

I den modell som tagits fram gemensamt av Domstolsverket, länsstyrelserna och Naturvårdsverket för uppgifterna om statistik ingår möjligheten att särskilja mål

som prövats med anledning av den så kallade *nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften* (NAP).

Under 2023 avgjorde mark- och miljödomstolarna 28 mål avseende vattenverksamhet som omfattas av NAP. Handläggningstiden för dessa mål hade en spridning på som minst 208 dagar och som mest 681 dagar.

År	Handläggningstid för vattenverksamheter som omfattas av NAP			
	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2023	28	460	505	524
2022	8	273	286	318

Tabell 17. Antal avgjorda mål i första instans för vattenverksamhet som omfattas av NAP samt handläggningstid (i dagar) hos mark- och miljödomstolarna under 2022 – 2023

Källa: Domstolsverket

5.10 Handläggningstidens fördelning i första instans för mål om tillstånd

När en tillståndsansökan lämnats in ska tillståndsmyndigheten först ta ställning till om ansökan uppfyller miljöbalkens krav. Tillståndsmyndigheten ska förelägga sökanden att komplettera ansökan om den innehåller brister.⁵² När ansökan är komplett och kan tas upp till prövning ska tillståndsmyndigheten ge den som är berörd av verksamheten tillfälle att yttra sig över ansökan. För ansökningar som prövas av mark- och miljödomstolen som första instans sker detta genom kungörelse av ansökan i ortstidning.⁵³ Även ansökningar som prövas av miljöprövningsdelegationen som första instans får kungöras, men det är inte obligatoriskt.⁵⁴ Tidsåtgången från ansökan till kungörelse beror bland annat på ansökans komplexitet och behovet av kompletteringar av ansökan. Nästa fas av prövningen avser tiden mellan kungörelse och avgörande och här ingår bland annat remittering till remissinstanser, skriftväxling mellan parterna och i många fall sammanträde eller huvudförhandling.

Nedan redogörs för medianen för handläggningstiden från ansökan till kungörelse och från kungörelse till avgörande för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. Ärendemängden avser mål och ärenden som avgjorts i mark- och miljödomstol respektive i miljöprövningsdelegation som första instans under 2023.

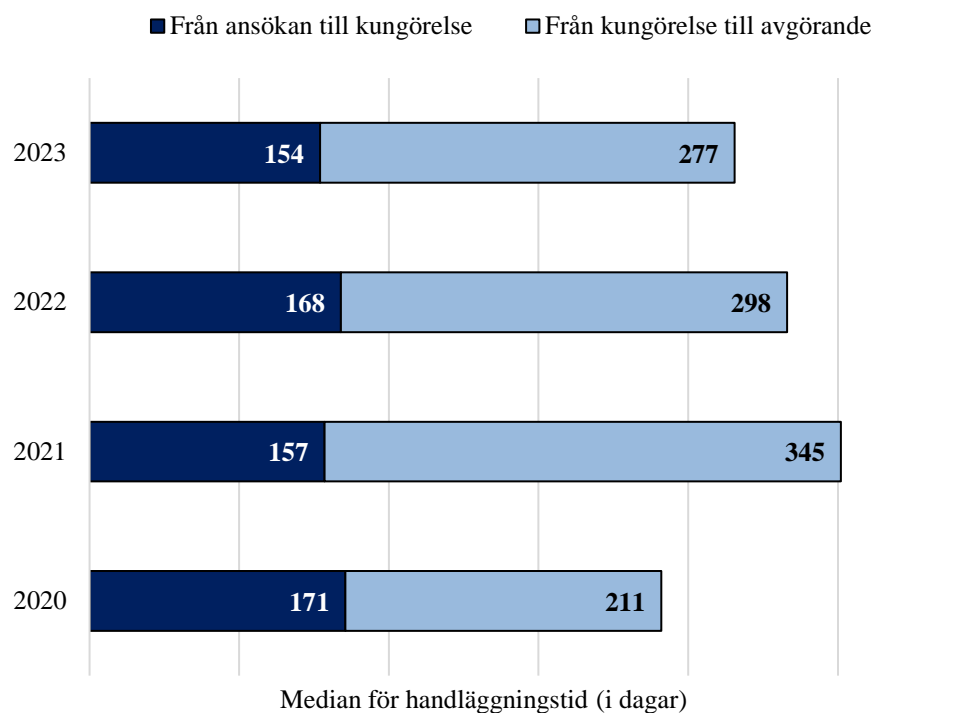
Mark- och miljödomstolarna

⁵² Se 22 kap. 2 § och 19 kap. 5 § 2 miljöbalken.

⁵³ Se 22 kap. 3 § miljöbalken.

⁵⁴ Se 19 kap. 4 § 1 miljöbalken.

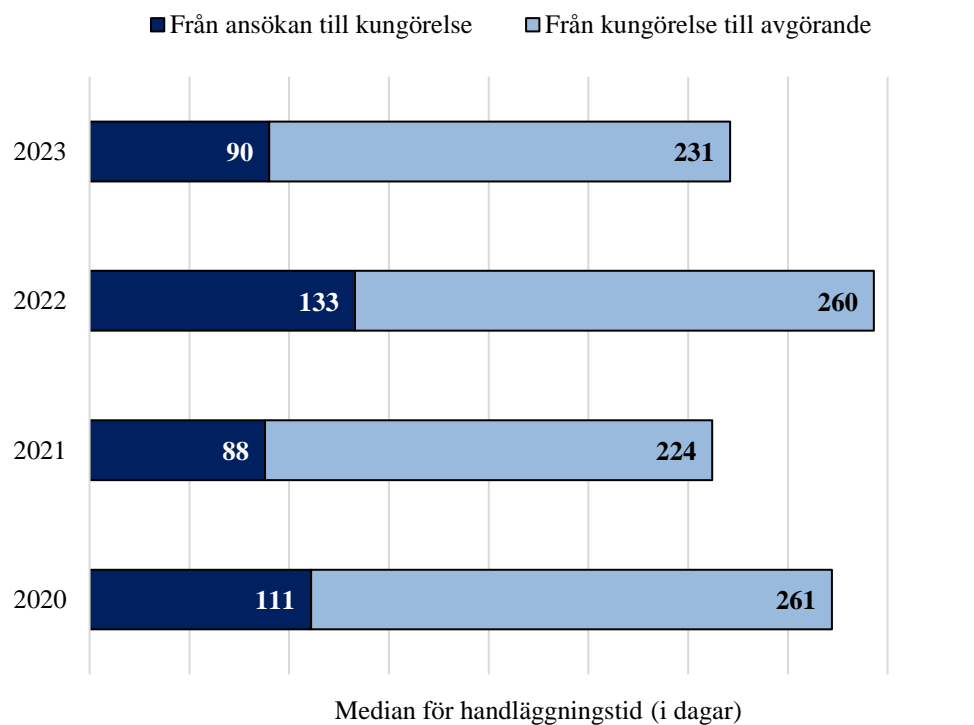
Under 2023 avgjorde mark- och miljödomstolarna som första instans 39 mål om ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Medianen för handläggningstiden för dessa mål var 154 dagar från den dag ansökan inkom till kungörelse och 277 dagar från kungörelse till avgörande. Medianen för handläggningstiden från det att en ansökan har kommit in till dess att ansökan kungjorts har mellan åren 2020 – 2023 varierat mellan 154 och 171 dagar, vilket är en skillnad på 17 dagar. För handläggningstiden för tiden mellan kungörelse och avgörande har medianen varierat mellan 211 och 345 dagar, vilket är en skillnad på 134 dagar.

Figur 29. Handläggningstidens fördelning (i dagar) för avgjorda mål i första instans för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet under 2020 – 2023 för samtliga mark- och miljödomstolar

Källa: Domstolsverket

Under 2023 avgjorde mark- och miljödomstolarna som första instans 193 mål om ansökan om tillstånd för vattenverksamhet. Medianen för handläggningstiden från det att en ansökan har kommit in till dess att ansökan kungjorts har mellan åren 2020 – 2023 varierat mellan 88 och 133 dagar, vilket är en skillnad på 45 dagar. För handläggningstiden för tiden mellan kungörelse och avgörande har medianen varierat mellan 224 och 261 dagar, vilket är en skillnad på 37 dagar.

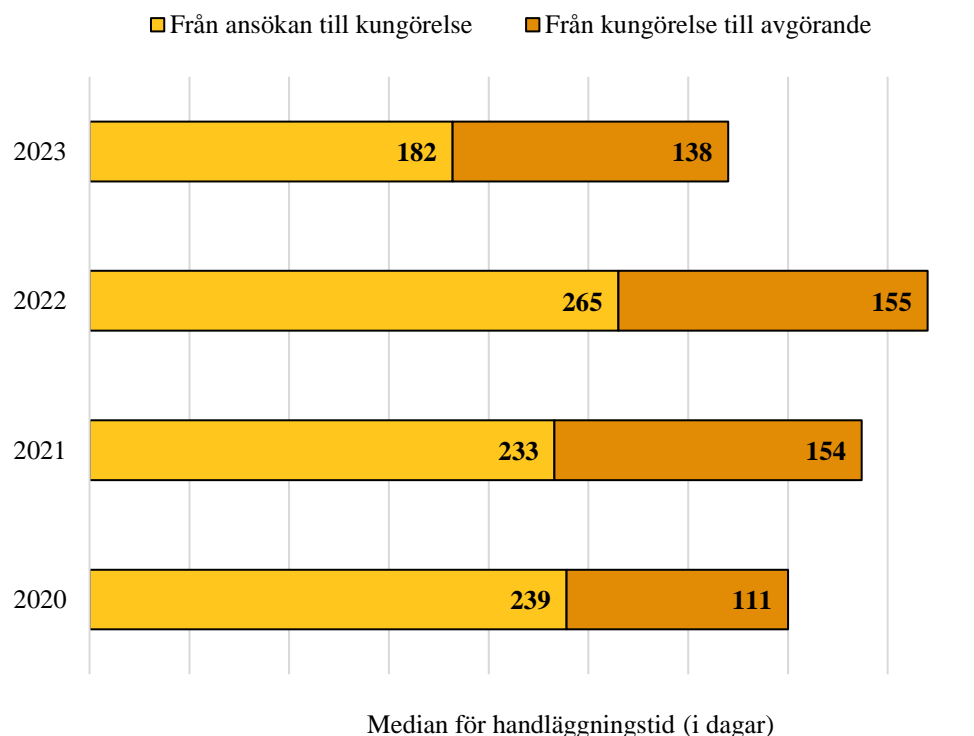

Figur 30. Handläggningstid (i dagar) för avgjorda mål i första instans för ansökningar om tillstånd till vattenverksamhet för samtliga mark- och miljödomstol under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Miljöprövningsdelegationerna

Under 2023 avgjorde miljöprövningsdelegationerna som första instans 227 mål om ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet varav 148 mål kungjorts under handläggningen. Medianen för handläggningstiden från det att en ansökan har kommit in till dess att ansökan kungjorts var 182 dagar, vilket är den lägsta medianen av de fyra redovisade åren, se figur 31. För de redovisade åren 2020 – 2023 har medianen för handläggningstiden från ansökan till kungörelse överstigit tiden för handläggningstiden från kungörelse till avgörande.

Figur 31. Handläggningstid (i dagar) för beslutade ärenden i första instans om ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet hos miljöprövningsdelegationerna under 2020 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.11 Överklagade mål och ärenden

Avsnittet redogör inledningsvis för antalet mål som överklagats till överinstans, följt av en beskrivning av handläggningstiden för olika typer av överklagade mål. Avsnittet avslutas med att redogöra för överklagandeparter.

Antalet instanser som ett mål eller ärende prövas i påverkar handläggningstiden. Av den redovisade statistiken framgår handläggningstiden i dagar från det att ansökan inkommer i första instans till dess att ett överklagat mål avgörs och får laga kraft i överinstansen. När det gäller ärenden som inletts hos miljöprövningsdelegationen är det inte möjligt att i statistiken utläsa i vilken överinstans som ärendet fått sitt slutliga avgörande. Statistiken omfattar således den sammanlagda handläggningstiden för ärenden som prövats i antingen två eller tre instanser.

Mål som prövas av mark- och miljödomstolen som första instans kan överklagas till Högsta domstolen som sista instans. Enligt Domstolsverket är det dock inte möjligt att urskilja dessa mål bland alla avgjorda mål vid Högsta domstolen.⁵⁵ Handläggningstiden för dessa mål sträcker sig därför endast till dagen för

⁵⁵ Se bilaga 1, Domstolsverket (2024). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 3.

MÖD:s avgörande. I praktiken innebär det att målen som överklagats till Högsta domstolen får en kortare handläggningstid i statistiken än i verkligheten. Statistiken för överklagade mål där mark- och miljödomstolen är första instans visar således den sammanlagda handläggningstiden för prövning i två instanser, det vill säga mark- och miljödomstolen och MÖD, oavsett om MÖD:s avgörande överklagats till Högsta domstolen eller inte.

I MÖD krävs alltid prövningstillstånd för att målet ska tas upp till prövning i sak. Om prövningstillstånd inte beviljas blir mark- och miljödomstolens avgörande gällande. MÖD:s handläggningstid fram till ett beslut att inte bevilja prövningstillstånd kan antas vara kortare jämfört med handläggningstiden för en prövning i sak. I statistiken är det inte möjligt att utläsa huruvida MÖD gjort en sakprövning eller om handläggningen avslutats genom ett beslut att inte bevilja prövningstillstånd.

Redovisningen för de överklagade mål som påbörjats i miljöprövningsdelegation börjar 2021 eftersom redovisningen 2020 såg annorlunda ut och därför är rättvisa jämförelser med det året inte möjliga.

5.11.1 Antal överklaganden

Domstolsverket och länsstyrelserna redovisar i sina statistikunderlag uppgifter om överklaganden av mål och ärenden som avgjorts i överinstans under året. Ett avgörande i mark- och miljödomstol kan överklagas tre veckor efter att det meddelades och enskilda har rätt att överklaga miljöprövningsdelegationens beslut tre veckor efter att de tagit del av beslutet. Eftersom uppgifterna från Domstolsverket och länsstyrelserna avser år 2023 kan överklaganden som registrerats i början av 2023 avse avgöranden från slutet av år 2022. Förskjutningen i tid mellan avgörandedatum och datum för överklagande medför även att överklaganden av avgöranden från slutet av 2023 inte ingår i 2023 års statistik. Det innebär att det inte går att direkt relatera antal överklaganden till antal beslut för år 2023 och på så sätt utläsa exakt hur stor andel av avgörandena som överklagades.

Mål som inleddes i mark- och miljödomstol

Avgöranden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet där mark- och miljödomstolen är första instans kan överklagas till MÖD, vars avgöranden i sin tur kan överklagas till Högsta domstolen som sista instans.

Mark- och miljödomstolarna avgjorde som första instans 39 mål om tillstånd och 8 mål om ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet samt 219 mål om tillstånd till vattenverksamhet under 2023. Totalt uppgår detta till 266 mål. Under året överklagades 55 avgöranden, det vill säga motsvarande cirka 21 procent, vilket

är en minskning jämfört med 2022 då motsvarande cirka 27 procent av avgörandena överklagades.

Mål som inleddes i miljöprövningsdelegation

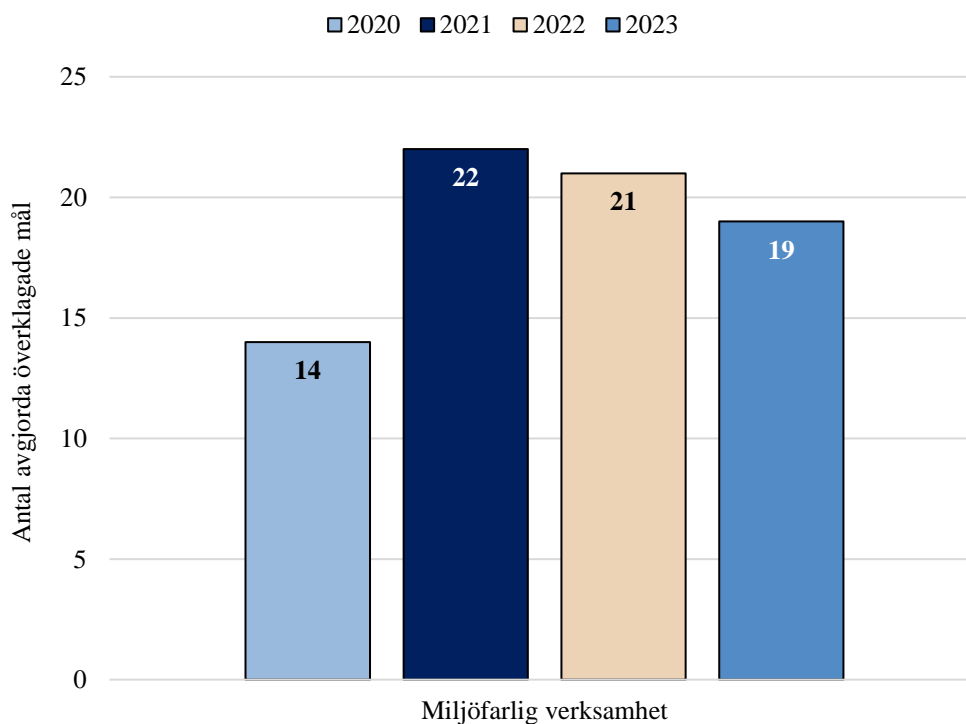
Miljöprövningsdelegationernas beslut i ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet kan överklagas till mark- och miljödomstolen, vars avgöranden i sin tur kan överklagas till MÖD som sista instans.

Miljöprövningsdelegationerna avgjorde som första instans 227 mål om tillstånd och 30 mål om ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet vilket uppgår till totalt 257 mål. Under året överklagades 69 mål, vilket motsvarar cirka 27 procent.

5.11.2 Ansökan om tillstånd

Mål avseende miljöfarlig verksamhet som inleddes i mark- och miljödomstol

Under 2023 avgjorde MÖD 19 överklagade mål avseende ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Antalet avgjorda mål skiljer sig endast marginellt mellan åren 2021 – 2023, vilket illustreras i figur 32. Av de 19 överklagade målen som avgjordes av MÖD under 2023 var det 10 mål som överklagades till Högsta domstolen. Som tidigare nämnts ingår inte Högsta domstolens handläggningstid i redovisningen från Domstolsverket.

Figur 32. Antal avgjorda överklagade mål avseende ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet där mark- och miljödomstol varit första instans och som fått slutligt avgörande i Mark- och miljööverdomstolen under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Den totala handläggningstiden för de överklagade mål om tillstånd som prövades i MÖD under 2023 hade en spridning mellan 471 dagar och 3 245 dagar. Den kortaste handläggningstiden avser sannolikt mål som har avslutats genom att MÖD har beslutat att inte ge prövningstillstånd, se avsnitt 5.10 angående att handläggningstiden i överinstans i de fallen kan antas bli kortare. Domstolsverket har uppgett att maxvärdet avser ett mål som haft en längre vilandeförklaring på grund av samband med annat mål, där domstolen behövt invänta regeringens prövning rörande slutförvar av kärnbränsle.⁵⁶ Medianen för handläggningstiden var 966 dagar. Tre fjärdedelar av målen avgjordes på som mest 1 170 dagar och 90 procent av målen hade en handläggningstid inom 1 446 dagar.

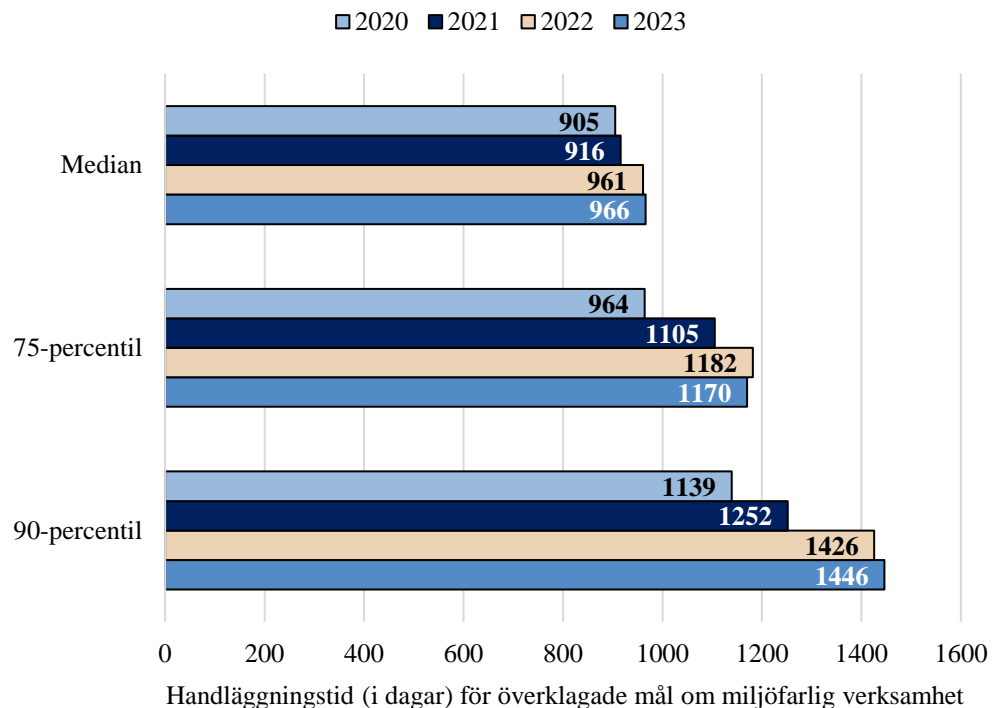
Som framgår av tabell 18 och figur 33 skiljer sig handläggningstiden för medianen, 75-percentilen och 90-percentilen mellan 2022 och 2023 med som mest 20 dagar.

Handläggningstid för överklagade mål om miljöfarlig verksamhet				
År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2023	19	966	1 170	1 446
2022	21	961	1 182	1 426
2021	22	916	1 105	1 252
2020	14	905	964	1 139

Tabell 18. Antal avgjorda överklagade mål avseende ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet där mark- och miljödomstol varit första instans och som fått slutligt avgörande i Mark- och miljööverdomstolen samt handläggningstid (i dagar) under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

⁵⁶ Se bilaga 1, Domstolsverket (2024). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 2.

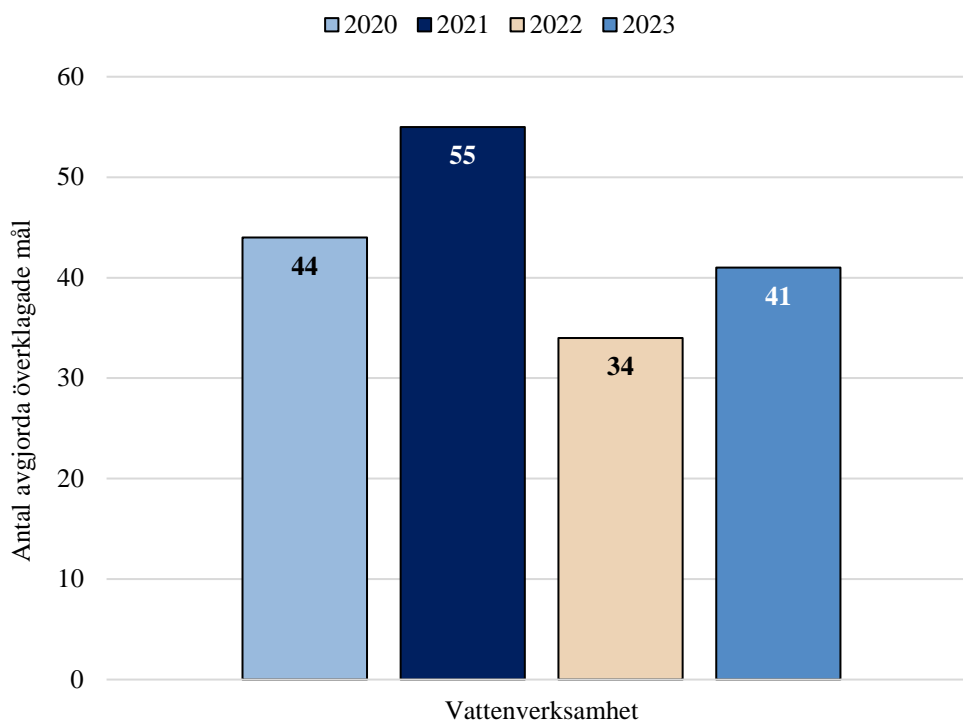

Figur 33. Handläggningstid (i dagar) för överklagade mål avseende ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet där mark- och miljödomstol varit första instans och som fått slutligt avgörande i Mark- och miljööverdomstolen under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Mål avseende vattenverksamhet som inleddes i mark- och miljödomstol

Under 2023 avgjorde MÖD 41 överklagade mål avseende ansökan om tillstånd för vattenverksamhet. Av de 41 överklagade målen var det 14 avgöranden som överklagades till Högsta domstolen. Som tidigare nämnts ingår inte Högsta domstolens handläggningstid i redovisningen från Domstolsverket.

Figur 34. Antal avgjorda överklagade mål avseende ansökan om tillstånd för vattenverksamhet där mark- och miljödomstol varit första instans och som fått slutligt avgörande i Mark- och miljööverdomstolen under 2020 – 2023

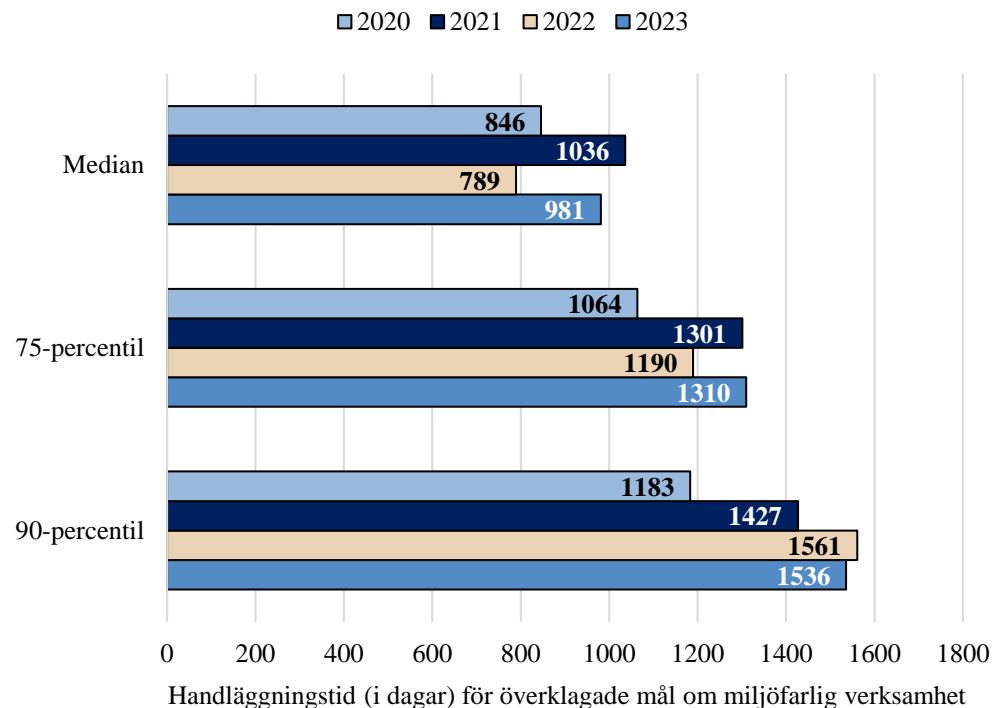
Källa: Domstolsverket

Den totala handläggningstiden för samtliga överklagade mål avseende vattenverksamhet som avgjordes under 2023 hade en spridning mellan 377 dagar och 2 721 dagar. Den kortaste handläggningstiden avser sannolikt mål som har avslutats genom att MÖD har beslutat att inte ge prövningstillstånd, se ovan i avsnitt 5.10 angående att handläggningstiden i överinstans i de fallen kan antas bli kortare. Medianen för handläggningstiden var 981 dagar. Tre fjärdedelar av målen avgjordes på som mest 1 310 dagar och 90 procent av målen hade en handläggningstid inom 1 536 dagar.

Handläggningstid för överklagade mål om vattenverksamhet				
År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2023	41	981	1 310	1 536
2022	34	789	1 190	1 561
2021	55	1 036	1 301	1 427
2020	44	846	1 064	1 183

Tabell 19. Antal avgjorda överklagade mål avseende ansökan om tillstånd för vattenverksamhet där mark- och miljödomstol varit första instans och som fått slutligt avgörande i Mark- och miljööverdomstolen samt handläggningstid (i dagar) under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Figur 35. Handläggningstid (i dagar) för överklagade mål avseende ansökan om tillstånd för vattenverksamhet där mark- och miljödomstol varit första instans och som fått slutligt avgörande i Mark- och miljööverdomstolen under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Vattenverksamheter sorteras i fyra avdelningar,⁵⁷ se avsnitt 5.9. Av de totalt 41 överklagade mål avseende vattenverksamhet som MÖD avgjorde under 2023 avsåg 19 mål tillstånd för vattenverksamhet och vattenanläggningar för tillgodogörande av vatten såsom drivkraft samt dammbyggnader (I). För vattenverksamhet och vattenanläggningar för allmänna farleder, allmänna hamnar och allmänna flottleder (II), avgjorde MÖD två överklagade mål under 2022. För de sista två kategorierna, vattentäkter för tillgodogörande av grundvatten eller ytvatten samt bortledning av grundvatten (III) och annan vattenverksamhet och vattenanläggningar enligt miljöbalken och lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (IV) avgjorde MÖD 6 respektive 14 överklagade mål. Tabell 20 redovisar de respektive avdelningarnas median, 75-percentil och 90-percentil för handläggningstiden under 2023. I de fall enbart ett eller två mål har avgjorts redovisas endast medianen. Domstolsverket har uppgett att anledningen till att värdet för median och 75:e percentilen för avdelning I under 2023 är detsamma är att det rör sig om sex unika mål som samtliga kom in till mark- och miljödomstolen och avgjordes samma dagar.

⁵⁷ Se 4 § i DVFS 2019:12, Domstolsverkets föreskrifter om miljöboken.

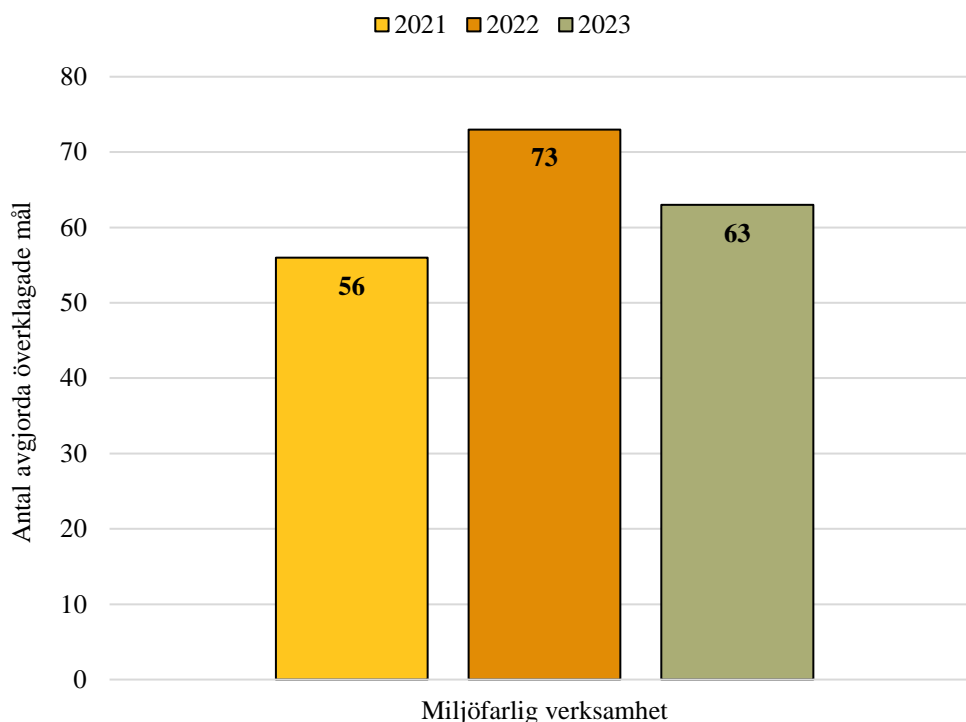
Antal avgjorda mål och handläggningstid för överklagade mål om vattenverksamhet					
Avdelning och typ av vattenverksamhet	År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
(I) Kraftverk, dammar och dämningar	2023	19	1 536	1 536	1 753
	2022	11	963	1 290	1 700
	2021	25	1 036	1 091	1 408
	2020	8	643	800	1 100
(II) Allmänna hamnar, far- och flottningsleder	2023	2	838	-	-
	2022	0	-	-	-
	2021	0	-	-	-
	2020	1	879	-	-
(III) Vattentäkter	2023	6	487	632	973
	2022	4	809	980	1 146
	2021	5	710	814	884
	2020	0	-	-	-
(IV) Övriga vattenanläggningar	2023	14	777	946	1 165
	2022	14	602	911	1 263
	2021	16	715	1 106	1 320
	2020	11	546	852	866

Tabell 20. Antal avgjorda överklagade mål avseende ansökan om tillstånd för vattenverksamhet utifrån avdelning, där mark- och miljödomstol varit första instans och som fått slutligt avgörande i Mark- och miljööverdomstolen samt handläggningstid (i dagar) under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Mål som inleddes i miljöprövningsdelegation

Under 2023 var det 63 mål om ansökningar om tillstånd som inleddes hos miljöprövningsdelegation och avgjordes i överinstans av mark- och miljödomstol eller i MÖD. Underlaget från länsstyrelserna har kompletterats åren 2021 – 2023 varför en jämförelse med år 2020 inte är möjlig.

Figur 36. Antal avgjorda överklagade mål avseende ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet där miljöprövningsdelegation varit första instans och som fått slutligt avgörande i mark- och miljödomstol eller i Mark- och miljööverdomstolen under 2021 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

Av de 63 mål om ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet som inleddes i miljöprövningsdelegation och som avgjordes i överinstans av mark- och miljödomstol eller i MÖD under 2023 hade handläggningstiden en spridning mellan 233 dagar och 3 521 dagar. Länsstyrelserna har uppgett att maxvärdet avser ett ärende som i första instans hade en handläggningstid på 2 536 dagar. Ärendet tycks ha överklagats av både sökanden, enskilda och ideell förening eller annan 16:13-person samt övrig.⁵⁸ Medianen för handläggningstiden var 746 dagar. Tre fjärdedelar av målen avgjordes på som mest 1 210 dagar och 90 procent av målen hade en handläggningstid inom 2 033 dagar.

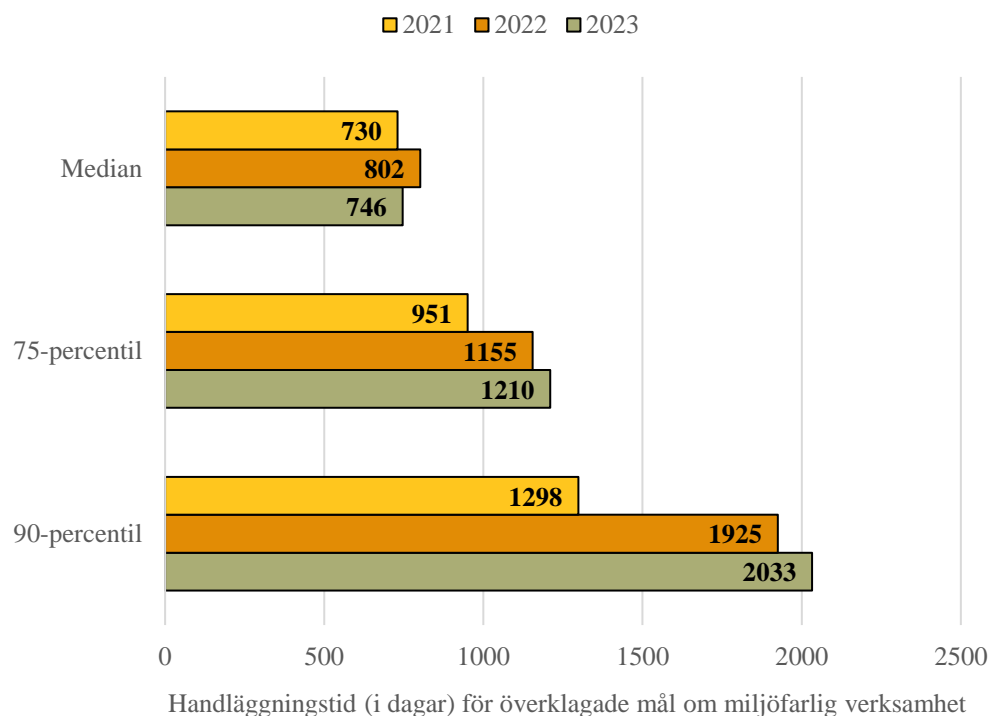
Handläggningstid för överklagade mål om miljöfarlig verksamhet				
År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2023	63	746	1 210	2 033
2022	73	802	1 155	1 925
2021	56	730	951	1 298

Tabell 21. Antal avgjorda överklagade mål om ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet där miljöprövningsdelegation varit första instans och som fått slutligt

⁵⁸ Se bilaga 2. Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljö tillståndsprövning"*, sida 40.

avgörande i mark- och miljödomstol eller i Mark- och miljööverdomstolen samt handläggningstid (i dagar) under 2021 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

Figur 37. Handläggningstid (i dagar) för överklagade mål om ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet under 2021 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

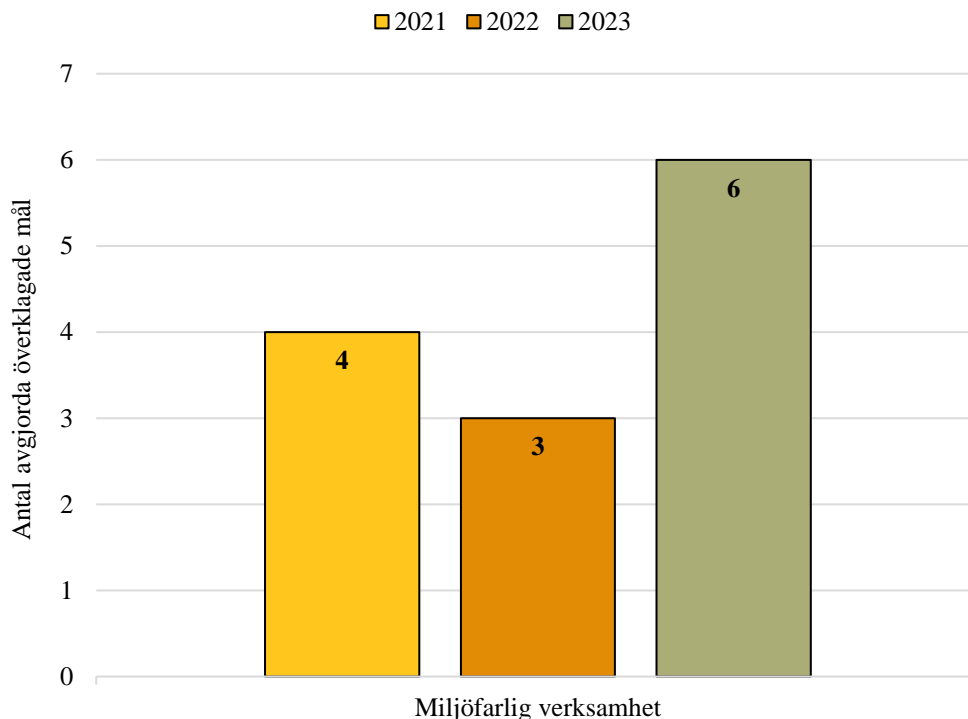
5.11.3 Ändringstillstånd

Mål som inleddes i mark- och miljödomstol

Under 2023 avgjorde MÖD inga mål, varken avseende miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet, som gällde ansökan om ändringstillstånd med mark- och miljödomstol som första instans.

Mål som inleddes i miljöprövningsdelegation

Under 2023 var det sex mål om ändringstillstånd som inletts i miljöprövningsdelegation som avgjordes i överinstans i mark- och miljödomstol eller i MÖD.

Figur 38. Antal avgjorda överklagade mål om ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet där miljöprövningsdelegation varit första instans och som fått slutligt avgörande i mark- och miljödomstol eller i Mark- och miljööverdomstolen under 2021 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

Handläggningstiden för dessa mål hade en spridning på mellan 371 dagar och 1 644 dagar. Medianen för handläggningstiden var 739 dagar under 2023. Tre fjärdedelar av målen avgjordes på som mest 1 321 dagar. Länsstyrelserna har inte redovisat 90:e percentilen för 2023.

Handläggningstid för överklagade mål om ändringstillstånd				
År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2023	6	739	1 321	-
2022	3	887	-	-
2021	4	342	535	766

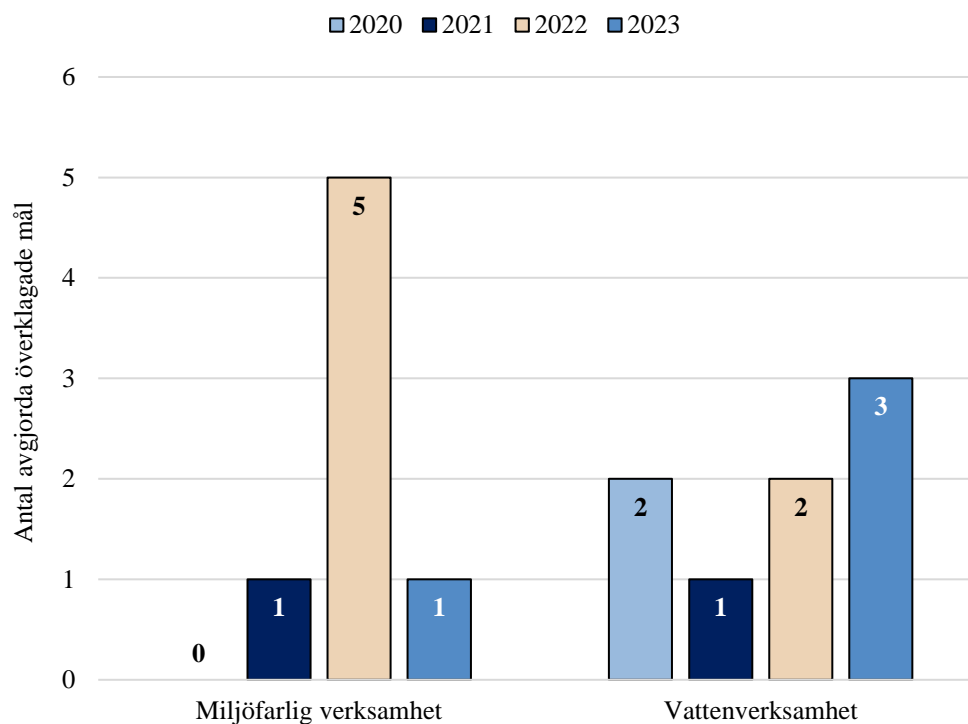
Tabell 22. Antal avgjorda överklagade mål avseende ansökan om ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet där miljöprövningsdelegation varit första instans och som fått slutligt avgörande i mark- och miljödomstol eller i Mark- och miljööverdomstolen samt handläggningstid (i dagar) under 2021 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.11.4 Villkorsändring

Mål som inleddes i mark- och miljödomstol

Under 2023 avgjorde MÖD fyra överklagade mål om villkorsändring. Ett av målen avsåg miljöfarlig verksamhet och tre avsåg vattenverksamhet.

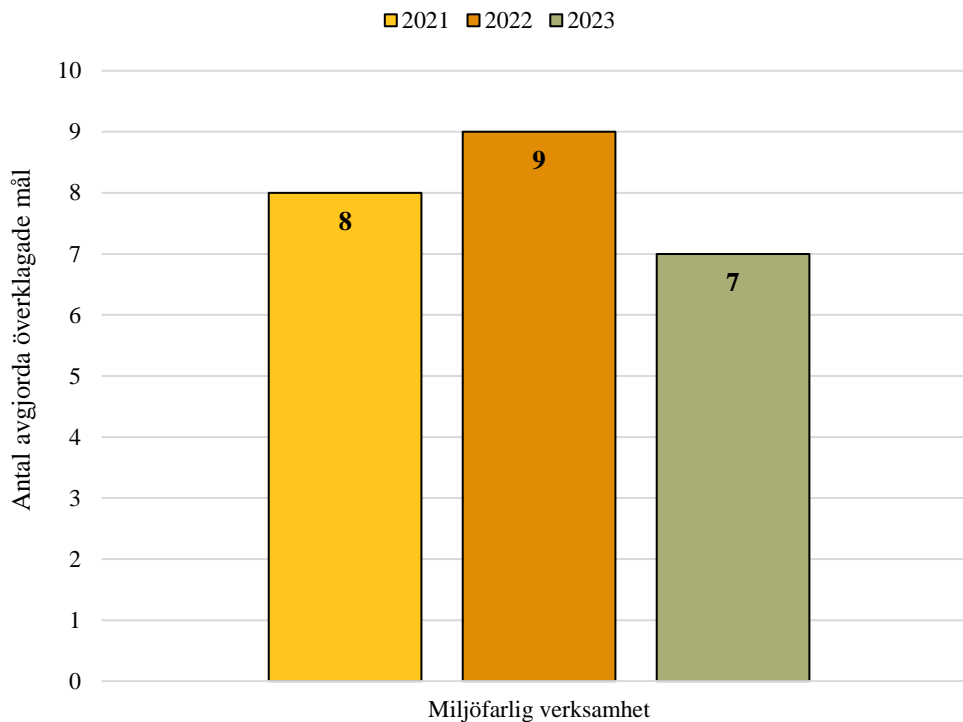
Figur 39. Antal avgjorda överklagade mål om villkorsändring för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet där mark- och miljödomstol varit första instans och som fått slutligt avgörande i Mark- och miljööverdomstolen under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Den totala handläggningstiden för det mål som avsåg miljöfarlig verksamhet var 608 dagar. De tre mål som avsåg vattenverksamhet som avgjordes under 2023 hade en total handläggningstid mellan 476 och 2 571 dagar.

Mål som inleddes i miljöprövningsdelegation

Under 2023 var det sju mål om villkorsändring inledda i miljöprövningsdelegation som avgjordes i överinstans – antingen i mark- och miljödomstol eller av MÖD.

Figur 40. Antal avgjorda överklagade mål om villkorsändring för miljöfarlig verksamhet där miljöprövningsdelegation varit första instans och som fått slutligt avgörande i mark- och miljödomstol eller i Mark- och miljööverdomstolen under 2021 – 2023

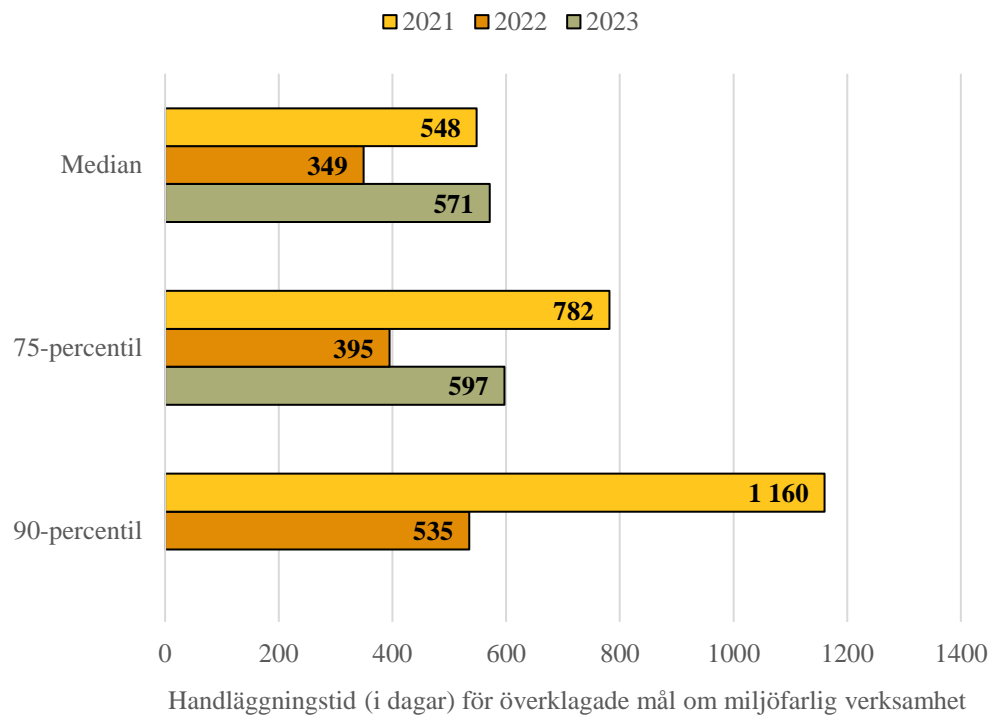
Källa: Länsstyrelserna

Den totala handläggningstiden för dessa sju mål hade en spridning mellan 134 dagar och 656 dagar. Medianen för handläggningstiden var 571 dagar. Tre fjärdedelar av målen avgjordes på som mest 597 dagar. Länsstyrelserna har inte redovisat 90:e percentilen för 2023.

Handläggningstid för överklagade mål om villkorsändring				
År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2023	7	571	597	-
2022	9	349	395	535
2021	8	548	782	1 160

Tabell 23. Antal avgjorda överklagade mål avseende villkorsändring för miljöfarlig verksamhet där miljöprövningsdelegation varit första instans och som fått slutligt avgörande i mark- och miljödomstol eller i Mark- och miljööverdomstolen samt handläggningstid (i dagar) under 2021 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

Figur 41. Handläggningstid (i dagar) för överklagade mål om villkorsändring för miljöfarlig verksamhet under 2021 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

5.11.5 Överklagandeparter

I mål och ärenden som fått ett slutligt avgörande i överinstans har överklagandeparter registrerats av miljöprövningsdelegationerna och mark- och miljödomstolarna som tillhörande en av fem grupper: *Sökanden*, *Myndighet/kommun för allmänna intressen*, *Enskilda*, *Ideell förening eller annan 16:3-person* eller *Övriga*. Eftersom ett avgörande kan överklagas av flera parter överskrider summan för antalet parter det totala antalet överklagade mål.

Registreringen av överklagandeparterna i olika kategorier påbörjades under 2020 och var inledningsvis ofullständig då ärenden i flera fall överklagats innan möjligheten att registrera överklagandeparter i kategorier hade implementerats.

Mål som inleddes i mark- och miljödomstol

För mål som inleddes i mark- och miljödomstol och har överklagats till MÖD har överklagandeparter registrerats i enlighet med vad som framgår av tabell 24 nedan. Som framgår ovan har statistiken för 2020 en annan avgränsning vilket gör att jämförelse mellan 2020 och övriga år inte är möjlig.⁵⁹

⁵⁹ Domstolsverket (2023). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*, sida 2.

Överklagandepart	2023	2022	2021
Sökanden	21	26	16
Myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. länsstyrelse)	23	20	17
Enskilda (inkl. sakägare)	19	17	16
Ideell förening eller annan 16:13 person	10	8	10
Övrig	12	7	25

Tabell 24. Antal överklagande parter för avgjorda mål där mark- och miljödomstol varit första instans och som fått slutligt avgörande i Mark- och miljööverdomstolen under 2020 – 2023

Källa: Domstolsverket

Mål som inleddes i miljöprövningsdelegation

För mål som inleddes i miljöprövningsdelegationen och har överklagats har överklagandeparter registrerats i enlighet med vad som framgår av tabell 25 nedan.

Överklagandepart	2023	2022	2021
Sökanden	74	72	52
Myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. länsstyrelse)	10	10	5
Enskilda (inkl. sakägare)	76	72	37
Ideell förening eller annan 16:13 person	8	7	12
Övrig	21	5	4

Tabell 25. Antal överklagande parter för avgjorda mål där miljöprövningsdelegation varit första instans och som fått slutligt avgörande i mark- och miljödomstol eller i Mark- och miljööverdomstolen under 2020 – 2023

Källa: Länsstyrelserna

6. Källförteckning

Domstolsverket (2023). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*. (DOV 2022/284). [Redovisning till Naturvårdsverket 2022-02-31]

Domstolsverket (2024). *Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor*. (DOV 2024/178). [Redovisning till Naturvårdsverket 2024-03-18]

Länsstyrelserna (2023). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljötilståndsprövning"*. [Redovisning till Naturvårdsverket 2023-03-31]

Länsstyrelserna (2024). *Statistikredovisning för regeringsuppdrag "Samlad statistik för miljötilståndsprövning"*. [Redovisning till Naturvårdsverket 2024-04-03]

Miljödepartementet (2022). *Permanent insamling av statistik om miljöprövning* (M2022/02173).

Naturvårdsverket (2017). Redovisning av uppdrag i regleringsbrev (M2017/02351/Me): *En modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljötilståndsprövningen*.

Naturvårdsverket (2021). Redovisning av regeringsuppdrag (M2018/02949/Me): *Uppdrag för att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljötilståndsprövningen*.

Naturvårdsverket (2022). Redovisning av regeringsuppdrag (M2022/00161): *Uppdrag att samla in och analysera statistik för miljötilståndsprövningen för år 2021*.

Regeringen (2014). Regeringsbeslut (S2014/8748/SFÖ): *Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende länsstyrelserna*.

Regeringen (2017). Regeringsbeslut (M2017/03180/S, M2017/03101/S, M2016/02241/Ke [delvis] m.fl.): *Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Naturvårdsverket*.

Regeringen (2018a). Regeringsbeslut (Ju2018/05332/DOM): *Uppdrag att genomföra system- och verksamhetsanpassningar för att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötilståndsprövningen*.

Regeringen (2018b). Regeringsbeslut (M2018/02949/Me): *Uppdrag att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljötilståndsprövningen*.

Regeringen (2018c). Regeringsbeslut (N2018/05852/FÖF): *Uppdrag att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen.*

Regeringen (2022). Regeringsbeslut (M2022/00161): *Uppdrag att samla in och analysera statistik för miljötillståndsprövningen för år 2021.*

Regeringen (2023). Regeringsbeslut (NK2023/03355): *Uppdrag att analysera statistik för miljötillståndsprövningen under 2022.*

Bilagor

Om kvalitetssäkring och möjliga felkällor

Kvalitetssäkring av statistiken inför uttag för 2023

Inför årets rapportering genomfördes ett testuttag av statistik under januari månad. Testuttaget kommunicerades med mark- och miljödomstolarna samt med Mark- och miljööverdomstolen. På initiativ av chefsrådmännen på mark- och miljödomstolarna genomfördes därefter ett Skype-möte, där en strategi för kvalitetssäkringen lades upp.

Mark- och miljööverdomstolen

Vid granskning av testuttaget av statistik för Mark- och miljööverdomstolen, visade det sig att domstolen helt saknade uppgifter om ”överklagande part” för mål i målgrupp 831. Detta visade sig bero på att ett misstag skett när den nya målgruppen infördes i Vera. Som en följd därav har domstolen rent tekniskt inte kunnat ange denna uppgift. Felet i Vera rättades till, och den saknade informationen har lagts till manuellt i statistikrapporten.

Mark- och miljööverdomstolen åtog sig att granska samtliga sina mål. Vad som skulle kontrolleras mot Vera var att antalet mål är korrekt (för att säkerställa logiken i vilka mål som ingår i statistiken), dels avgjorda mål i hovrätt, dels antalet mål som överklagats till Högsta domstolen.

Mark- och miljödomstolarna

Mark- och miljödomstolen i Umeå åtog sig att granska samtliga sina vattenmål och mark- och miljödomstolen i Växjö åtog sig att kontrollera samtliga sina miljömål. Vad som skulle kontrolleras mot Vera var att antalet mål är korrekt (för att säkerställa logiken i vilka mål som ingår i statistiken) och att dessa mål har korrekta registreringar.

Vid Växjös granskning av sina mål (de granskade både miljö- och vattenmål) framkom att det i många fall missats att registrera uppgifter på miljöfliken vilket innebär att delredovisningen per MPF-kod och vattenverksamhet sannolikt var för låg.

Då det kunde antas att missad registrering var en generell felkälla, gick Domstolsverket ut med en uppmaning till samtliga domstolar om att gå igenom de mål som ingår i miljötillståndsstatistiken och, i förekommande fall, registrera uppgifter på miljöfliken i Vera innan statistikuttaget görs. Samtliga mark- och miljödomstolar har därefter säkerställt att registrering på miljöfliken skett som avsett och i förekommande fall rättat i Vera.

Kommentarer till extremvärden i statistiken för 2023

Mark- och miljödomstolarna samt Mark- och miljööverdomstolen har kommenterat mål som sticker ut i statistiken på grund av ovanligt lång, eller ovanligt kort, handläggningstid. De mål som bedömts vara av särskilt intresse redovisas nedan.

Vilandeförklaring

Ett mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet har en handläggningstid om drygt sex år (2 461 dagar) upp till en mark- och miljödomstol, ytterligare ett mål hade en handläggningstid upp till Mark- och miljööverdomstolen på nästan nio år (3 245 dagar). Detta beror på en längre vilandeförklaring på grund av samband med annat mål, där domstolen behövt invänta regeringens prövning rörande slutförvar av kärnbränsle.

Har redan ett riktigt avgörande

Ett mål om tillstånd till vattenverksamhet sticker ut i statistiken med drygt 41 års (15 212 dagar) handläggningstid. Målet inkom 1981 och har redan fått ett första, riktigt, avgörande. Detta är det sista, gamla, mål som kommer med i denna statistik kring miljötillståndsprövning trots att det inte borde vara med.

Brister i ansökan, långa anstånd

I flera mål med handläggningstider runt tre år, förekommer såväl brister i ansökan som längre anstånd.

Mycket korta handläggningstider

Ansökningsmål med en mycket kort handläggningstid fram till en dom eller ett beslut har haft flera olika förklaringar. Några mål har felaktigt getts in till en domstol och därefter lämnats över till rätt domstol, något mål var felregistrerat, några återkallades och ytterligare några mål avvisades eller avskrevs av en mark- och miljödomstol.

Målsamband och prejudicerande avgörande

I ett vattenmål med en handläggningstid med över två års handläggning i Mark- och miljööverdomstolen, har handläggningen fördröjts på grund av gemensamma frågor med andra mål. Domstolen har behövt invänta avgörande i mål som i sin tur haft beroenden till avgöranden i andra, prejudicerande, mål.

Möjliga felkällor - generellt

Mänskliga faktorn

Statistikens tillförlitlighet bygger på att domstolarnas registreringar av ansökningsmål är korrekt och komplett. För att stödja mark- och miljödomstolarna att registrera information om vattenverksamhet, MPF-kod m.m. när målen avslutas, finns en kontroll i domstolarnas verksamhetsstöd Vera som påminner om att statistikuppgifter ska registreras om detta inte redan är gjort.

Det är dock möjligt att avsluta målen i Vera utan att registrera några miljöuppgifter.

Datum för kungörelse

Datum för kungörelse efterregistrerades inte för pågående mål från senare delen av 2019. Datum för kungörelse kan således saknas för en del mål som får sitt första avgörande vid en mark- och miljödomstol under 2020 eller senare.

Mål som avslutats i första instans före krav på registrerade miljöuppgifter

Mål som redan avslutats vid en mark- och miljödomstol utan att miljöuppgifter registrerats och som avgörs i Mark- och miljööverdomstolen fr.o.m. 2020 inkluderas i de överklagade målens omloppstider, antal mål per överklagande part och per måltyp, likaså för beviljade tillstånd om så var fallet. Målen kommer dock inte vara med i statistiken för tid per MPF, Seveso, IED eller vattenverksamhet om de saknar miljöuppgifter.

- Detta är en felkälla men de första åren kommer statistiken vara inkomplett i viss mån, t.ex. kungörelse kan domstolarna inte heller efterregistrera. För kommande år bör denna felkälla mer eller mindre ha försvunnit, om inte en mark- och miljödomstol missat att registrera miljöuppgifterna i mål som inkom fr.o.m. 2020 och redan avslutat målet när felet upptäcks. Mål som redan avslutats vid en mark- och miljödomstol utan miljöuppgifter registrerade kan öppnas igen och rättas men det kräver en hel del administration.

Mål som inleddes före mark- och miljödomstolarnas tillkomst

För mål som fick sitt första riktiga avgörande innan det var möjligt att hämta data om avgörande till statistiksystemet SIV, är det inte möjligt att generera statistik kring miljötilståndsprövning. I dessa fall kan det felaktigt framstå som att målet har en betydligt längre handläggningstid än vad som är riktigt eftersom statistiksystemet då fångar en senare dom eller ett senare beslut som målets första riktiga avgörande enligt våra definitioner.

Denna felkälla gäller t.o.m statistiken för år 2023.

Mål som överklagats till Högsta domstolen

Ansökningsmål i målgrupp 31 och 831 (A-mål) kan överklagas till Högsta domstolen och få datum för laga kraft i denna instans. Det är dock inte idag möjligt att urskilja dessa mål bland alla avgjorda mål vid Högsta domstolen. I takt med att de nya måltyperna börjar användas öppnas möjligheter att följa även dessa mål i Högsta domstolen. För ansökningsmålen används nu i stället datum för Mark- och miljööverdomstolens avgörande (samma som

avslutatdatum enligt Mark- och miljööverdomstolen). I praktiken innebär det alltså att målen som överklagats till Högsta domstolen får en kortare omloppstid i statistiken än i verkligheten.

Återförvisade mål

Om ett mål återförvisas från Mark- och miljööverdomstolen eller Högsta domstolen till en underrätt som sedan fortsätter tidigare handläggning är det inte möjligt att följa den totala omloppstiden för prövningen. Omloppstiden omfattar i sådana fall inte den återupptagna prövningen. Återförvisade mål från Mark- och miljööverdomstolen till en mark- och miljödomstol är alltså en felkälla då dessa mål i praktiken har en längre omloppstid än vad statistiken utvisar. Återförvisade mål blir ett nytt mål med nytt inkommanddatum vid en mark- och miljödomstol. Andel återförvisade ansökningsmål från Mark- och miljööverdomstolen (exklusive mål avseende villkorsändring) har varierat sedan år 2020 med 2,4 - 5,0%.

Övrigt

Vad som mäts är tiden fram till första dom/beslut om tillåtlighet. Det innebär att prövotider, vilket är det som kan göra att mål inte avslutas direkt, inte är med och påverkar statistiken. Vilandeförklaringar kan naturligtvis inträffa och om det görs under tiden från inkommande dag till första deldom/beslut så ingår tiden i statistiken och bidrar till längre omloppstider. Vilandeförklaringar är dock sällsynta.

För målgrupp 32 och 832 är Mark- och miljööverdomstolen sista instans, målen kan inte överklagas utan laga kraftdatum är samma som avslutatdatum.

Om tidigare statistikuttag

Statistikuttaget 2020

Med anledning av regeringsuppdraget Uppdrag att genomföra system- och verksamhetsanpassningar för att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen (Ju201805332/DOM) genomfördes under 2020 ett testuttag av statistik. Uttaget skickades för granskning till chefsrådmän vid mark- och miljödomstolar och till en referensgrupp för det uppdraget samt till Naturvårdsverket.

Statistikuttaget 2021

För 2021 gjordes, i samarbete med alla fem mark- och miljödomstolarna, en manuell målgenomgång för att kontrollera att miljöuppgifterna var registrerade för 2021. En del missar i registreringen kunde då konstateras och i flera fall rättas till, dock inte riktigt alla. Ett vattenmål fick år 2021 vid Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt extremt lång handläggningstid från ansökan till dom. Målet inkom 1956 och meddelades tillstånd 1958. Under åren har ytterligare drygt 10 deldomar meddelats i målet. Den senaste deldomen medförde att målet ansågs som avgjort under 2021 då statistiksystemet fångade en deldom som målets ”första riktiga avgörande” enligt våra definitioner. Deldomen som meddelades i 2021 avsåg vissa kvarstående prövotidsfrågor.

Statistikuttaget 2022

För 2022 har kvalitetskontroller genomförts på en mark- och miljödomstol samt på Mark- och miljööverdomstolen. Domstolsverket identifierade dessutom ett par mål med lång handläggningstid, dessa fick berörda domstolar förklara. Två av de mål om miljöfarlig verksamhet som avgjordes 2022 med lång handläggningstid handlar om slutförvar av använt kärnbränsle och kärnavfall där regeringen på senare tid fattat beslut i tillåtlighetsfrågan. Ett vattenmål tog nästan tre år att avgöra på Mark- och miljööverdomstolen pga att pandemin har inneburit svårigheter och fördröjningar av målet som krävt huvudförhandling och syn på annan ort. Från den 1 januari 2022 ersattes gamla målgrupper och måltypen med nya, därför är numreringen av målgrupper och måltypen kompletterad med de nya i 2022 års redovisning.

Statistikredovisning för regeringsuppdrag ”Samlad statistik för miljötillståndsprövning”

Inledning

Enligt regeringsuppdraget ”Uppdrag att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen” bedömer Regeringen att det finns ett behov av att årligen redovisa uppgifter om handläggningstider för miljötillståndsprövning. Syftet med inhämtningen av uppgifter om miljöprövning är att det för olika branscher, prövningsinstanser och mål- och ärendetyper finns behov av att analysera och presentera statistik över hur lång prövningstiden har varit från ansökan till beslut samt vilka faktorer som påverkat prövningstiden.

Detta dokument är framtaget för inrapporteringen till Naturvårdsverket för rapportering av 2023 års statistik. Dokumentet innehåller information om antal ärenden, handläggningstider samt analyser över resultatet. För att ta del av all statistik som analyserna grundar sig på, se Bilaga 1. Miljöstatistik_LST_240326 v 1.0.

Informationen som resultatet grundar sig på hämtas från Platina (länsstyrelsernas ärendehandläggningssystem).

Statistik för miljötillståndsprövning tas fram årligen med startår 2020.

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte och bakgrund.....	3
Allmänt om statistikredovisningen.....	5
Sammanställning av statistik	5
Förklaringar till dokumentets uppbyggnad.....	5
Kvalitetssäkring av statistiken.....	6
Rapporten Miljöstatistik.....	7
Prövningsärenden	8
Fliken Prövningsärenden.....	8
Fördelning av ärendetyper per Miljöprövningsdelegation	9
Inkomna, pågående och avslutade ärenden	10
Handläggningstid	18
Handläggningstid (i dagar) från ansökan till beslut.....	18
Handläggningstid per MPD-län från ansökan till beslut	20
Handläggningstid från ansökan till kungörelse	22
Handläggningstid per MPD-län från ansökan till kungörelse	24
Handläggningstid (i dagar) från kungörelse till beslut	26
Handläggningstid per MPD-län från kungörelse till beslut.....	27
Prövningsärendenas handläggningstider	29
MPF-huvudkod	30
Fliken MPF-huvudkod	30
Ärenden som avser miljöfarlig verksamhet.....	31
Fördelning av ärenden utifrån MPF-huvudkod	32
Överklagade prövningsärenden	35
Fliken Överklagade prövningsärenden.....	35
Antal prövningsärenden som har överklagats.....	36
Antal överklagade ärenden som fått ett beslut under året.....	36
Totala tiden från ansökan till överklagat mål vinner laga kraft.....	39
Bilaga	
1. Miljöstatistik_LST_240326 v 1.0	

Syfte och bakgrund

Regeringen bedömer att det finns ett behov av att årligen redovisa uppgifter om handläggningstider för miljötillståndsprovning. Syftet med inhämtningen av uppgifter om miljöprovning är att det för olika branscher, provningsinstanser och mål- och ärendetyper finns behov av att analysera och presentera statistik över hur lång provningstiden har varit från ansökan till beslut fram till det vunnit laga kraft samt vilka faktorer som påverkat provningstiden¹.

Statistiken om tillståndsprovningar kan komma olika aktörer till nytta, exempelvis:

- Provningmyndigheterna får underlag för verksamhetsutveckling.
- Regeringskansliet och andra aktörer får underlag för utredningar, bedömningar och beslut.
- Verksamhetsutövare och andra aktörer som deltar i tillståndsprovningar ger statistiken bättre förutsägbarhet om hur lång tid ett ärende eller ett mål kan ta.

Länsstyrelserna ansvarar för ärenden gällande miljöfarlig verksamhet som prövas av miljöprovning delegationerna (MPD) i första instans (B-verksamhet)². Miljöprovning delegationer finns vid 12 av 21 Länsstyrelser. Domstolsverket ansvarar för ärenden som prövas av Mark- och miljödomstolen i första instans (A-verksamhet och vattenverksamhet).

Länsstyrelserna ska årligen redovisa statistik för det totala antalet ärenden vid miljöprovning delegationerna

- som har inkommit
- som pågår
- som har avgjorts innevarande år.

Domstolsverket har erhållit motsvarande uppdrag för mål i Mark- och miljödomstolarna.

¹Naturvårdsverket, "Statistik för miljötillståndsprovning", NV-08966-16, 2017-09-28 och "Uppdrag att förbereda för ansvar för en samlad statistik för miljötillståndsprovningen", NV-09228-18, 2021-05-12.

² Regeringen, "Uppdrag att bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprovningen", N2018/0582/FÖF, 2018-12-20.

För avgjorda ärenden ska följande uppgifter redovisas:

- Antal ärenden som avser miljöfarliga verksamheter.
- Antal ärenden som avser hel tillståndsprövning respektive ändringstillstånd.
- Antal ärenden fördelat på vilken typ av verksamhet (MPF-kod) som ansökan avser.
- Antal ärenden som avser industriutsläppsverksamheter (IUV) respektive Sevesoverksamheter.
- Antal ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas.
- Antal ärenden som överklagas samt uppgift om vilken part som överklagat.

Redovisningen ska avse den totala prövningstiden.

För alla avgjorda ärenden ska man kunna utläsa tidsåtgången

- fördelat på tid från ansökan till kungörelse.
- fördelat på tid från kungörelse till beslut.
- fördelat på tid från ansökan till beslut.
- för den totala tiden från ansökan i första instans till beslut och i de fall besluten överklagas även till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen.

I bilaga 1. till rapporten finns en flik med sammanställning för alla län (totalt). Det finns därefter en flik för respektive Miljöprövningsdelegation.

Allmänt om statistikredovisningen

Inför redovisningen för 2023 har användningen av handboken för prövningsärenden och kvalitetssäkring skett i mycket större utsträckning än tidigare år. Vilket medför att statistiken för 2023 är mer korrekt än tidigare.

En förändring jämfört med tidigare är att i redovisningsrapporten visas endast ärenden som fått beviljat tillstånd eller avslag. Den visar inte ärenden som har avvisats eller avskrivits. Dock finns dessa med i bilagan.

Sammanställning av statistik

Bilagan "1. Miljöstatistik_LST 240326 v 1.0" är en sammanställning av statistik från den 26 mars 2024. Excel-filen är uppbyggd av tre typer av flikar som innehåller information om *prövningsärenden*, *överklagade ärenden* samt ärenden med *MPF-huvudkod*. Först finns det flikar med beräkningar av ärenden som omfattar alla MPD-län tillsammans. Sedan finns det tre flikar för respektive MPD-län, "*Prövningsärenden MPD-länets namn*", "*Överklagade ärenden MPD-länets namn*" och "*MPF-huvudkod MPD-länets namn*". Bilagan innehåller alla ärenden, även de som har avskrivits eller avvisats. Bilagan går att jämföra med tidigare inlämnade redovisningar.

Förklaringar till dokumentets uppbyggnad

Dokumentet är uppbyggt av avsnitt på samma sätt som i Bilaga 1. Miljöstatistik_LST 240326 v 1.0. I dokumentet finns beskrivningar om tabellerna och förklaringar till utfall. Under tabellerna finns även information om eventuella felkällor. Observera att tabellerna i rapporten inte innehåller information om avskrivna eller avvisade ärenden. Därför är de inte jämförbara med flikarna i bilagan eller med tidigare inlämnade redovisningar.

Kvalitetssäkring av statistiken

Statistikens tillförlitlighet bygger på att länsstyrelsernas registrering av tillståndsansökningar är riktig.

Alla chefer/samordnare och flera medarbetare har tillgång till LISA.

Inför statistikuttagen har en påminnelse skickats ut till chefer/samordnade för att de ska ges möjlighet till granskning av uppgifterna inför att det ska skickas till Naturvårdsverket.

Kvalitetsbrister

Det finns fortfarande brister för prövningsärendena såsom att MPF-huvudkoden inte har uppdaterats förrän det nya tillståndet tagits i anspråk. Det handlar om att Länsstyrelsens system måste utvecklas för att kunna hantera uppföljningen på ett mer korrekt sätt.

För överklagningsärendena handlar kvalitetsbristerna främst om att länen gör olika vid registrering. Det är inte alla län som skapar specifika ärenden för varje överklagande och det medför att antalet överklagande inte blir korrekt samt att det saknas information om till exempel vilken part som har överklagat prövningsärendet.

Felkällor

Den största felkällan är felregistrering av ärenden i Platina. Rapporten i LISA bygger på att den som registrerar skriver in de exakta ärenderubrikerna (som är utvalda att ingå i statistiken) eller att de finns med i ärenderubriken i sin helhet. Om fel ärendemening har fyllts i på ärendet kommer ärenden inte med i statistikuppföljningen. För att registreringen ska bli korrekt i Platina har en handbok tagits fram för hur miljöprövningsärenden ska registreras. Ytterligare en felkälla är om datum är felaktigt/fyllts i på felaktigt sätt.

I statistiken i bilagan ingår ärenden som fått beviljat tillstånd och avslag samt även ärenden som avskrivits eller avvisats. Målsättningen var att under 2023 skulle en översyn göras och ärenden med alternativen avskrivs och avvisats skulle tas bort från statistiken. Men på grund av olika faktorer bland annat personalomsättningar fanns ingen möjlighet att kravställa, testa och genomföra redigeringen.

Ytterligare en kvalitetssäkringsbrist är att uppgifterna om "IUV" och "Seveso" i Länsstyrelsernas anläggningsregister gäller befintlig anläggning. Uppgifterna kan inte ändras direkt en anläggning har fått ett beslut som gäller "IUV" eller "Seveso". Verksamhetsutövaren måste även ha tagit det nya tillståndet i anspråk. "IUV" är kopplat till MPF-koden som inte heller uppdateras förrän det nya tillståndet tagits i anspråk. Det medför att det finns anläggningar som fått ett beslut som gäller en Seveso eller en IUV-verksamhet men innan tillståndet tas i anspråk kommer det inte framgå av anläggningssystemet. Alternativt att det kan finnas anläggningar som är klassade som "IUV" eller "Seveso" men när de tar ett nytt tillstånd i anspråk upphör de att vara en Sevesoanläggning.

Rapporten Miljöstatistik

I länsstyrelsernas gemensamma verktyg för planering och uppföljning LISA (som ligger i verktyget Hypergene) finns rapporten "Miljöstatistik" som hjälp i rapportering från Länsstyrelserna till Naturvårdsverket av statistik för miljötillståndsprövningen. I rapporten "Miljöstatistik" finns förutom diagram, tabeller och ärendelistor en exportfunktion som möjliggör rapporteringen.

Informationen i rapporten "Miljöstatistik" hämtas från Platina (länsstyrelsernas ärendehandläggningssystem) och för det krävs det att uppgifterna fylls i på rätt sätt vilket finns beskrivet i framtagna handbok och rutiner för ärendehantering av miljöprövningsärenden. Ärendena från Platina uppdateras i LISA varje natt.

Prövningsärenden

Fliken Prövningsärenden

Fliken "Prövningsärenden" innehåller statistik om antal ärenden och handläggningstider för utvalda prövningsärenden. Syftet med fliken är att visa jämförelser mellan olika typer av prövningsärenden och handläggningstider för dessa.

Informationen på fliken är en sammanställning av ärenden utifrån ett visst antal utvalda ärenderubriker:

- Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet. (I texten nedan benämns dessa som Hel tillståndsprövning.)
- Ansökan om ändring av villkor
- Ansökan om ändringstillstånd.
- Ansökan om förlängd igångsättningstid.
- Ansökan om förlängd provotid för slutliga villkor.
- Provotidsredovisning med förslag till slutliga villkor.
- Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED.

Ärenden som inte finns med i statistiken är exempelvis

- Ekonomiska säkerheter (vanligen för täkter, vindkraftverk och vissa avfallsanläggningar).
- Upphävande av tillstånd (på verksamhetsutövarens begäran).
- Övriga ärenden (Omprövning av tillstånd eller villkor, återkallande av tillstånd på tillsynsmyndighetens begäran, nedsättning av säkerhet med mera).

I tabellerna och diagrammen nedan finns inga ärenden med ställningstagandena avskrivit eller avvisat med. Målsättningen var att under 2023 skulle en översyn göras och ärenden med alternativen avskrivs och avvisats skulle tas bort från statistiken. Men på grund av olika faktorer bland annat personalomsättningar fanns ingen möjlighet att kravställa, testa och genomföra redigeringen. På grund av det finns ställningstagandena avskrivit eller avvisat med i bilagan.

Fördelning av ärendetyper per Miljöprövningsdelegation

Nedan visas fördelningen på olika ärendetyper per Miljöprövningsdelegation (MPD-län) för antal ärenden som fått ett beslut under året. Fördelningen skiljer sig åt mellan län och år.

MPD-län	Hel tillståndsprövning	Ändringstillstånd	Villkorsändring	Övrig fråga	Totalt antal ärenden
Dalarna	24	1	9	2	36
Halland	2	0	3	7	12
Kalmar	16	3	1	4	24
Norrbottn	9	0	4	2	15
Skåne	20	1	9	18	48
Stockholm	12	1	5	2	20
Uppsala	15	4	4	15	38
Västerbotten	20	4	5	7	36
Västernorrland	20	3	1	11	35
Västra Götaland	21	3	13	12	49
Örebro	15	3	3	13	34
Östergötland	20	1	6	9	36
Totalt	194	24	63	102	383

Tabell 1. Fördelning av antal ärende per ärendetyp och MPD-län.

Under 2023 var det flest prövningar med ärendetypen ”*Hel tillståndsprövning*” i Dalarna med 24 och i Västra Götaland med 21. Det är samma län som hade många prövningar av denna typ även under 2022. Ärendetypen ”*Ändringstillstånd*” var det flest i Uppsala och Västerbotten med 4 ärenden. För ärendetypen ”*Villkorsändring*” är det Västra Götaland, Dalarna och Skåne som har haft flest ärenden.

Fyra MPD län utmärker sig gällande ärenden av typen ”*Övrig fråga*”. Det gäller Skåne och Uppsala har handlagt en stor andel ärenden om förlängd igångsättningstid eller provotidsredovisningar med förslag till slutliga villkor under år 2023.

Inkomna, pågående och avslutade ärenden

Nedan finns beskrivning av kolumnerna och lite längre fram ges en förklaring till siffrorna på respektive rad.

Antal inkomna ärenden under året

Kolumnen ”*Antal inkomna ärenden*” innehåller antalet prövningsärenden för miljöfarlig verksamhet som skickades in till Länsstyrelsen under 2023. Det finns en summering av antal ärenden för respektive rad, som beskriver vilken typ av ärende det gäller. Nedan finns beskrivning av vilka typer av ärenden som ingår.

Antal pågående ärenden som vid utgången av året inte fått ett beslut

Kolumnen ”*Antal pågående ärenden som vid utgången av året inte fått ett beslut*” avser antal prövningsärenden som skickades in under 2023 eller tidigare år, men som ännu inte erhållit något beslut.

Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året

Kolumnen ”*Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året*” avser antal prövningsärenden som fått ett beslut under 2023. Det kan vara ärenden som skickats in under 2023 eller tidigare år och som erhållit ett beslut under 2023.

År 2023	Antal inkomna ärenden under året	Antal pågående ärenden - som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden - som fått ett beslut under året
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	426	518	383
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	194	303	194
Ärenden som avser Ändringstillstånd	25	29	24
Ärenden som avser Villkorsändring	67	46	63
Ärenden som avser Övrig fråga	88	74	102
Ärenden som avser IUV			91
Ärenden som avser Seveso			35
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas			351

Tabell 2. Fördelning av antal ärenden utifrån olika kriterier.

”Ärenden som avser” redogör för det antal ärenden som avgjorts inom respektive kategori genom beslut som innebär att tillståndet beviljas samt ärenden som fått avslag.

Kolumnen ”Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året” visar ärenden som avser miljöfarlig verksamhet utifrån ärendetyp förutom ekonomiska säkerheter, upphävande av tillstånd och övriga ärenden (exempelvis omprövning av tillstånd eller villkor, återkallande av tillstånd på tillsynsmyndighetens begäran, nedsättning av säkerhet).

IUV och Seveso redovisas endast för avgjorda prövningsärenden. Detta på grund av att det under prövningsprocessen kan inkomma nya uppgifter som föranleder att en verksamhet blir klassad som en IUV-verksamhet och/eller en Seveso-verksamhet under handläggningens gång.

Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd ej beviljats

2023 års beslutade ärenden som avgjorts med beslut som innebär att tillstånd ej beviljats fördelas enligt nedan i frågan om ärendet har avslagits, avvisats eller avskrivits.

År 2023	Avslag	Avvisas	Avskrivs
Antal beslutade ärenden	32	24	16

Tabell 3. Fördelning av ställningstagandena avslag, avvisas och avskrivs för beslutade ärenden under 2023.

Förtydligande av alternativen i tabellen ovan:

- Avslag - En ansökan ska avslås om man vid en prövning i sak kommer fram till att det inte finns förutsättningar att ge tillstånd.
- Avvisas - En ansökan ska avvisas om det är sådana brister i underlaget (MKB) att man inte kan gå vidare till en prövning i sak eller om det är så att man inte är behörig att pröva den typen av ansökningar (till exempel 11 kap).
- Avskrivs - En ansökan kan avskrivas på grund av att verksamhetsutövaren återtar sin ansökan.

Miljöfarlig verksamhet

Information om ärenden som avser ”Miljöfarlig verksamhet” är summeringar av de olika ärenderubrikerna som finns på fliken Prövningsärenden enligt ovan. Antal ärenden som skickades in under året var totalt 426. Vid årets slut förelåg 518 öppna ärenden som ännu inte fått beslut. Antal beslutade ärenden under 2023 uppgick till 383.

	Antal inkomna ärenden	Antal pågående ärenden som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avser miljöfarlig verksamhet	426	518	383

Tabell 4. Fördelning av inkomna ärenden, pågående ärenden och beslutade ärenden som avser miljöfarlig verksamhet för 2023.

Det är några färre jämfört med år 2022 då totalt 443 ärenden inkom. Antal beslutade ärenden under 2022 uppgick till 431. Det betyder att under 2023 fattades det cirka 10 % färre beslut jämfört med 2022 utslaget på hela landet. I jämförelse med 2021 uppgick antalet fattade beslut till cirka 5 % färre.

Ärendetyp

Länsstyrelsens prövningsärenden delas in i fyra olika ärendetyper, se nedan.

- Hel tillståndsprövning.
- Villkorsändring.
- Ändringstillstånd.
- Övrig fråga.

Vilken ärendetyp som prövningen berör kan antingen skrivas in när ärendet kommer in till Länsstyrelsen eller vid någon annan del under prövningsprocessen, dock är det en obligatorisk uppgift att fylla i ärendehandläggningssystemet när ett ärende beslutas. Det innebär att i kolumnen ”Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året” visar ärenden som avser miljöfarlig verksamhet utifrån ärendetyp förutom ekonomiska säkerheter, upphävande av tillstånd och övriga ärenden (exempelvis omprövning av tillstånd eller villkor, återkallande av tillstånd på tillsynsmyndighetens begäran, nedsättning av säkerhet).

Hel tillståndsansökan

Ärenden som ingår på raden ärenden som avser ”*Hel tillståndsansökan*” är ansökningar om nytt miljötillstånd, både vad gäller utökning av befintliga verksamheter och nyetableringar

Totalt inkom 194 ärenden under 2023. Antalet öppna ärenden var vid årets slut uppgick till 303. Antal beslutade ärenden under året var 194.

	Antal inkomna ärenden	Antal pågående ärenden som vid utgången av året <u>inte</u> fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avser Hel tillståndsansökan	194	303	194

Tabell 5. Fördelning av inkomna ärenden, pågående ärenden och beslutade ärenden som avser Hel tillståndsansökan för 2023.

Det innebär att beslutstakten för hel tillståndsansökan följde antal inkomna under år 2023, det vill säga antalet avgjorda ärenden var lika antalet inkomna ärenden. År 2022 var beslutstakten högre, dvs fler beslut meddelades jämfört med antalet inkomna ärenden. Däremot har antalet pågående ärenden minskat, från 329 st under 2022 till 303 st år 2023, vilket innebär att den totala ärendebalansen ökar/minskar beroende på utfallet.

Ändringstillstånd

Ärenden som ingår på raden Ärenden som avser ”*Ändringstillstånd*” är ansökningar om ändring av en avgränsad del i ett redan befintligt tillstånd. Tillståndsprocessen blir i stort sett densamma som för en hel tillståndsansökan, men tillståndsansökan och villkoren begränsas till att endast avse den ansökta ändringen.

Antal ärenden som skickades in under året var 25. Antal öppna ärenden vid årets slut var 29. Antal avgjorda ärenden under året var 24.

	Antal inkomna ärenden	Antal pågående ärenden som vid utgången av året <u>inte</u> fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avser Ändringstillstånd	25	29	24

Tabell 6. Fördelning av inkomna ärenden, pågående ärenden och beslutade ärenden som avser Ändringstillstånd för 2023.

Under 2022 beslutades det i 37 ärenden med typen ändringstillstånd jämfört med 24 ärenden under 2023.

Villkorsändring

Ärenden som ingår i ”Villkorsändring” är ansökningar om ändringar av ett eller flera villkor i befintliga miljötillstånd. Slutliga villkor efter en provotid redovisas i stället under ”Övrigt”, se nedan.

Antal ärenden som skickades in under året var 67. Antalet öppna ärenden vid årets slut var 46. Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året var 63.

	Antal inkomna ärenden	Antal pågående ärenden som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avser Villkorsändring	67	46	63

Tabell 7. Fördelning av inkomna ärenden, pågående ärenden och beslutade ärenden som avser Villkorsändring för 2023.

Övrig fråga

Ärenden som ingår på raden ärenden som avser ”Övrig fråga³” är ansökningar om förlängd igångsättningstid, förlängd provotid för slutliga villkor, provotidsredovisningar med förslag till slutliga villkor och dispens och alternativvärden utifrån IED.

Antal ärenden som skickades in under året var 88. Antal öppna ärenden vid årets slut var 74. Antal avgjorda ärenden under året var 102.

	Antal inkomna ärenden	Antal pågående ärenden som vid utgången av året inte fått ett beslut	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avser Övrig fråga	88	74	102

Tabell 8. Fördelning av inkomna ärenden, pågående ärenden och beslutade ärenden som avser Övrig fråga för 2023.

³ Ärenden som inte finns med i statistiken gällande ”Övrig fråga” är exempelvis ekonomiska säkerheter, upphävande av tillstånd, omprövning av villkor, återkallande av tillstånd på tillsynsmyndighetens begäran.

Ärenden som avser IUV och Seveso

Ärenden som avser IUV innebär att det har skett en prövning av en verksamhet som är en industriutsläppsverksamhet. Det betyder att det finns krav som gäller utifrån Industriutsläppsdirektivet (IED) som ska tas hänsyn till i prövningen. Kraven har implementerats genom IUV-förordningen.

Ärenden som avser Seveso innebär att det har skett en prövning av en verksamhet som omfattas av kraven på åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Kraven har implementerats genom Sevesolagstiftningen.

Information om "IUV" och "Seveso" är uppgifter som hämtas från NikITa (länsstyrelsens gemensamma handläggare inom miljöfarlig verksamhet). Registret uppdateras av handläggare på länsstyrelsen i det län där verksamheten är lokaliserad medan prövningen av verksamheten sker vid en av de 12 Miljöprövningsdelegationerna.

91 ärenden registrerade med IUV erhöll ett beslut under år 2023.

35 ärenden registrerade med Seveso erhöll ett beslut under året.

	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avser IUV	91
Ärenden som avser Seveso	35

Tabell 9. Fördelning av antal beslutade ärenden som avser IUV och Seveso för 2023.

Under 2022 beslutades det i 97 ärenden med IUV och 56 ärenden med Seveso.

Det är handläggare som arbetar med tillsyn hos respektive länsstyrelse som ansvarar för uppdatering av anläggningsregistret. Det innebär att det finns en viss eftersläpning mellan att beslutet togs till att tillsynshandläggarna hunnit uppdatera information om "IUV" och "Seveso" och det är inte säkert att uppdateringen har gjorts innan uppföljningen görs.

Ytterligare en kvalitetssäkringsbrist är att uppgifterna om "IUV" och "Seveso" i Länsstyrelsernas anläggningsregister gäller befintlig anläggning. Uppgifterna kan inte ändras direkt en anläggning har fått ett beslut som gäller "IUV" eller "Seveso". Verksamhetsutövaren måste även ha tagit det nya tillståndet i anspråk. "IUV" är kopplat till MPF-koden som inte heller uppdateras förrän det nya tillståndet tagits i anspråk. Det medför att det finns anläggningar som fått ett beslut som gäller en Seveso eller en IUV-verksamhet men innan tillståndet tas i anspråk kommer det inte framgå av anläggningssystemet.

Ärenden som fått beslut som beviljats

Summeringarna av ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas är ärenden som vid avslut fått något av ställningstagandena "Bifall", "Bifall med villkor", "Bifall med villkor inkl. provotid", "Förlängd provotid" och "Slutliga villkor".

Antal ärenden som avgörs med att beslut beviljades under året var 351.

	Antal avgjorda ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	351

Tabell 10. Antal ärenden som fått tillstånd beviljade under 2023.

Fördelning per MPD-län

Nedan visas fördelningen av ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillståndet beviljas för ärendetyperna "Hel tillståndsansökan" och "Ändringstillstånd" per MPD-län.

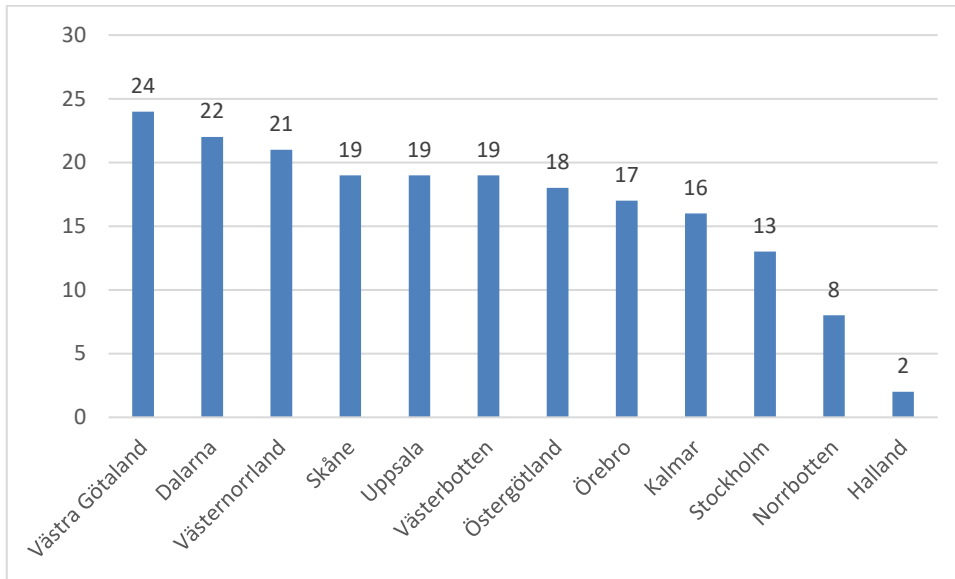

Diagram 1. Antal ärenden som fått tillstånd beviljade med ärendetyperna Hel tillståndsansökan och Ändringstillstånd per MPD-län under 2023.

Antalet ärenden som skiljer mellan tabell 1 och diagram 1 är ärenden som fått avslag, exempelvis Dalarna har 25 ärenden av typerna "Hel tillståndsprövning" och "Ändringstillstånd" och beviljat 22 ärenden.

I tabellerna och diagrammen ovan finns inga ärenden med ställningstagandena avskrivit eller avvisat med. Målsättningen var att under 2023 skulle en översyn göras och ärenden med alternativen avskrivs och avvisats skulle tas bort från statistiken. Men på grund av olika faktorer bland annat personalomsättningar fanns ingen möjlighet att kravställa, testa och genomföra redigeringen. På grund av det finns ställningstagandena avskrivit eller avvisat med i bilagan.

Handläggningstid

Handläggningstid (i dagar) från ansökan till beslut

Nedan beskrivs handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till beslut i första instans, det vill säga tiden från att ansökan kommer in till Länsstyrelsen till dess Miljöprövningsdelegationen beslutar i ärendet.

I statistiken ingår inte ärenden som har avskrivits eller avvisats. Dessa finns med i bilagan och kan medföra att handläggningstiden ofta kan bli kortare.

År 2023	Antal ärenden	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	383	337	257	2 926	10	406	669
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	194	421	346	2 926	81	479	751
Ärenden som avser Ändringstillstånd	24	270	223	1 024	93	313	497
Ärenden som avser Villkorsändring	63	191	138	721	10	253	422
Ärenden som avser Övrig fråga	102	282	177	2 209	20	357	609
Ärenden som avser IUUV	91	264	198	1 385	29	325	529
Ärenden som avser Seveso	35	280	239	1 038	64	357	443
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	351	331	253	2 926	10	397	659

Tabell 11. Fördelning Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till beslut.

Medelvärde (dagar) från ansökan till beslut

Medelvärdet för samtliga ärenden vid landets 12 Miljöprövningsdelegationer (översta raden i tabellen ovan) är 337 dagar. Värdet säger inte så mycket eftersom det avser alla typer av ärenden som mäts i statistiken och handläggningstiden varierar stort mellan en hel tillståndsprövning och till exempel en förlängd provotid. Vidare kan medelvärdet bli lite missvisande om det finns några ärenden som tagit extremt lång eller kort tid. Därför är medianvärden ett bättre mått.

Medianvärde (dagar) från ansökan till beslut

Medianvärdet är den kolumn som ger mest information när det gäller handläggningstiden som helhet och mest intressant för "Hel tillståndsprövning" och "Ändringstillstånd" för beslut från de 12 Miljöprövningsdelegationerna. Medianvärdet är 346 dagar för hel tillståndsprövning och 223 dagar för ändringstillstånd.

I bilagan Miljöstatistik_LST 240326 v 1.0 blir det missvisande för medelvärdet att ärenden som avvisas eller avskrivs räknas med, i vart fall när det gäller hel tillståndsprovning och ändringstillstånd där dylika ärenden drar ner medelvärdet.

Maxvärde (dagar) från ansökan till beslut

Det ärende som i kolumnen "*Maxvärde (dagar)*" har värdet 2 926 (nästan 8 år) är en hel tillståndsprovning av vindkraftspark. Vindkraftsärenden kan vara oerhört komplexa, det är många faktorer som man behöver ta ställning till, och många ska yttra sig samt många som ska kommuniceras. Det kan också bli vilande i långa perioder, till exempel i väntan på en komplettering av en utredning som bara kan göras under en viss årstid eller i väntan på svar om det kommunala vetot. I detta ärende dröjde det över 6,5 år från att ärendet kom in till länsstyrelsen tills att ärendet blev komplett för att påbörja provningen.

Minvärde (dagar) från ansökan till beslut

Det ärenden som i kolumnen "*Minvärde (dagar)*" har värdet 10 avser en ändring av villkor samt upphävande av villkor för en berg- och moräntäkt. Flera av ärendena med riktigt korta handläggningstider är ansökningar om förlängd provotid eller ändring av villkor.

75- och 90-percentil (antal dagar) från ansökan till beslut

Värdena i kolumnerna "*75-percentil (dagar)*" och "*90-percentil (dagar)*" visar en procentuell fördelning av värdena som först rangordnas från låg till hög. Den 75:e percentilen betyder att 75 procent av ärendena ligger under och övriga 25 procent ligger över.

I de fall det saknas värden i kolumnerna "75 Percentil (dagar)" eller i "90 percentil (dagar)" är det för få värden för att kunna göra beräkningarna på. I bilagan Miljöstatistik_LST 240326 v 1.0 kan fördelningen bli missvisande beroende om det är flera ärenden som exempelvis avskrivs efter en kort tid.

Handläggningstid per MPD-län från ansökan till beslut

Nedan visas handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden med ärendetyp "Hel tillståndsansökan" och "Ändringstillstånd" från ansökan till beslut i första instans per Miljöprövningsdelegation. Se tabell 12 nedan för antal ärenden.

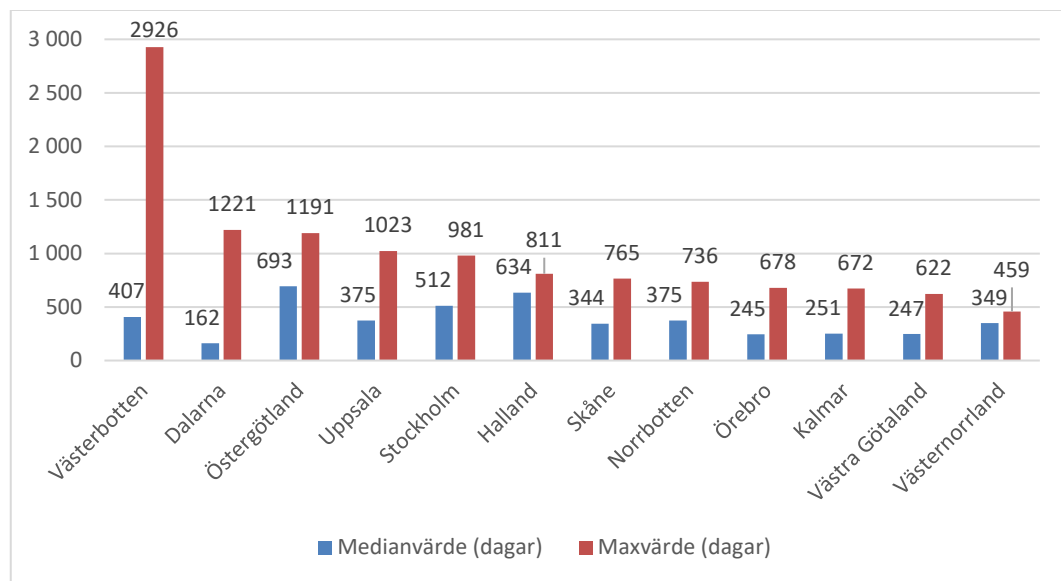

Diagram 2. Fördelning av handläggningstid (i dagar) från ansökan till beslut per MPD-län med ärendetyp Hel tillståndsansökan och Ändringstillstånd.

De tillståndsprövningar som har högsta värdena för "Maxvärde dagar" är ärenden som har haft en lång handläggningstid från att ansökan kom in till beslut. Det har i de flesta fall berott på att ansökan varit ofullständig och krävt flera kompletteringar inför att ärendena blir kompletta och kan kungöras.

Tabellen nedan visar antal ärenden som visas i diagram 2 över fördelning av handläggningstid (i dagar) från ansökan till beslut per MPD-län med ärendetyp "Hel tillståndsansökan" och "Ändringstillstånd".

År 2023	Antal ärenden	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)
Västerbotten	24	407	2 926
Dalarna	25	162	1 221
Östergötland	21	693	1 191
Uppsala	19	375	1 023
Stockholm	13	512	981
Halland	2	634	811
Skåne	21	344	765
Norrbottn	9	375	736
Örebro	18	255	678
Kalmar	19	251	672
Västra Götaland	24	247	622
Västernorrland	23	349	459

Tabell 12. Värden till staplarna i diagram 2.

I bilaga 1. Miljöstatistik_LST 240326 v 1.0 finns en flik med sammanställning för alla län (totalt) och sedan finns flikar för respektive MPD-län och med fördelning av handläggningstider för alla ärendetyper, IUUV, Seveso och tillstånd som beviljats.

Handläggningstid från ansökan till kungörelse

Handläggningstid för avgjorda ärenden från ansökan till kungörelse är en beräkning av antal dagar från datumen ärendet kom in till Länsstyrelsen till datum för kungörelse för avgjorda ärenden under 2023. Datum för kungörelsen är när kungörelsemanus expedieras, det vill säga när manus skickas till dagstidningar och andra platser där den ska publiceras. Det är vanligen några dagar (2–5 dagar) innan den faktiskt kungörs i ortspressen.

Tiden från ansökan till kungörelse är tiden det tar att bedöma om ärendet är komplett och innefattar således tiden för sökandes kompletteringar av ansökan.

Av de 383 beslutade ärendena under 2023 är det 215 som har inskrivna kungörelsedatum. Det är långt ifrån alla ärenden som kungörs. I stort sett alla ärenden som avser heltillståndsprövning och ändringstillstånd kungörs. I övriga fall avgörs behovet av kungörelse från fall till fall.

År 2023	Antal ärenden	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	215	186	144	908	4	253	398
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	125	210	157	908	12	268	452
Ärenden som avser Ändringstillstånd	16	153	137	362	26	220	307
Ärenden som avser Villkorsändring	21	138	74	682	6	177	389
Ärenden som avser Övrig fråga	53	159	104	559	4	225	403
Ärenden som avser IUV	45	147	109	682	17	190	300
Ärenden som avser Seveso	19	125	114	273	17	165	259
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	200	184	144	908	4	243	385

Tabell 13. Fördelning Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från ansökan till kungörelse.

Antal ärenden som kungjorts

Antal ärenden som avser ”Miljöfarlig verksamhet” och som kungjorts uppgår till totalt 214, vilket är en summering av de olika ärenderubrikerna som finns på fliken Prövningsärenden⁴.

Medel- och medianvärde (dagar) från ansökan till kungörelse

På samma sätt som beskrivits ovan är medianvärde ofta ett bättre mått än medelvärde för att skala bort ytterligheter som extremt långa eller korta handläggningstider som inte hör till normalfallet.

Maxvärde (dagar) från ansökan till kungörelse

Ärendet med ”Maxvärde (dagar)” på 908 är ett övrigt ärende som tog nästan 2,5 år från ansökan kom in tills att den bedömdes vara komplett och kungjordes.

Minvärde (dagar) från ansökan till kungörelse

Det finns ärenden som i kolumnen ”Minvärde (dagar)” som har värdet 4. Det är en ansökan om prøvotidsredovisning med förslag till slutliga villkor. Även flera av de andra ärendena som har korta handläggningstider från ansökan till kungörelse är ansökningar om ändring av villkor och förlängd igångsättningstid.

75- och 90-percentil (antal dagar) från ansökan till beslut

Värdena i kolumnerna ”75-percentil (dagar)” och ”90-percentil (dagar)” visar en procentuell fördelning av värdena som först rangordnas från låg till hög. Den 75:e percentilen betyder att 75 procent av ärendena ligger under och övriga 25 procent ligger över. I de fall det saknas värden i kolumnerna ”75 Percentil (dagar)” eller i ”90 percentil (dagar)” är det för få värden för att kunna göra beräkningarna på.

⁴ Ärenderubrikerna är; Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet, Ansökan om ändring av villkor, Ansökan om ändringstillstånd, Ansökan om förlängd igångsättningstid, Ansökan om förlängd prøvotid för slutliga villkor, Prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor, Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED.

Handläggningstid per MPD-län från ansökan till kungörelse

Nedan visas handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden med ärendetyp "Hel tillståndsansökan" och "Ändringstillstånd" från ansökan till kungörelse per Miljöprövningsdelegation. I tabell 14 nedan framgår antal ärenden.

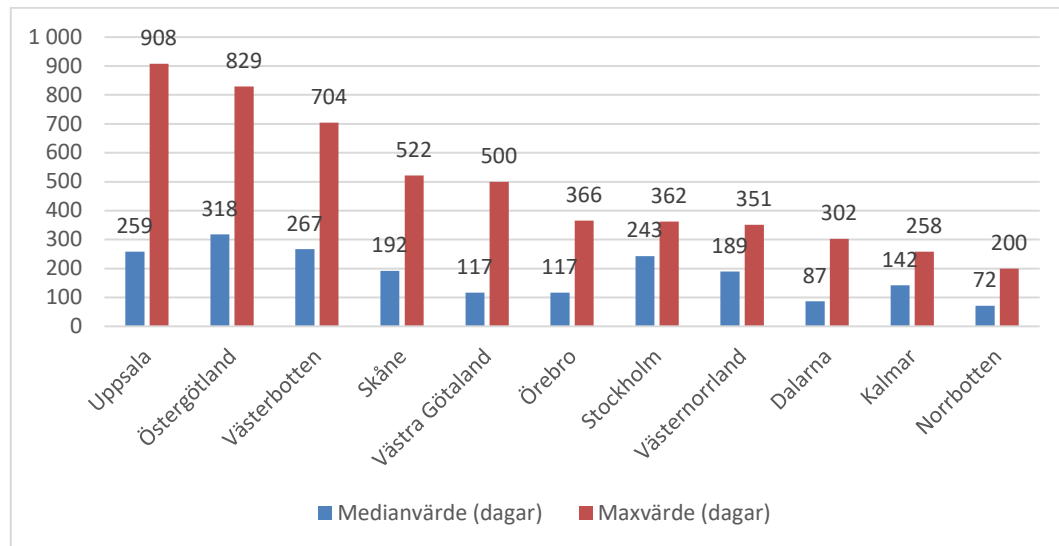

Diagram 3. Fördelning av handläggningstid (i dagar) från ansökan till kungörelse per MPD-län med ärendetyp Hel tillståndsansökan och Ändringstillstånd.

De tillståndsprövningar som har högsta värdena för "Maxvärde dagar" är ärenden som har haft en lång handläggningstid från att ansökan kom in till att ärendena kungjorts. Det kan handla om utredningar som ska genomföras och flera kompletteringar inför att ärendena blir kompletta och kan kungöras.

År 2023	Antal ärenden	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)
Uppsala	12	259	908
Östergötland	9	318	829
Västerbotten	13	267	704
Skåne	16	192	522
Västra Götaland	22	117	500
Örebro	8	117	366
Stockholm	7	243	362
Västernorrland	16	189	351
Dalarna	20	87	302
Kalmar	13	142	258
Norrbotten	4	72	200

Tabell 14. Värden till staplarna i diagram 3.

I "Bilaga 1. Miljöstatistik_LST 240326 v 1.0" finns flikar för respektive MPD-län och med fördelning av handläggningstider för alla ärendetyper, IUUV, Seveso och tillstånd som beviljats.

Det är viktigt för länsstyrelserna att arbeta vidare med att minska tiden från ansökan till kungörelse. Kungörelse kan inte genomföras förrän ärendet är komplett och det innebär att komplettering ska begäras så fort som möjligt för att minska den totala handläggningstiden.

Handläggningstid (i dagar) från kungörelse till beslut

Handläggningstid för avgjorda ärenden från kungörelse till beslut är en beräkning av antal dagar från datumen då ärendet kungjordes (det vill säga datum då kungörelsemanus expedieras) till beslutsdatum för avgjorda ärenden under 2023. I denna fas av prövningen ingår remittering till remissinstanser, inkomna yttranden från remissinstanser och synpunkter från allmänhet och andra berörda samt sökandens bemötande. När kommunikeringen är klar färdigställs beslutet.

Av de 383 beslutade ärendena under 2023 är det 278 som har inskrivna kungörelsedatum. Det är långt ifrån alla ärenden som kungörs. I praktiken kungörs i stort sett alla ärenden som avser hel tillståndsprövning och ändringstillstånd. I övriga fall avgörs behovet från fall till fall.

År 2023	Antal ärenden	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Ärenden som avser miljöfarliga verksamheter	278	147	126	882	32	168	254
Ärenden som avser Hel tillståndsprövning	178	156	139	602	35	172	274
Ärenden som avser Ändringstillstånd	20	134	98	448	56	147	287
Ärenden som avser Villkorsändring	21	95	98	176	32	128	152
Ärenden som avser Övrig fråga	59	142	109	882	32	145	280
Ärenden som avser IUV	61	139	112	882	40	161	228
Ärenden som avser Seveso	26	163	126	882	56	172	254
Ärenden som avgörs med beslut som innebär att tillstånd beviljas	259	144	123	882	32	164	253

Tabell 15. Fördelning Handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden från kungörelse till beslut.

Medelvärde (dagar) från kungörelse till beslut

På samma sätt som beskrivits ovan är medianvärde ofta ett bättre mått än medelvärde för att skala bort ytterligheter som extremt långa eller korta handläggningstider som inte hör till normalfallet.

Medianvärde (dagar) från kungörelse till beslut

För ärenden som avser ”Hel tillståndsprövning” är medianvärdet från inkommen ansökan till kungörelse 157 dagar medan tiden från kungörelse till beslut kortare med 139 dagar.

Maxvärde (dagar) från kungörelse till beslut

Hel tillståndsprövning som har maxvärde 602 dagar är ett vindkraftsärende och ändringstillstånd som har maxvärde 448 dagar är också ett vindkraftsärende. Generellt är det ofta många närboende eller människor som på annat sätt känner sig direkt berörda av en ny vindkraftsetablering. Det är inte heller ovanligt att en etablering berör komplexa artskyddsfrågor. Detta medför samlat att remissförfarandet kan bli omfattande och dra ut på tiden. Vissa anstånd behöver ofta lämnas vilket tillsammans kan leda till förlängda handläggningstider.

Minvärde (dagar) från kungörelse till beslut

Ärendet som avser ”Hel tillståndsprövning” har ett minvärde på 35 dagar och är en ansökan om tillstånd till bergtäkt. Och ärendet med minsta värdet 56 dagar för ”Ändringstillstånd” är en prövning av en depå. Dessa två ärenden får nog ses som exceptionella undantag.

75- och 90-percentil (antal dagar) från ansökan till beslut

Värdena i kolumnerna ”75-percentil (dagar)” och ”90-percentil (dagar)” visar en procentuell fördelning av värdena som först rangordnas från låg till hög. Den 75:e percentilen betyder att 75 procent av ärendena ligger under och övriga 25 procent ligger över.

Handläggningstid per MPD-län från kungörelse till beslut

Nedan visas handläggningstid (i dagar) för avgjorda ärenden med ärendetyp ”Hel tillståndsansökan” och ”Ändringstillstånd” från kungörelse till beslut per Miljöprövningsdelegation. I tabell 16 nedan framgår antal ärenden.

I tabellerna och diagrammen nedan finns inga ärenden med ställningstagandena avskrivit eller avvisat med. Målsättningen var att under 2023 skulle en översyn göras och ärenden med alternativen avskrivs och avvisats skulle tas bort från statistiken. Men på grund av olika faktorer bland annat personalomsättningar fanns ingen möjlighet att kravställa, testa och genomföra redigeringen. På grund av det finns ställningstaganden avskrivit eller avvisat med i bilagan.

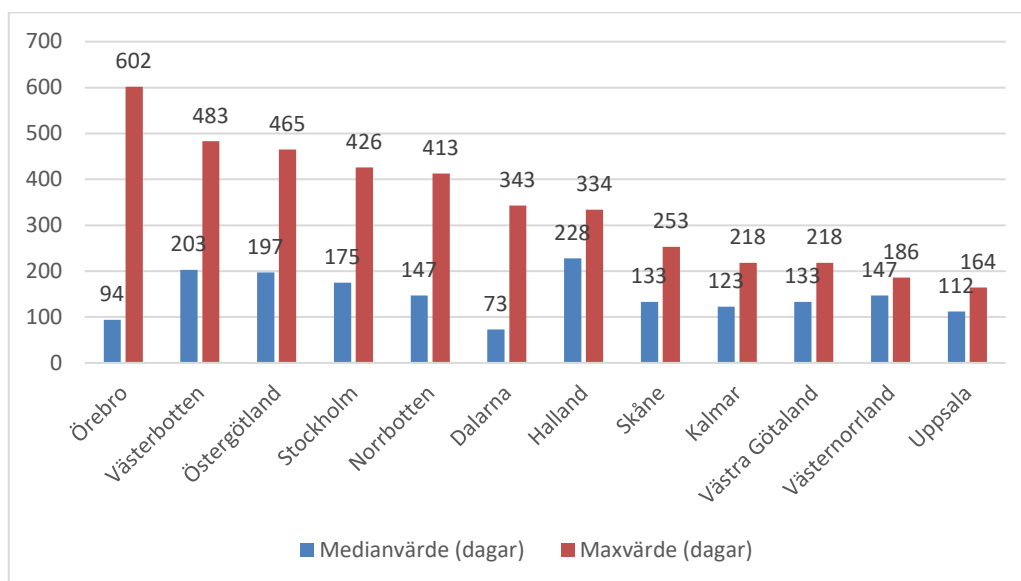

Diagram 4. Fördelning av handläggningstid (i dagar) från kungörelse till beslut per MPD-län med ärendetyp Hel tillståndsansökan och Ändringstillstånd.

De tillståndsprövningar som har högsta värdena för "Maxvärde dagar" är ärenden som har haft en lång handläggningstid både från att ansökan kom in till att ärendena kungjorts och från att ärendet kungjorts till beslut. Det kan handla om utredningar som ska genomföras och flera kompletteringar inför att ärendena blir kompletta och kan kungöras, samt i vissa fall ytterligare kompletteringar efter kungörelsen och därefter en ganska omfattande remissrunda och bemötanden inför att beslut kan tas.

År 2023	Antal ärenden	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)
Örebro	16	94	602
Västerbotten	21	203	483
Östergötland	19	197	465
Stockholm	12	175	426
Norrbottn	7	147	413
Dalarna	20	73	343
Halland	2	228	334
Skåne	21	133	253
Kalmar	18	123	218
Västra Götaland	23	133	218
Västernorrland	21	147	186
Uppsala	18	112	164

Tabell 16. Värden till staplarna i diagram 4.

Prövningsärendenas handläggningstider

Som framgår av redovisningen ovan skiljer det ganska mycket i handläggningstider mellan MPD-länen för ärendetypen ”*Hel tillståndsansökan*” och ”*Ändringstillstånd*”. Det gäller såväl maximala handläggningstider som mediantider från ansökan till beslut i första instans (se till exempel diagram 2).

Samtidigt visar redovisningen att de branscher, se kapitel MPF-huvudkod, som huvudsakligen provas i de olika MPD-länen varierar stort. Det är sannolikt ett av skälen till att det skiljer i handläggningstid.

Regeringen angav 180-dagars målet som är ett handläggningsmål i Länsstyrelsernas regeringsbrev från 2014. Målet handlade om handläggningstider för prövning av miljöfarliga verksamheter (helprövningar och ändringstillstånd). Måltid sattes till 180 dagar från att ansökan var komplett (klar att kungöras) tills Miljöprövningsdelegationen (MPD) fattade beslut.

Nedan beskrivs några skäl till varför ärenden tagit längre tid än 180 dagar från kungörelse till beslut under 2023:

- Sökanden har begärt förlängd tid för att inkomma med kompletteringar i flera omgångar (totalt cirka 7 månader)
- Ytterligare provtagningar och analyser behövdes men försenades av vintern och prövningen blev ytterligare fördröjd.
- Flera ärenden klarar inte 180-dagars målet på grund av sökande och remissinstanser har begärt anstånd.
- Komplexa ärenden berör många och kräver en omfattande kommunikering för att alla ska få komma till tals kan göra att ärenden drar ut på tiden. Sökanden ska också ges möjlighet att bemöta de synpunkter som kommer in. Det kan både vara sökanden och remissinstanser som begär förlängd svarstid, ibland med flera månader.
- Det finns även ärenden som inte uppfyller målet på grund av resursbrist hos länsstyrelserna, prioritering inom mängden ärenden som ska hanteras.

MPF-huvudkod

Fliken MPF-huvudkod

Fliken ”MPF-huvudkod” redovisar antal avgjorda tillståndsansökningar inom miljöfarlig verksamhet per huvudverksamhetskod enligt miljöprövningsförrordningen (MPF) och statistik om handläggningstider för utvalda prövningsärenden. Syftet med fliken är att visa jämförelser mellan olika typer av prövningsärenden och handläggningstider för dessa.

Informationen på fliken är en sammanställning av ärenden utifrån ett visst antal utvalda ärenderubriker för prövningsärenden:

- Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet.
- Ansökan om ändring av villkor.
- Ansökan om ändringstillstånd.
- Ansökan om förlängd igångsättningstid.
- Ansökan om förlängd provotid för slutliga villkor.
- Prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor.
- Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED.

Uppgifterna om MPF-huvudkod hämtas från NikITa (länsstyrelsernas gemensamma anläggningsregister). Uppgifterna är kopplade till respektive anläggning vilket medför kvalitetsbrister, se stycke nedan.

Tabellen i bilagan visar samtliga MPF-huvudkoder oavsett om det finns ärenden kopplade till koderna eller ej.

Det är handläggare som arbetar med tillsyn hos respektive länsstyrelse som ansvarar för uppdatering av anläggningsregistret. Det är en kvalitetssäkringsbrist att uppgifterna om "MPF-huvudkod" i Länsstyrelsernas anläggningsregister gäller befintlig anläggning. Uppgifterna kan inte ändras direkt en anläggning har fått ett beslut som ändrar tidigare/nuvarande MPF-kod. Verksamhetsutövaren måste även ha tagit det nya tillståndet i anspråk. Det medför att den MPF-kod som beslutet gäller inte kommer det inte framgå av anläggningssystemet innan tillståndet tas i anspråk och tillsynshandläggaren hunnit registrera det i anläggningssystemet. För att få en mer korrekt bild av vilka beslut som meddelas enligt respektive MPD-kod skulle denna statistik behöva kopplas till beslutet och inte till respektive anläggnings nuvarande status.

Ärenden som avser miljöfarlig verksamhet

Vid jämförelse av "Antal ärenden som avser miljöfarlig verksamhet" som har fått ett beslut under året på flikarna "Prövningsärenden totalt" och "MPF-huvudkod totalt" samt "Prövningsärenden MPD-län" och "MPF-huvudkod MPD-län" kan det finnas avvikelser. Det betyder att det finns ärenden på flikarna med "Prövningsärenden" som inte har uppdaterats med information om vilken MPF-huvudkod som anläggningen kommer få om de tar sitt beslut i anspråk.

Fliken "Prövningsärenden totalt" har 443 avgjorda ärenden som fått ett beslut under året, men på fliken "MPF-huvudkod totalt" finns endast 387 beslutade ärenden. Det innebär att 56 ärenden saknar uppgifter om MPF-huvudkod.

Fördelning av ärenden utifrån MPF-huvudkod

Nedan visas flera diagram över fördelningen av beslutade prövningsärenden utifrån miljöprövningsförordningens koder. De är en redovisning utifrån prövningsärendets huvudkod (MPF-huvudkod) såsom de anges i Miljöprövningsförordningen (2013:251).

Diagrammet nedan visar hur ärendena för samtliga MPD-län fördelar sig i procent mellan olika MPF-huvudkoder.

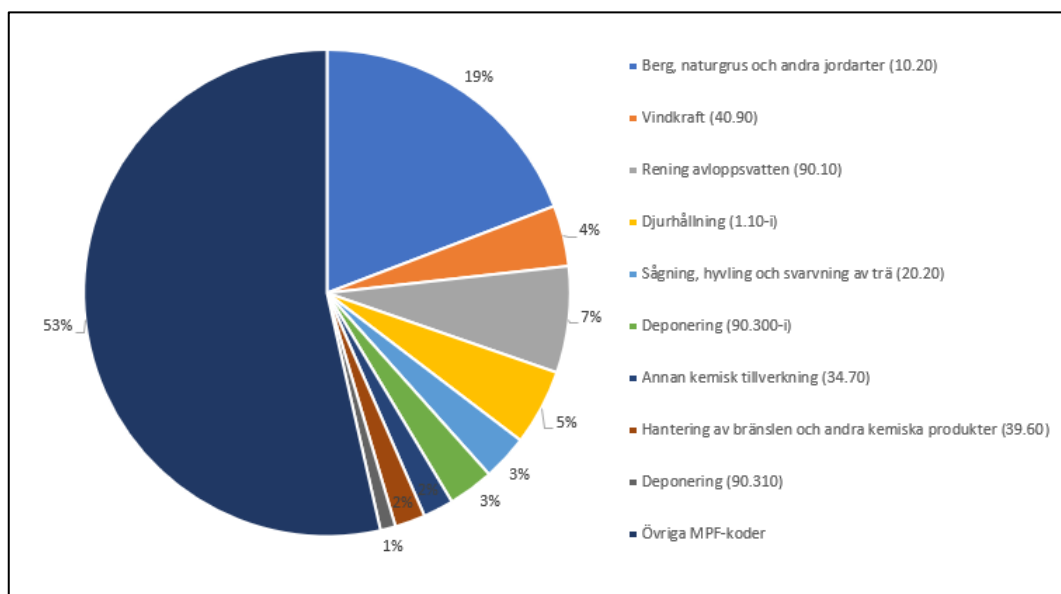

Diagram 5. Fördelning av ärenden utifrån MPF-huvudkod och visar de branscher som har flest ärenden.

Fördelning av ärenden utifrån MPD-län

Diagrammet nedan visar fördelningen av de fyra största ärendegrupperna utifrån MPF-huvudkod; ”Berg, naturgrus och andra jordarter”, ”Vindkraft”, ”Rening av loppsvatten” och ”Djurhållning” fördelar sig över landets MPD-län.

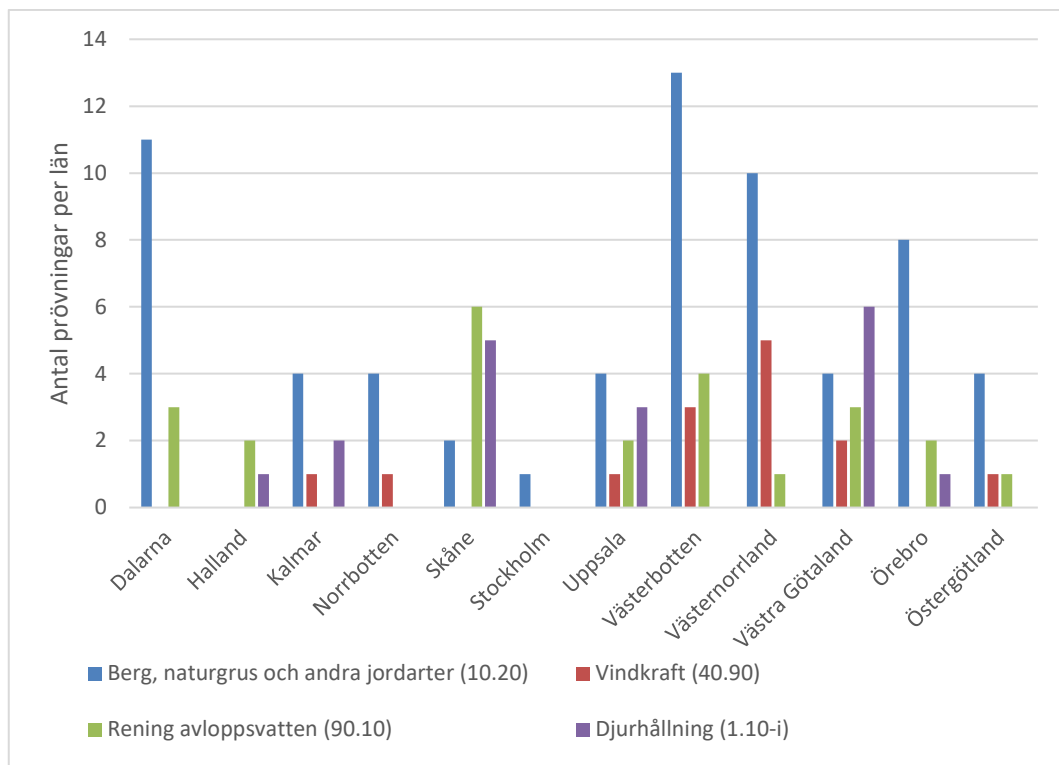

Diagram 6. Fördelning av ärenden per MPD-län utifrån de 4 vanligaste branscherna.

De MPD-län som under 2023 hade flest ärenden med MPF-huvudkod 10.20 (täkter) är Västerbotten, Dalarna och Västernorrland. Minst antal har Stockholm haft.

Beslut om vindkraftsanläggningar var under 2023 flest i Västernorrland följt av Västerbotten och Västra Götaland. Dalarna, Halland, Skåne, Stockholm och Örebro hade inte en enda prövning kopplat till vindkraft.

Under 2023 har flest verksamheter som prövats med MPF-huvudkod 90.10 (avloppsreningsverk) varit i Skåne, Västerbotten följt av Dalarna och Västra Götaland.

Djurhållning prövades i första hand av MPD i Västra Götaland och Skåne följt av Uppsala län. Inga djurhållare har prövats i Dalarna, Norrbotten, Stockholm, Västerbotten, Västernorrland samt Östergötland under 2023.

I statistiken över MPF-Huvudkoder finns 8 ärenden med prövningsnivå A. Dessa ärenden ska i första hand prövas av Mark- och miljödomstolen. I detta fall är 6 av ärendena ”*Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED*” vilka prövas av MPD samt en ”*Ansökan om förlängd igångsättningstid*” och en ”*Prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor*”.

Överklagade prövningsärenden

Fliken Överklagade prövningsärenden

Fliken ”Överklagade prövningsärenden” innehåller statistik om antal överklagningar och handläggningstider för utvalda prövningsärenden, enligt nedan. Syftet med fliken är att visa jämförelser mellan olika parter som överklagat prövningsärenden och handläggningstider för dessa.

Informationen på fliken är en sammanställning av ärenden utifrån ett visst antal utvalda ärenderubriker för prövningsärenden:

- Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet.
- Ansökan om ändring av villkor.
- Ansökan om ändringstillstånd.
- Ansökan om förlängd igångsättningstid.
- Ansökan om förlängd provotid för slutliga villkor.
- Provotidsredovisning med förslag till slutliga villkor.
- Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED.

Ärenden som inte finns med i statistiken är exempelvis

- Ekonomiska säkerheter (vanligen för täkter, vindkraftverk och vissa avfallsanläggningar).
- Upphävande av tillstånd (på verksamhetsutövarens begäran).
- Övrigt (Omprövning av tillstånd eller villkor, återkallande av tillstånd på tillsynsmyndighetens begäran, nedsättning av säkerhet mm).

Det finns en flik med sammanställning för alla län (totalt) och sedan en flik för respektive Miljöprövningsdelegation.

Nedan finns beskrivningar av respektive kolumn och rad på fliken ”Överklagade prövningsärenden”.

Antal prövningsärenden som har överklagats

Under 2023 överklagades cirka 20 % av Miljöprövningsdelegationens prövningsärenden till Mark och Miljödomstolen (MMD). Det är i samma storleksordning som för 2022.

Antal överklagade ärenden som fått ett beslut under året

Kolumnen "Antal överklagade ärenden som fått ett beslut under året" innehåller antalet överklagningsärenden som skickades in till Miljöprövningsdelegationerna för rättidsprövning under 2023.

Med ett överklagningsärende menas varje enskilt överklagande som kommer in till Miljöprövningsdelegationerna. Efter en kontroll att överklagningarna kommit in i rätt tid skickas de direkt till aktuell Mark- och miljödomstol. Ett och samma beslut kan exempelvis överklagas av såg 20 olika parter. Då blir det 20 överklagningsärenden i statistiken.

Överklaganden av prövningsärenden

I statistiken finns det 192 överklagningsärenden som fått ett beslut under året. Det kan finnas fler överklaganden som kommit in till Miljöprövningsdelegationen, men som registreras på ett och samma ärende i Platina. Det medför att det troligen finns fler överklaganden än vad som visas i tabellen nedan.

År 2023	Antal överklagade ärenden som fått ett beslut under året
Överklaganden av prövningsärenden	192
Ärenden med överklagande part (totalt)	192
Ärenden som överklagats av Sökanden (inkl. Ombud)	74
Ärenden som överklagats av Myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. Lst)	13
Ärenden som överklagats av Enskilda (inkl. Sakägare)	76
Ärenden som överklagats av Ideell förening eller annan 16:13-person	8
Ärenden som överklagats av Övriga	21

Tabell 17. Fördelning över antal överklagande ärenden som fått ett beslut under året.

Det finns nationella riktlinjerna om att ett ärende ska registreras för varje inkommen överklagandeskrivelse, vilket innebär att om flera personer och/eller organisationer överklagar samma beslut ska det registreras lika många ärenden.

Det finns eventuellt län som inte följer riktlinjerna och det innebär att statistiken gällande parter inte blir korrekt vid jämförelser. Det innebär att i vissa fall registreras ett överklagningsärende som innehåller alla överklagningar och därmed får man endast en part redovisad.

Fördelning per MPD-län

Nedan visas fördelningen av antal prövningsärenden som överklagats och antal överklagningsärenden som beslutats per MPD-län utifrån valda ärenderubriker på prövningsärenden. Diagrammet innehåller alla ärendetyper.

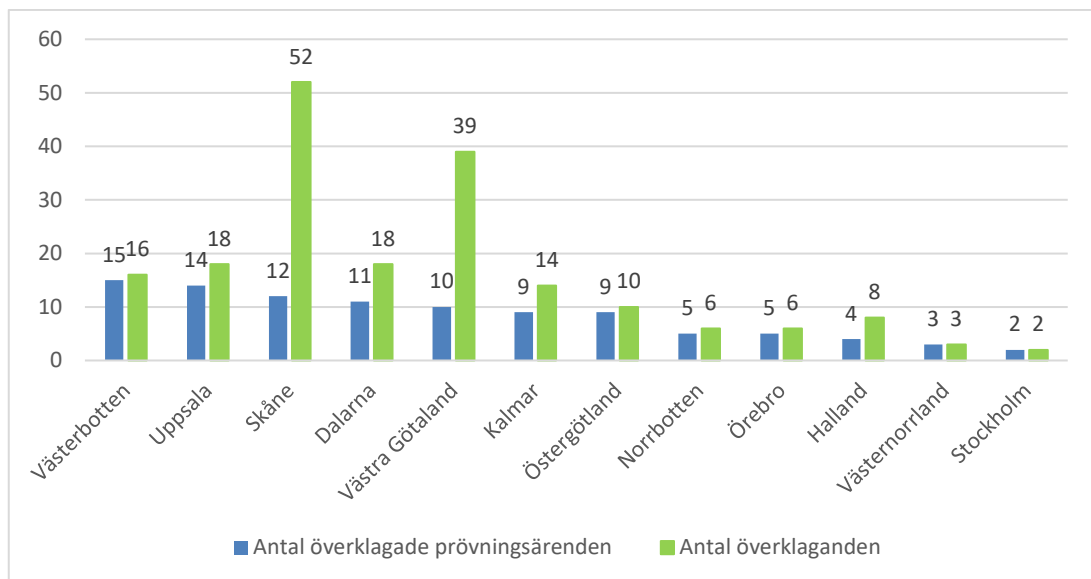

Diagram 7. Antal prövningsärenden som har överklagats samt hur många överklaganden som beslutats per MPD-län under 2022.

Överklagade prövningsärenden kan vara ärenden som fått beslut under 2023 eller i slutet 2022, inom tiden för överklagande.

På de flesta län är den gröna stapeln (antal överklaganden) högre än den blå stapeln (antal överklagade prövningsärenden) vilket beror på att många olika parter har överklagat ett och samma beslut.

Ärenden med överklagande part (totalt)

Raden "Överklagande part (totalt)" visar en summering av överklagande parter, det vill säga en summering av antal överklagningsärenden som länsstyrelsen har registrerat överklagande part på.

Nedan finns en summering av alla parter som överklagat och antal för respektive part.

År 2023	Antal överklagade ärenden som fått ett beslut under året
Ärenden med överklagande part (totalt)	192
Ärenden som överklagats av Sökanden (inkl. Ombud)	74
Ärenden som överklagats av Myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. Lst)	13
Ärenden som överklagats av Enskilda (inkl. Sakägare)	76
Ärenden som överklagats av Ideell förening eller annan 16:13-person	8
Ärenden som överklagats av Övriga	21

Tabell 18. Fördelning över antal parter som överklagat ärenden som fått ett beslut under året.

Totala tiden från ansökan till överklagat mål vinner laga kraft

Handläggningstid från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i högre instans är en beräkning av antal dagar från datumen ärendet kom in till Miljöprövningsdelegationen till datum för när målet vann laga kraft i överinstansen under 2023.

År 2023	Antal ärenden (n)	Medelvärde (dagar)	Medianvärde (dagar)	Maxvärde (dagar)	Minvärde (dagar)	75 Percentil (dagar)	90 Percentil (dagar)
Ärenden som överklagats och vunnit laga kraft i överinstansen	153	1 177	806	3 521	134	1 665	2 999
Ärenden med överklagande part (totalt)	153	1 177	806	3 521	134	1 665	2 999
Ärenden som överklagats av Sökanden (inkl. Ombud)	72	958	755	3 521	168	1 168	1 929
Ärenden som överklagats av Myndighet/kommun som överklagar för allmänna intressen (inkl. Lst)	3	614	301	1 240	301	1 240	
Ärenden som överklagats av Enskilda (inkl. Sakägare)	60	1 145	714	3 521	134	1 685	2 763
Ärenden som överklagats av Ideell förening eller annan 16:13-person	14	2 481	3 170	3 521	320	3 521	3 521
Ärenden som överklagats av Övriga	4	1 460	948	948	3 521	423	2 913

Tabell 19. Fördelning över den totala tiden (i dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen.

Medel- och medianvärde (dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen

Medelvärde för antal prövningsärenden utifrån de olika ärenderubrikerna som finns på fliken Prövningsärenden⁵ som överklagats och vunnit laga kraft i överinstansen (översta raden i tabellen ovan) är 1 177 dagar. Värdet betyder inte så mycket eftersom det avser alla typer av ärenden som mäts i statistiken och handläggningstiden varierar stort mellan en hel tillståndsprövning och till exempel en förlängd provotid. Vidare kan medelvärdet bli lite missvisande om det finns några ärenden som tagit extremt lång eller kort tid. Därför är medianvärdet ett bättre mått.

Maxvärde (dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen

Det överklagade ärendet som har tagit längst tid i tabellen "Maxvärde (dagar)" har 3 521 dagar (över 9,5 år). Prövningstiden till att dess det första överklagandet kom in och beslut togs var 2 536 dagar (nästan 7 år). Ärendet tycks ha överklagats av både sökande, enskilda (inkl. sakägare) och ideell förening eller annan 16:13-person samt övrig. Beslutet överklagades till Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt. Handläggningstiden från första överklagande beslutet tills ärendet vann laga kraft i Domstolen var 984 dagar.

Minvärde (dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen

Det överklagande ärendet som i tabellen "Minvärde (dagar)" har 134 dagar. Prövningstiden från att överklagande kom in tills beslut togs var 1 dag. Handläggningstiden hos Domstolen tills ärendet vann laga kraft var således 14 dagar.

⁵ Ärenderubrikerna är; Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet, Ansökan om ändring av villkor, Ansökan om ändringstillstånd, Ansökan om förlängd igångsättningstid, Ansökan om förlängd provotid för slutliga villkor, Prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor, Ansökan om dispens och alternativvärden utifrån IED.

75- och 90-percentil (dagar) från ansökan till dess ett överklagat mål avgörs och vinner laga kraft i överinstansen

Värdena i kolumnerna ”75-percentil (dagar)” och ”90-percentil (dagar)” visar en procentuell fördelning av värdena som först rangordnas från låg till hög. Den 75:e percentilen betyder att 75 procent av ärendena ligger under och övriga 25 procent ligger över. Fördelningen kan bli missvisande beroende om det är flera ärenden som exempelvis avskrivs efter en kort tid.

I de fall det saknas värden i kolumnerna ”75 Percentil (dagar)” eller i ”90 percentil (dagar)” är det för få värden för att kunna göra beräkningarna på.

På fliken Överklagande totalt är summering av alla MPD-län, sedan finns det en för respektive MPD-län. Det visar antal ärenden som fått beslut samt handläggningstid av ärenden från att ansökan i prövningsärendet inkom till att det vunnit laga kraft. Det innebär att det kan finnas data i kolumnen om beslut, men saknas information om handläggningstid. Det innebär att dessa ärenden inte vunnit laga kraft ännu.